

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN SPORA YÖNELİK TUTUMLARI İLE
İNTERNET BAĞIMLILIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ÇEŞİTLİ
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ: AĞRI İLİ ÖRNEĞİ**

Ali ULUTAŞ

Yüksek Lisans Tezi

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA

AĞRI-2025

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

Ali ULUTAŞ

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN SPORA YÖNELİK TUTUMLARI İLE
İNTERNET BAĞIMLILIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ÇEŞİTLİ
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ: AĞRI İLİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ

Danışman : Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA

Jüri Doç. Dr. Baykal KARATAŞ

Jüri Dr. Öğr. Üyesi Eyüp SARIKOL

Ağrı-2025

...../...../2025

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “Ortaöğretim Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Ağrı İli Örneği” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

[] Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

[] Tezim sadece Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

[] Tezimin yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

[Tarih ve İmza]

[Ali Ulutaş]

	LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI	Doküman No	FR-211
		İlk Yayın Tarihi	26.02.2024
		Revizyon Tarihi	
		Revizyon No	00
		Sayfa No	1/1

“Ortaöğretim Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Ağrı İli Örneği”

Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA danışmanlığında, Ali ULUTAŞ tarafından hazırlanan bu çalışma, 13/11/2025 tarihinde aşağıda isimleri belirtilen jüri tarafından değerlendirilmiş olup Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Dalında yüksek lisans tezi olarak **oybirliği** ile kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Baykal KARATAŞ

İmza :

Üye : Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA

İmza :

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Eyyüp SARIKOL

İmza :

Üye :

İmza :

Üye :

İmza :

Yukarıdaki sonuç;

Enstitü Yönetim Kurulu .../.../... tarih ve / numaralı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mehmet TEYFUR

Enstitü Müdürü

	LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI	Doküman No	FR-211
		İlk Yayın Tarihi	26.02.2024
		Revizyon Tarihi	
		Revizyon No	00
		Sayfa No	1/1

Benzerlik Oranlarına Dair Beyannamedir		
Öğrenci Adı Soyadı	Ali ULUTAŞ	
Numarası	220601126	
Ana Bilim Dalı	Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı	
Bilim Dalı	Beden Eğitimi ve Spor	
Programı	Tezli Yüksek Lisans	
Danışman Unvanı Adı Soyadı	Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA	
Tez Başlığı	“Ortaöğretim Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Ağrı İli Örneği”	
Bölümler	Turnitin Sonucu	En Yüksek Değer
Giriş	%	% 4
Kuramsal Temeller/Kavramsal Çerçeve	%	% 6
Materyal ve Yöntem	%	% 17
Araştırma Bulguları	%	% 17
Sonuç/Tartışma/Öneri	%	% 16
TEZ (GENEL)	%	% 24

23/10/2025

Yukarıda bilgileri yazılı tez çalışmasının benzerlik oranları Turnitin raporundan alındığı haliyle yazılmış olup tüm bilgilerin doğru olduğunu, aksi halde doğacak hukuki sorumlulukları kabul ve beyan ederiz.

İmza

İmza

Öğrenci Adı-Soyadı

Danışman Adı-Soyadı

Ali ULUTAŞ

Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ
ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN SPORA YÖNELİK TUTUMLARI İLE
İNTERNET BAĞIMLILIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ÇEŞİTLİ
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ: AĞRI İLİ ÖRNEĞİ

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA

2025, 97 Sayfa

Jüri: Doç. Dr. Baykal KARATAŞ

Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA

Dr. Öğr. Üyesi Eyyüp SARIKOL

Bu araştırmanın amacı, Ağrı ili örneğinde ortaöğretim öğrencilerinin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Nicel desende ve ilişkisel tarama modelinde yürütülen çalışmada, tabakalı örnekleme yöntemi ile belirlenen 2121 ortaöğretim öğrencisinden elde edilen veriler analiz edilmiştir. Araştırma ana amacı doğrultusunda yapılan analizler sonucu, öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu görülmüştür. Alt amaçlar açısından incelendiğinde ise erkek öğrencilerin spora yönelik tutumları kızlara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunurken, internet bağımlılığı açısından cinsiyetler arasında fark saptanmamıştır. Sınıf düzeyi yükseldikçe öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerinin arttığı, ancak spora yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık görülmediği belirlenmiştir. Okul türü bağlamında, Spor Lisesi öğrencilerinin spora yönelik tutumları daha olumlu iken, Meslek ve Anadolu liselerinde internet bağımlılığı düzeyleri daha yüksektir. Anne eğitim düzeyi, hem spor tutumu hem de internet bağımlılığı ile ilişkili bulunmamıştır. Ancak baba eğitim düzeyinin ortaöğretim ve üzeri olması, daha olumlu spor tutumu ve daha düşük internet bağımlılığı ile ilişkilidir. Şehir merkezinde yaşayan öğrencilerin hem spora yönelik tutumları hem de internet bağımlılığı düzeyleri köyde yaşayanlara göre daha yüksektir. İnternete erişim aracı ve kullanım amacı, özellikle internet bağımlılığı üzerinde belirleyici olmuştur. Spor lisansı sahibi olan ve aktif olarak spor yapan öğrencilerin spora yönelik tutumları daha olumlu iken, spor yapmayanların internet bağımlılığı daha yüksektir. Aylık internet kullanım miktarı arttıkça internet bağımlılığı düzeyi de artmaktadır. Not ortalaması yükseldikçe spor yapma sıklığı azalmakta; ancak internet bağımlılığı ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Bu bulgular, gençlerin dijital teknoloji kullanımı ile fiziksel aktiviteye yönelik tutumları arasında çok boyutlu ilişkilerin bulunduğunu ve eğitim politikalarının bu çok yönlü yapıyı dikkate alması gerektiğini göstermektedir.

97 Sayfa

Anahtar sözcükler: Beden Eğitimi ve Spor, Spora Yönelik Tutum, İnternet Bağımlılığı

ABSTRACT
MASTER'S THESIS
EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN SECONDARY SCHOOL
STUDENTS' ATTITUDES TOWARD SPORTS AND THEIR LEVELS OF
INTERNET ADDICTION IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES: THE CASE OF
AĞRI PROVINCE

Advisör: Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA

2025, Page:97

Jury: Doç. Dr. Baykal KARATAŞ

Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA

Dr. Öğr. Üyesi Eyyüp SARIKOL

The aim of this study is to examine the relationship between secondary school students' attitudes toward sports and their levels of internet addiction in the context of Ağrı province, considering various variables. The variables examined in the study include gender, grade level, school type, participation in sports, mother's education level, father's education level, place of residence, type of devices used to access the internet, purposes of internet use, possession of a sports license, self-perception regarding internet addiction, body weight, monthly internet usage, sports participation status, and weighted grade point average. The study was conducted using a quantitative research design and a correlational survey model. Data were collected from 2,121 secondary school students selected through stratified sampling and analyzed using quantitative analysis methods. According to the results, male students demonstrated significantly higher attitudes toward sports compared to female students, while no gender-based differences were found regarding internet addiction. As grade level increased, students' levels of internet addiction also increased; however, no significant difference was observed in their attitudes toward sports. In terms of school type, students attending Sports High Schools had more positive attitudes toward sports, while students from Vocational and Anatolian High Schools exhibited higher levels of internet addiction. Mother's education level was not found to be related to either variable. However, students whose fathers had at least a secondary education showed more positive attitudes toward sports and lower internet addiction levels. Students living in urban areas had higher attitudes toward sports and also higher internet addiction levels than those living in villages. The type of internet access device and the purpose of internet use were particularly influential on internet addiction. Students with a sports license and those who actively engaged in sports had more positive attitudes toward sports, whereas those not participating in sports had higher levels of internet addiction. Higher monthly internet usage was associated with greater internet addiction. Although students with higher grade point averages tended to participate in sports less frequently, no significant relationship was found between academic success and internet addiction. These findings indicate that there are multidimensional relationships between adolescents' digital technology use and their attitudes toward physical activity. Educational policies should take this complexity into account.

2025, 97 Pages

Anahtar sözcükler: Physical Education and Sports, Attitude Towards Sports, Internet Addiction

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasının hazırlanmasında bilgi, birikim ve rehberliğiyle bana yol gösteren, akademik süreç boyunca sabırla destek veren değerli danışmanım Doç. Dr. Serkan Tevabil Aka'ya en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Kendisi, yalnızca bilimsel rehberliğin ötesinde, araştırmaya bakış açımı geliştirmemde önemli bir rol oynamıştır. Yüksek lisans eğitimime başlamamda ve bu süreci kararlılıkla sürdürmemde her zaman yanımda olan, desteğini esirgemeyen sevgili kardeşim Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Başaran'a en içten teşekkürlerimi sunarım. Tez süreçlerindeki desteklerinden dolayı Dr. Öğr. Üyesi Serdar Safalı ve Deniz Sağlamtaş'a teşekkür ederim. Tezimin şekillenmesinde ve savunma sürecinde yapıcı eleştirileri ve kıymetli katkılarıyla destek olan saygıdeğer jüri üyelerine de şükranlarımı sunarım.

Bu yoğun süreçte her zaman yanımda olan, sabrını ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen sevgili eşim Esra'ya yürekten teşekkür ediyorum. Varlığıyla bana güç veren, zaman zaman çalışmalarım nedeniyle birlikte geçiremediğimiz saatlere rağmen anlayışla yaklaşan canım çocuklarım Ali Enes, Tunahan Eymen ve Hafsa Sare'ye sevgimi ve minnettarlığımı ifade etmek isterim. Onların varlığı, bu sürecin en kıymetli motivasyonu olmuştur.

Bu tez, yalnızca akademik bir sürecin ürünü olmanın ötesinde, hayatımda kıymet verdiğim birçok insanın katkı ve desteğiyle anlam kazanmıştır. Emek veren, katkı sağlayan herkese teşekkür ederim.

.../..../2025

Ali ULUTAŞ

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	v
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ.....	vii
ŞEKİL ve TABLOLAR DİZİNİ	xi
BİRİNCİ BÖLÜM.....	14
1. GİRİŞ	14
1.1. Araştırmanın Amacı	20
1.2. Araştırmanın Önemi	22
1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları	23
1.4. Araştırmanın Varsayımları	24
İKİNCİ BÖLÜM	25
2. KURAMSAL TEMELLER.....	25
2.1. Spor ve Spora Yönelik Tutum.....	25
2.1.1. Sporun tanımı ve önemi	25
2.1.2. Spora yönelik tutum kavramı	28
2.1.3. Spora Yönelik Tutumu Etkileyen Faktörler	29
2.1.4. Sporun fiziksel, psikolojik ve sosyal etkileri	31
2.2. İnternet Bağımlılığı	32
2.2.1. İnternet bağımlılık kavramı, tanımları ve kuramları	33
2.2.2. İnternet bağımlılığının belirtileri ve ölçümü	34
2.2.3. İnternet bağımlılığının psikolojik etkileri	36
2.2.3. İnternet bağımlılığının sosyal etkileri	37
2.2.3. İnternet Bağımlılığının Tedavi Yöntemleri.....	38
2.3. Spor ve İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişki	41
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	42
3. MATERYAL ve YÖNTEM.....	42
3.1 Araştırma Yöntemi	42
3.2 Örneklem Grubu.....	42

3.3. Veri Toplama Araçları.....	43
3.3.1. Demografik bilgi formu	43
3.3.2. Spora yönelik tutum ölçeği	43
3.3.3. Ergenler için internet bağımlılık ölçeği.....	44
3.4. Verilerin Toplanması.....	44
3.4 Veri Analizi	44
4. ARAŞTIRMA BULGULARI	45
4.1. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum İle İnternet Bağımlılığı Düzeyleri Arasındaki İlişki ve Yorumları	45
4.2. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları	46
4.3. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Sınıf Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları.....	47
4.4. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Okul Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları	49
4.5. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Anne Eğitim Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları.....	51
4.6. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Baba Eğitim Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları	53
4.7. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin İkametgah Yeri Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları	55
4.8. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin İnternete Ulaşmada Kullanılan Araç Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları	56
4.9. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin İnterneti Kullanma Amaçlarına İlişkin Bulgular ve Yorumları	58
4.10. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Spor Lisansına Sahip Olma Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları	60
4.11. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Kendilerini İnternet Bağımlısı Görme Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları	62
4.12. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Ağırlıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumları	64
4.13. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Aylık Kullanılan İnternet Miktarı Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları	66

4.14. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Spor Yapma Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları	68
4.15. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Dönem Sonu Not Ortalaması Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları	69
5. SONUÇ TARTIŞMA ve ÖNERİLER	71
5.1. Tartışma.....	71
5.2. Sonuç.....	85
5.3. Öneriler.....	87
9. KAYNAKLAR.....	89
EKLER.....	98
Ek 1. Etik Kurul İzni	98
Ek 2. Uygulama İzni.....	99
ÖZGEÇMİŞ	101

ŞEKİL ve TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri	42
Tablo 2. Ölçeklerden Toplanan Veriler Analiz Edilmeden Önce, Normallik Sayıltısını Sağlamak İçin, Skewness ve Kurtosis Değerleri.....	44
Tablo 3. Öğrenciler için Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları	45
Tablo 4. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasında t-Testi Sonuçları	46
Tablo 5. Öğrenciler için Cinsiyetlerine Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları	47
Tablo 6. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Sınıflarına Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları.....	48
Tablo 7. Öğrenciler için Sınıflarına Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları.....	48
Tablo 8. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Okullarına Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları.....	49
Tablo 9. Öğrenciler için Okullarına Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları.....	51
Tablo 10. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Anne Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları.....	51
Tablo 11. Öğrenciler için Anne Eğitimlerine Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları	52
Tablo 12. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Baba Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları.....	53
Tablo 13. Öğrenciler için Baba Eğitimlerine Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları	54
Tablo 14. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin İkametgâh Yerine Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları	55
Tablo 15. Öğrenciler için İkametgâh Yerlerine Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları	56
Tablo 16. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin İnternete Ulaşmada Kullanılan Araca Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları	57

Tablo 17. Öğrenciler için İnternete Bağlanmada Kullanılan Araca Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları.....	58
Tablo 18. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin İnternet Kullanma Amaçlarına Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları.....	58
Tablo 19. Öğrenciler için İnternet Kullanma Amaçlarına Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları.....	60
Tablo 20. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Spor Lisansına Sahip Olmaya Göre Karşılaştırılmasında t-Testi Sonuçları.....	61
Tablo 21. Öğrenciler için Spor Lisansının Olmasına Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları	62
Tablo 22. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Kendisini İnternet Bağımlısı Görme Durumuna Göre Karşılaştırılmasında t-Testi Sonuçları.....	62
Tablo 23. Öğrenciler için Kendilerini İnternet Bağımlısı Görme Durumuna Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları.....	63
Tablo 24. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Ağırlıklarına Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları.....	64
Tablo 25. Öğrenciler için Ağırlıklarına Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları	65
Tablo 26. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Aylık Kullanılan İnternet Miktarına Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları.....	66
Tablo 27. Öğrenciler için Kullanılan İnternet Miktarına Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları	67
Tablo 28. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Spor Yapma Durumuna Göre Karşılaştırılmasında t-Testi Sonuçları	68
Tablo 29. Öğrenciler için Spor Yapma Durumuna Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları	69
Tablo 30. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Dönem Sonu Not Ortalamasına Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları.....	69
Tablo 31. Öğrenciler için Dönem Sonu Not Ortalamasına Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları	70

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Eğitim süreci, bireyin gelişimsel ihtiyaçlarına yanıt veren çeşitli kademeleri içerir. Bu kademelerden biri olan ortaöğretim, farklı lise türlerinde uygulanan programlar aracılığıyla öğrencilere kendi istek ve yeteneklerine uygun gelişim fırsatları sunar (Pepe, 2003). Ortaöğretim kurumları; bireylerin toplumsal sorunları tanıma ve çözüm üretme becerilerini geliştirmeyi, genel kültür düzeyini artırmayı, sosyal sorumluluk bilinci kazandırmayı ve bireyleri hem yükseköğretime hem de iş yaşamına hazırlamayı hedeflemektedir (Türk, 1999). Bu çerçevede, ortaöğretim dönemi yalnızca akademik değil, aynı zamanda sosyal ve duygusal gelişim açısından da belirleyici bir süreçtir. Bu dönemde, spor gibi seçmeli veya destekleyici faaliyetlerin öğrencinin gelişimindeki rolü de göz ardı edilemez (akt. Var ve Güven, 2019).

Spor, öğrencilerin başarıma arzusunu yerine getirmeyi amaç edinen, aynı zamanda insanı sosyalleştiren, bütünleştiren, fiziki ve ruhi faaliyetlerin belirli kurallar çerçevesinde gerçekleştirildiği bir olgudur. Beden eğitimi ve spor etkinlikleri, öğrencilerin hem fiziksel hem de ruhsal gelişimlerini desteklemede en etkili ve işlevsel eğitim araçlarından biri olarak öne çıkmaktadır (Güven, 2019). Bu tür faaliyetler yalnızca bedensel sağlığı güçlendirmekle kalmaz; aynı zamanda özgüven, disiplin, sorumluluk alma, iş birliği yapma ve öz denetim gibi bireysel ve sosyal becerilerin gelişmesine katkı sağlar (Koca ve Demir, 2021). Spor, öğrencilerin enerjilerini yapıcı biçimde yönlendirmelerine olanak tanırken; onları üretken, toplumla bütünleşmiş, milli birlik ve beraberlik duygusunu benimsemiş bireyler olarak yetiştirmede de önemli bir rol oynar (Güllü ve Güçlü, 2018). Bu yönüyle spor, bireyin sosyal kimliğini inşa etmesine, aidiyet duygusu geliştirmesine ve toplumsal değerlerle uyumlu davranış kalıpları kazanmasına katkı sağlayan önemli bir araç konumundadır (Sunay, 2017). Sporun öğrencilerin yaşamında büyük bir önemi vardır. Öğrencilerin sağlıklı büyümesinde ve gelişmesinde spor oldukça etkilidir. Fiziksel etkinliklerin sağladığı katkılar yalnızca bedensel gelişimle sınırlı değildir; aynı zamanda bireyin ruhsal, bilişsel, sosyal ve kişisel yönden gelişiminde de belirleyici bir rol üstlenmektedir (Demir ve Cicioğlu, 2020).

Günümüzde çocuklar arasında giderek yaygınlaşan hareketsiz yaşam tarzı, obezite, tip 2 diyabet ve dikkat eksikliği gibi sağlık problemlerinin ortaya çıkmasına ciddi şekilde zemin hazırlamaktadır (World Health Organization [WHO], 2023). Özellikle uzun süreli ekran maruziyeti —tablet, bilgisayar ve televizyon başında geçirilen zaman— çocukların fiziksel

aktivitelerden uzaklaşmasına neden olmakta; bu durum ileri yaşlarda karşılaşılabilecek kronik hastalıkların riskini artırmaktadır (Tremblay et al., 2016). Dolayısıyla, çocukluk çağında aktif yaşam alışkanlıklarının kazandırılması, hem güncel sağlık durumunun korunması hem de gelecekte karşılaşılabilecek sağlık sorunlarının önlenmesi açısından kritik öneme sahiptir. Bunun yerine açık alanlarda gezip dolaşan, sportif etkinliklere katılan öğrenciler hem sağlıklı bir hayat sürebilmekte hem de önemli bir farkındalık elde etmiş olmaktadır (Öztürk, 1998).

Sporla düzenli olarak ilgilenen ve takım çalışmasına katılan öğrenciler, zamanla kendi potansiyelinin farkına varan, özgüveni yüksek, sorumluluk bilinci gelişmiş ve disiplinli bireyler olarak yetişmektedir. Araştırmalar, düzenli fiziksel aktivitenin öğrencilerin öz saygı, öz yeterlik ve özgüven düzeylerini artırdığını göstermektedir (Dishman et al., 2006; Bailey, 2015). Bu öğrenciler, hedef belirleme ve bu hedef doğrultusunda planlı bir biçimde ilerleme becerilerini spor aracılığıyla deneyimleyerek kazanmaktadır (Koca ve Demir, 2021). Aynı zamanda, grup içinde uyumlu hareket etme, ekip ruhunu benimseme, sosyal kurallara uyum sağlama ve iş birliği geliştirme gibi önemli yaşam becerilerini de spor faaliyetleri yoluyla içselleştirmektedirler (Güllü ve Güçlü, 2018). Spor, böylece bireyin yalnızca fiziksel değil, kişisel ve sosyal gelişimini de destekleyen bütüncül bir öğrenme alanı sunmaktadır (Sunay, 2017). Bu sayede öğrenciler, kazanmayı ve kaybetmeyi kabullenebilen, değişen koşullara kısa sürede adapte olabilen bireyler haline gelmektedirler (Güven, 1999). Spor öğrencileri sağlıklı bir birey haline getirmektedir. Öğrenciler spor sayesinde güçlü bir kas ve iskelet sistemine sahip olmakta, hastalıklara karşı spor yapan çocukların direnç gücü daha yüksek olmaktadır. Kalp, şeker, hipertansiyon karaciğer, böbrek gibi rahatsızlıklara zemin hazırlayan çocukluk döneminde bu tehlikelerden korunurlar. Fiziksel aktiviteler sayesinde sağlıklı bir şekilde vücut bütünlüklerini bozmadan hayatlarını idame ederler (Atlı,1986).

Fiziksel aktivite, bireyin genel sağlık durumu ile doğrudan ilişkili temel bir unsurdur. Özellikle düzenli olarak gerçekleştirilen fiziksel etkinliklerin, öğrencilerin yaşam kalitesini artırdığı; hem fiziksel hem de ruhsal hastalıklara yakalanma riskini azalttığı ve iyileşme süreçlerini olumlu yönde etkilediği bilinmektedir (Zorba, 2006). Günümüzde hızlı kentleşme ve dijital teknolojilerin yaşam üzerindeki baskısı, bireylerde stres ve gerginlik yaratmaktadır. Bu bağlamda, boş zamanların fiziksel aktivitelerle değerlendirilmesi, söz konusu stresin azaltılması açısından önemli bir gereklilik haline gelmiştir (Tekin vd., 2004). Kentlerin hızla büyümesiyle birlikte insanların doğayla olan ilişkisi zayıflamış; aynı zamanda teknolojik gelişmeler sayesinde gündelik yaşamın kolaylaşması, bireylerin daha durağan bir yaşam tarzına yönelmesine neden olmuştur. Bu durum, bireyleri fiziksel aktiviteye dayalı rekreatif alanlara

yönlendirmiştir (Babacan Gümüş vd., 2015). Çünkü aktif bir yaşam tarzı, yalnızca bireylerin fiziksel ve zihinsel sağlıklarını güçlendirmekle kalmaz; aynı zamanda toplumun genel refah düzeyine de katkı sağlar. Düzenli fiziksel aktivite, bireyin aerobik kapasitesinin gelişmesini desteklerken; kas gücünün artışı, vücut dengesinin sağlanması, koordinasyon becerilerinin gelişmesi ve metabolik işlevlerin düzenlenmesinde de etkili rol oynamaktadır. Ayrıca kan yağları, insülin düzeyi ve bağışıklık sistemi üzerinde de olumlu etkiler yarattığı bilinmektedir (Task Force on Preventive Services, 2002).

Okullar, spor etkinliklerini yalnızca fiziksel gelişimi destekleyen bir faaliyet olarak değil, aynı zamanda bireylerin toplumsal hayata uyumunu kolaylaştıran bir sosyalleşme aracı olarak da kullanmaktadır. Spor, bu bağlamda hem bir eğitim yöntemi hem de dolaylı bir toplumsal denetim mekanizması olarak işlev görmektedir. Okullarda yürütülen spor faaliyetleri, öğrencilerin bedensel gelişimini desteklemenin ötesinde; onların psikolojik iyi oluşlarını artırmakta, sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazanmalarına yardımcı olmakta ve bireyler arası etkileşimi teşvik ederek sosyal becerilerin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bu sayede çocuklar ve gençler, spor yoluyla hem kendilerini tanıma hem de sosyal ilişkilerini güçlendirme imkânı bulmaktadır (Göktaş, 1994). Özellikle ortaöğretim yıllarına denk gelen yıllar çocukların gençlik yıllarına denk geldiğinden bu becerilerin gelişimi daha da önem kazanmaktadır.

Gençlik dönemi, bireyin düzenli ve sürekli gelişim sürecinin önemli bir evresi olup, yaşamın en kritik safhalarından biri olarak kabul edilmektedir. Bu dönem, yalnızca bireyin fiziksel ve zihinsel gelişiminin hızlandığı bir süreç değil; aynı zamanda kişiliğin büyük ölçüde biçimlendiği, yaşamı boyunca etkisini sürdürecektir kararların alındığı bir zaman aralığıdır. Genellikle ortaöğretim döneminde başlayan gençlik, bireyin yetişkinliğe geçiş sürecini doğrudan etkiler (Devlet Planlama Teşkilatı [DPT], 1990). Bu çağ, aynı zamanda bireyin bağımsızlaşma eğilimlerinin arttığı, aileden uzaklaşarak sosyal çevresiyle daha yoğun ilişkiler kurmaya başladığı bir dönemdir. Bu bağlamda, spora olan ilginin artması da kaçınılmazdır. Çünkü genç birey, akranlarıyla birlikte olabileceği, yeni deneyimler kazanabileceği ve sosyal becerilerini geliştirebileceği ortamları spor aracılığıyla daha kolay bulabilmektedir. Spor, bireyin ilgi duyduğu ya da merak ettiği alanları keşfetmesi ve çevresiyle etkileşim kurarak toplumla bütünleşmesi açısından önemli fırsatlar sunmaktadır (Sarı, 2001). Ortaöğrenim düzeyi spor faaliyetleri anlamında önemli bir zaman aralığını kapsamaktadır. Bununla beraber bu dönemde spor faaliyetlerini engelleyen veya etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörlerin başında teknolojik araçlar ve özellikle bu teknolojik araçların daha fazla kullanılmasına olanak sağlayan internet faktörü yer almaktadır.

İnternet, dünya üzerinde var olanakların müşterek bir protokol dâhilinde insanların iletişimine ve birbirleri ile kaynaklarını paylaşmasına imkân sağlayan ağlar bütünüdür (Ögel, 2012). Bunun yanı sıra bilgisayarların diğer ağlardaki bilgisayarlarla iletişimine imkân sağlayan bağlantılara da internet denilmektedir (Elle Sword Elles Word 1996). Türk Dil Kurumu'na (2019) göre internet, herhangi bir yöneticisi ya da sınırı bulunmaksızın, bilgisayar ağlarının birbirine bağlanmasıyla oluşan küresel bir bilgi ve iletişim sistemi olarak tanımlanmaktadır (www.tdk.gov.tr). Bilgisayarlar arasında belirli teknik protokoller ve elektronik kurallar çerçevesinde veri alışverişini mümkün kılan internet, aynı zamanda çok yönlü ve etkileşimli bir kitle iletişim aracı işlevi de görmektedir (Morris ve Ogan, 1996). İnternet geçmişten günümüze dünyada ve Türkiye'de gelişimini sürdürmeye devam etmektedir.

Türkiye internetle ilk defa 1986 yılında tanışmıştır. Bu dönemde önce Ege Üniversitesi daha sonra Anadolu Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi ile bağlantı sağlanmıştır (İnan, 2000). Kurulduğu günlerdeki ihtiyaçları çerçevesinde öncelikle üniversitelerde kullanılmıştır. Bununla beraber araştırma merkezleri de interneti ilk kullanan yerler arasındadır. Daha sonraki yıllarda internet var olan ihtiyacı karşılamamaya başlamıştır. Bu önemde ODTÜ ve TÜBİTAK işbirliği ile farklı bir ağ teknolojilerinin kullanımını düşünülmüştür. ODTÜ'nün 1991 yılında TÜBİTAK'a hazırladığı bir proje ile internet hususundaki çalışmalar TR-NET tarafından başlatılmıştır. Bu proje neticesinde internet ihtiyacı karşılanmıştır (Çağıltay, 1997). Yakın zamanda kullanılmaya başlanılan fakat günümüzde önemli bir konumda olan internetin birçok yararı bulunmaktadır. En önemli yaraları arasında bilgiye ulaşma ve bilgiyi yayma olarak ifade edilebilir. Bununla beraber internetin amacına uygun kullanılmaması bir takım sorunlara sebep olabilmektedir. İnternet bağımlılığı bu sorunların başında gelmektedir.

"Bağımlılık" terimi, kökenini Latince "addicere" sözcüğünden almakta olup, bu kelime "bağlı olmak" ya da "birine tutsak hale gelmek" anlamlarına gelmektedir (Şahin, 2011). Bağımlılık kavramı, bireyin belirli bir nesneye ya da uyarana karşı yoğun bir yönelim göstermesi, bu nesneye ulaşamadığında yoksunluk belirtileri yaşaması ve onu elde etme amacıyla arayış davranışı içine girmesi şeklinde tanımlanabilir (Kaya, 2011). Günüş ve Kayrı (2010), bağımlılığı kişinin belirli bir maddeyi ya da davranışı denetleyememesi, kullanımını durduramaması ya da bırakmakta başarısız olması durumu olarak açıklamaktadır. Benzer şekilde, bağımlılık yalnızca fiziksel maddelere değil; bireylerin aşırı bağlandığı kişiler, nesneler veya davranışlara karşı da gelişebilen bir eğilim olarak tanımlanabilir. Bu doğrultuda, bağımlılık kavramı, bir şeye karşı aşırı düşkünlük, karşı konulamaz istek ya da yoğun yönelme

hali olarak da literatürde yer almaktadır (Derin, 2013). Ganji Gargari (2015), bağımlılığın yalnızca biyolojik ya da psikolojik etkilerle sınırlı kalmadığını; bireyin zarar gördüğünü bilmesine rağmen, o nesne ya da davranıştan uzak duramamasıyla karakterize olduğunu vurgulamaktadır. Young (1996) ise bağımlılığı, dürtü denetiminde yaşanan bozulma, kaygı bozuklukları ve diğer bir çok olumsuzluklara karşın kullanmaya devam ettirmek şeklinde açıklanmaktadır. Egger ve Rauterberg (1996) bağımlılığı, bireyin herhangi bir maddeyi kullanmayı bırakamaması ya da belirli bir davranışı kontrol etmekte zorlanması biçiminde tanımlamaktadır. Bağımlılık, alın yazında çok faktörlü bir yapı olarak ele alınmaktadır. Bunlar genellikle psikolojik, fizyolojik ve sosyal faktörler olup bireyin yaşam kalitesini önemli ölçüde etkileyebilen bir durum olarak değerlendirilmektedir. Bağımlılık ayrıca fiziksel veya psikolojik bir ihtiyaç doğmasından kullanılmayınca yoksunluk belirtilen ortaya çıkması gibi dolaylı bağımlı olunan nesneyi kullanmaya devam etmek şeklinde ifade edilebilir (Köroğlu 2015). Değişik türden bağımlılık tanımlarını tanımlamalarının yanı sıra tüm bağımlılık tanımlamalarında kullanılan ortak açıklamalardan bir sonucu ne kadar kötü olursa olsun kullanımının artarak devam etmesidir (Babaoğlu 1997). Bu tanımlara paralel olarak bağımlılığın çeşitleri ölçütleri geliştirilmiştir.

Goldberg (1995), internet bağımlılığı bozukluğunu değerlendirmek amacıyla yedi maddelik bir tanı ölçütleri ölçeği geliştirmiştir (akt. Öztürk vd., 2007). Daha sonra Young (1999), internet bağımlılığını belirleyebilmek için sekiz maddelik bir ölçüt seti oluşturmuştur (Öztürk vd., 2007). Young'ın bu kriterlerine göre, bireyin dört ya da daha fazla maddeye "evet" yanıtı vermesi, internet bağımlılığı riski taşıdığını göstermektedir (Tarı Cömert, 2010). Bu ölçütler şu şekilde sıralanabilir:

- İnterneti sürekli düşünme ya da zihinsel olarak internetle meşgul olma,
- Önceki kullanım düzeyine kıyasla daha fazla çevrim içi vakit geçirme ihtiyacı,
- İnternet kullanımını sınırlandırma ya da bırakma yönündeki girişimlerin başarısız olması,
- Kullanımı azaltma çabalarına rağmen internete dönme eğilimi,
- Günlük yaşamda zaman yönetimiyle ilgili sorunlar yaşama,
- Aile, okul, iş veya sosyal çevreyle ilişkilerde bozulma ya da çatışma yaşanması,
- Gerçekte harcanan çevrim içi süreyi gizleme veya olduğundan az gösterme eğilimi,
- Ruh halini düzenlemek ya da olumsuz duygularla başa çıkmak amacıyla internet kullanımına yönelme.

Bu ölçütler, bireyin internet kullanımının kontrolünü kaybetmeye başladığını ve bu durumun psikososyal işlevselliği üzerinde olumsuz etkiler yaratabileceğini göstermektedir. Bu ölçütlere ek olarak, internet bağımlılığını değerlendirmede günlük internet kullanım süresi de önemli bir kriter olarak kabul edilmektedir. Geleneksel yaklaşımlara göre, günde iki ile üç saat arasında internet kullanan bireyler bağımlılık riski taşıyan grup içinde değerlendirilmektedir. Ancak yapılan çeşitli araştırmalar, yalnızca kullanım süresinin bağımlılık belirlemede yeterli olmadığını ortaya koymuştur. Bunun yerine, internete ayrılan zamanın kişinin günlük yaşamını ne ölçüde olumsuz etkilediğine odaklanan değerlendirme ölçekleri geliştirilmiştir. Böylece, internet kullanımının yoğunluğu kadar, bu kullanımın bireyin sosyal, akademik ve mesleki işlevselliğini ne derece engellediği de bağımlılığın belirlenmesinde kritik bir faktör olarak görülmektedir (Çakır Balta ve Horzum 2008).

İnternet bağımlılığı, artık Türkiye’de yalnızca bir toplumsal sorun olmaktan çıkıp, psikiyatrik bir rahatsızlık olarak tanımlanmaya başlanmıştır. Bu durum, Ruh ve Sinir Hastalıkları hastanelerinde internet bağımlılığına yönelik özel kliniklerin kurulmasıyla somut bir biçimde kendini göstermektedir (Çelik ve Odacı, 2013). Türkiye Büyük Millet Meclisi de konunun ciddiyetini fark ederek, teknoloji ve internet bağımlılığı konusunda kapsamlı bir araştırma komisyonu kurulmasına karar vermiştir (TBMM, 2012).

Ülkemizde internet bağımlılığıyla mücadelede önemli bir dönüm noktası olarak Kasım 2012’de İstanbul’daki Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi bünyesinde Türkiye’nin ilk İnternet Bağımlılığı Polikliniği hizmete girmiştir (Haber Link, 2012). Aynı yıl 6–8 Nisan tarihlerinde İstanbul’da düzenlenen 1. Uluslararası Teknoloji Bağımlılığı Kongresi, Türkiye ve dünya çapında bu alandaki ilk büyük organizasyon olarak dikkat çekmiştir. Kongrenin temel hedefi; hızla yaygınlaşan ve “çağımızın hastalığı” olarak nitelendirilen teknoloji bağımlılığına yönelik toplumsal farkındalık oluşturmak, çözüm yollarını tartışmak ve önleyici tedbirlerin önemini vurgulamaktır (Eroğlu, 2014).

Bu gelişmeler, internet bağımlılığının günümüz dünyasında giderek büyüyen, karmaşıklaşan ve multidisipliner yaklaşımlar gerektiren ciddi bir problem olarak varlığını sürdürdüğünü açıkça ortaya koymaktadır (Kuss & Griffiths, 2017; Young, 2015).

Ortaöğretim düzeyinin, öğrencilerin akademik yaşantısındaki yeri ve bu dönemde fiziksel aktivitelerin öğrenciler üzerindeki önemi göz önüne alındığında, internet bağımlılığının önemli bir risk faktörü olarak öne çıktığı görülmektedir. Araştırmalar, internetin aşırı kullanımının öğrencilerin fiziksel aktivite düzeylerini azalttığını, buna bağlı olarak da obezite,

dikkat eksikliği ve düşük akademik başarı gibi sorunların ortaya çıkabildiğini göstermektedir (Babayiğit ve Koca, 2021; Sanders et al., 2019). İnternet bağımlılığı, öğrencilerin sportif faaliyetlere katılımını azaltarak hem fiziksel hem de psikososyal gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Toker ve Batur, 2020). Bu durum, genç bireylerin zaman yönetimi becerilerini zayıflatmakta, akademik performanslarının düşmesine ve sosyal ilişkilerinin sınırlanmasına neden olmaktadır (Durkee et al., 2016). Dolayısıyla, ortaöğretim öğrencilerinin spor faaliyetleri ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkiyi ele alan, hem koruyucu hem de önleyici stratejiler geliştirmeye yönelik ampirik çalışmalara duyulan ihtiyaç giderek artmaktadır (Ayas ve Horzum, 2013; Kuss & Griffiths, 2017).

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Ağrı ili örneğinde ortaöğretimde öğrenim gören öğrencilerinin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi çeşitli demografik özellikler açısından incelemektir. Araştırma kapsamında şu ana soruya yanıt aranmıştır:

1. Ortaöğretim öğrencilerinin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılık düzeyleri arasında bir ilişki var mıdır?

Araştırma kapsamında şu alt amaçlara yanıt aranacaktır: Orta öğretim öğrencilerinin;

1. Spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ile internet bağımlılıklarının cinsiyet değişkenine göre değişmekte midir?
2. Cinsiyetlerine göre spora yönelik tutumları ve internet bağımlılığı arasında ilişki var mıdır?
3. Spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ile internet bağımlılığı düzeylerinin sınıflarına göre değişmekte midir?
4. Sınıflarına göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişki var mıdır?
5. Spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ile internet bağımlılığı düzeylerinin okullarına göre değişmekte midir?
6. Okullarına göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişki var mıdır?
7. Spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ile internet bağımlılığı düzeylerinin anne eğitim düzeylerine göre değişmekte midir?

8. Anne eğitimlerine göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişki var mıdır?
9. Spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ile internet bağımlılığı düzeylerinin baba eğitim düzeylerine göre değişmekte midir?
10. Baba eğitimlerine göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişki var mıdır?
11. Spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ile internet bağımlılığı düzeylerinin ikametgâh yerine göre değişmekte midir?
12. İkametgâh yerlerine göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişki var mıdır?
13. Spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ile internet bağımlılığı düzeylerinin internete ulaşmada kullanılan araca göre değişmekte midir?
14. İnternete bağlanmada kullanılan araca göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişki var mıdır?
15. Spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ile internet bağımlılığı düzeylerinin internet kullanma amaçlarına göre değişmekte midir?
16. İnternet kullanma amaçlarına göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişki var mıdır?
17. Spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ile internet bağımlılığı düzeylerinin spor lisansına sahip olmaya göre değişmekte midir?
18. Spor lisansının olmasına göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişki var mıdır?
19. Spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ile internet bağımlılığı düzeylerinin kendisini internet bağımlısı görme durumuna göre değişmekte midir?
20. Kendilerini internet bağımlısı görme durumuna göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişki var mıdır?
21. Spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ile internet bağımlılığı düzeylerinin ağırlıklarına göre değişmekte midir?
22. Ağırlıklarına göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişki var mıdır?

23. Spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ile internet bağımlılığı düzeylerinin aylık kullanılan internet miktarına göre değişmekte midir?
24. Kullanılan internet miktarına göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişki var mıdır?
25. Spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ile internet bağımlılığı düzeylerinin spor yapma durumuna göre değişmekte midir?
26. Spor yapma durumuna göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişki var mıdır?
27. Spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ile internet bağımlılığı düzeylerinin dönem sonu not ortalamasına göre değişmekte midir?
28. Dönem Sonu Not Ortalamasına Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasında ilişki var mıdır?

1.2. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin spor tutumları ile internet bağımlılığı düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya koyarak, gençlerin fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişimlerine yönelik kapsamlı bir bakış açısı kazandırmayı amaçlamaktadır. Günümüzde dijitalleşmenin hızla artması, özellikle ergenlik dönemindeki bireylerin boş zamanlarını değerlendirme biçimlerini, sosyal etkileşimlerini ve yaşam tarzlarını önemli ölçüde etkilemekte; internet kullanımının faydalarının yanı sıra bağımlılık düzeyine ulaşabilecek riskleri de beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda araştırma, sporun gençler üzerindeki koruyucu ve geliştirici etkilerini internet bağımlılığı ile karşılaştırmalı olarak ele almakta ve iki değişken arasındaki karmaşık ilişkiyi anlamaya yönelik özgün bir yaklaşım sunmaktadır. Çalışma, cinsiyet, sosyo-ekonomik düzey, sporla ilgilenme süresi ve spor yapma sıklığı gibi değişkenleri dikkate alarak öğrencilerin yaşam biçimlerini etkileyen faktörleri derinlemesine analiz etmektedir. Özellikle Ağrı ili özelinde yürütülen bu araştırma, bölgesel farklılıkların gençlerin spor alışkanlıkları ve dijital medya kullanım düzeyleri üzerindeki etkilerini ortaya koyması açısından ayrı bir önem taşımaktadır. Ağrı ilinde gençlerin fiziksel aktiviteye erişim olanakları, spor tesislerinin yeterliliği ve dijital teknolojilere ulaşım düzeyi farklılık gösterebilmekte; bu nedenle yerel bağlamda elde edilecek bulgular, hem eğitimciler hem de yerel politika yapımcılar için yol gösterici nitelik taşımaktadır. Araştırma, elde edilen verilerle literatüre katkı sağlamanın yanı sıra, gençlerin sağlıklı yaşam alışkanlıklarını desteklemeye,

internet bağımlılığı riskini azaltmaya ve sporun gençler arasında teşvik edilmesine yönelik somut öneriler geliştirmeye de hizmet etmektedir. Bu bağlamda çalışma, hem bireysel düzeyde öğrencilerin fiziksel ve psikososyal gelişimini desteklemeye hem de Ağrı özelinde toplumsal düzeyde spor ve dijital medya kullanımına dair bilinçli stratejiler oluşturulmasına katkı sağlayacak güncel ve özgün bir araştırma olarak değerlendirilmektedir.

Modern yaşamın vazgeçilmez unsurları arasında yer alan spor ve internet, genç neslin günlük yaşamını derinden etkilemektedir. Bu bağlamda, ortaöğretim öğrencilerinin spor ve internet bağımlılığı arasındaki ilişkilerin anlaşılması, genç bireylerin yaşam kalitesi ve sağlıklı gelişimi açısından kritik önem taşımaktadır. Bu araştırma, ortaöğretim öğrencilerinin spor ile ilgili tutumları ile internet bağımlılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi, çeşitli değişkenler ışığında detaylı bir şekilde incelemeyi amaçlamaktadır. Ortaöğretim dönemi, bireylerin kişisel tercihlerini belirledikleri, sosyal etkileşimlerin yoğun olduğu bir evre olup, spor ve internet kullanımı bu dönemde özellikle önem kazanmaktadır. Bu bağlamda, gençlerin spor ile olan ilişkisi ile internet bağımlılığı arasındaki dinamikleri anlamak, hem eğitimcilerin hem de ailelerin gençlerin gelişimine yönelik daha etkili destek sağlanmasına katkıda bulunabilir. Bu çalışma, geniş bir örneklem üzerinde gerçekleştirilecek anket çalışması ile ortaöğretim öğrencilerinin sporla ilgili tutumlarını ve internet bağımlılık düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında ele alınacak değişkenler arasında cinsiyet, sosyo-ekonomik durum, sporla ilgilenme süresi ve internet kullanım alışkanlıkları gibi faktörler de yer alacak, böylece elde edilen veriler daha derinlemesine analiz edilebilecektir. Bu araştırmanın sonuçları, ortaöğretim düzeyindeki gençlerin spor ve internet arasındaki ilişkiyi anlamamıza yönelik önemli bir pencere sunacaktır. Spor tutumları ile internet bağımlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin anlaşılması, gençlerin sağlıklı yaşam alışkanlıkları geliştirmelerine ve potansiyel internet bağımlılığı risklerini yönetmelerine yardımcı olabilir. Bu araştırma, ortaöğretim öğrencilerinin spor ve internet kullanımı arasındaki dengeyi anlamaya yönelik önemli bir adım olacaktır. Elde edilen veriler, eğitim politikalarının ve gençlere yönelik destek programlarının daha iyi uyarlanmasına katkıda bulunarak gençlerin sağlıklı ve dengeli bir yaşam sürmelerini destekleyebilir.

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Öncelikle, çalışma yalnızca Ağrı ilindeki ortaöğretim öğrencileri ile sınırlı olduğundan, elde edilen bulguların Türkiye'nin diğer bölgelerindeki öğrenciler için genellenmesi mümkün olmayabilir. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları, öğrencilerin spor tutumları ve internet bağımlılığına ilişkin öz-bildirimlerine

dayandığından, yanıtların subjektif olma olasılığı ve sosyal beklentiye göre cevap verme eğilimi gibi sınırlamalar söz konusu olabilir. Ayrıca araştırma, belirli bir zaman diliminde yürütüldüğünden, öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları veya spor aktiviteleri mevsimsel ve dönemsel değişikliklerden etkilenmiş olabilir. Çalışmada ele alınan değişkenler (cinsiyet, sosyo-ekonomik durum, sporla ilgilenme süresi gibi) kapsamlı olsa da, öğrencilerin aile yapısı, akademik başarı düzeyi, arkadaş grubu etkisi veya psikolojik durumları gibi diğer potansiyel etkenler göz ardı edilmiş olabilir. Son olarak, araştırmanın kesitsel tasarıma sahip olması nedeniyle, spor tutumu ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin nedensel boyutu belirlenememektedir; elde edilen bulgular yalnızca iki değişken arasındaki ilişkiyi göstermekte, neden-sonuç ilişkisini ortaya koymamaktadır. Bu sınırlılıklar, araştırmanın bulgularının yorumlanmasında ve genellenmesinde dikkatle ele alınması gerektiğini göstermektedir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Bu çalışmada bazı varsayımlar kabul edilmiştir. Öncelikle, katılımcı öğrencilerin anket ve ölçeklerde sorulan sorulara dürüst ve doğru cevaplar verdikleri varsayılmaktadır. Ayrıca, çalışmada kullanılan ölçüm araçlarının, öğrencilerin spor tutumları ve internet bağımlılığı düzeylerini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçebildiği kabul edilmektedir. Örneklemin, Ağrı ilindeki ortaöğretim öğrencilerini temsil edebileceği ve elde edilen bulguların söz konusu öğrenci grubunu yansıtacağı varsayımı yapılmaktadır. Veri toplama sürecinin, öğrencilerin davranış ve tutumlarını etkileyebilecek olağan dışı durumların bulunmadığı normal koşullar altında gerçekleştiği kabul edilmektedir. Son olarak, çalışmada ele alınan değişkenler (cinsiyet, sosyo-ekonomik durum, sporla ilgilenme süresi vb.) ile öğrencilerin spor tutumu ve internet bağımlılığı arasında anlamlı ilişkiler gözlemlenebileceği varsayılmaktadır. Bu varsayımlar, araştırmanın planlanması, veri toplama ve analiz süreçlerinde temel alınan ön kabulleri oluşturmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL TEMELLER

Bu başlık altında spora yönelik tutum, internet bağımlılığı ile bu iki olgu arasındaki ilişkilere ilişkin alan yazın ele alınmıştır. Öncelikle sporun tanımı yapılarak önemine değinilmiş ardından spora yönelik tutum kavramına değinilerek bu tutumu etkileyen faktörler incelenmiştir. Daha sonra internet bağımlılığı, belirtileri, çocukların gelişimi üzerindeki etkileri irdelenmiştir. Son olarak spora yönelik tutum ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkilere değinilmiştir.

2.1. Spor ve Spora Yönelik Tutum

2.1.1. Sporun tanımı ve önemi

Sporu tanımlamak belli açılardan bir zorluk içermektedir. Bu durumun belli başlı sebeplerinden bazıları sporun tarihinin çok net olmaması, günümüz spor anlayışı ile tarihteki spor anlayışının farklı olması, sporun çoğu zaman oyun ile karıştırılması ve ikisi arasındaki doğal benzerliğidir. Oyun, hazları yalnızca insanlara özgü olmayan bir tür canlı aktivitesi olup özgürlük ve kendiliğindenlik içerirken, spor temel anlamda disiplin, organizasyon ve rekabet içermektedir. Oyun ve spor ile ilgili farklı örüşlerde mevcuttur. Örneğin sporu oyunun disipline edilmiş şekli ya da modern toplumun kötü özelliklerinden biri sayarak oyunun patolojik bir yönünü yansıttığı da ifade edilmektedir. Bu açıklamalara ek olarak oyun ve spor arasında birçok ortak nokta bulunmaktadır. Taklit, keyif alma, boş zaman etkinliği olarak değerlendirilme, sosyalleştirme, farklı düzeylerde de olsa kuralların varlığı gibi. Oyuna ek olarak sporun tanımlanmasında iş/görev faktörü de önemli bir yere sahiptir. Sporun ekonomik boyutunun daha fazla ön plan çıkarıldığı günümüzde spor ve iş arasındaki sınırların geçişliliği de fazla olabilmektedir. Spor yapanların çoğunun çok profesyonel olmaması veya böyle bir grupta çevrili olmaması, sporun tepesindekilerin sporu iş olarak görme algısını değiştirmemektedir. Oynamak zorunda olmak, antrenman yapmak zorunda olmak ve giderek yaşamın çoğunu kapsamaması da sporun tanımını yapmayı güçleştirebilmektedir. Tüm bu zorluklara rağmen spor, insan faaliyetlerinin en dikkat çekici olanlarından biridir (McKibbin, 2011). Tarihin erken dönemlerinde, oyun oynama ve zıplama gibi hareketler, boş zaman etkinlikleri olarak görülmekteyken zamanla bu tür etkinlikler, amaca yönelik yarışmalar, maddi kazanç, başarı ve kayıp duyguları, eğitilmiş bireyler yetiştirme, sağlıklı yaşam, turizm ve ekonomi gibi birçok

farklı kavramla bağlantılı hale gelmiştir. Bugün ise sportif aktiviteler, bireylerin fiziksel, zihinsel ve toplumsal gelişimlerine katkıda bulunan, her yönüyle bireyi ve toplumu olumlu yönde etkileyen sosyal araçlar olarak önemli bir rol oynamaktadır. Bu süreçte sportif faaliyetler, yalnızca eğlence değil, aynı zamanda sağlıklı yaşam ve sosyal fayda sağlama amacı güden etkinliklere dönüşmüştür (Yetim, 2000; Güçlü, 2024).

Okul başarısı gibi insanların bilişsel becerilerinin diğer becerilere oranla daha fazla ilgi görmektedir. Fakat davranış veya duygusal yetkinlik gibi bilişsel olmayan beceriler de nemli diğer beceriler arasında yer almaktadır. Özellikle sağlıklı olmak diğer gelişim alanlarında yer alan becerilerin edinmesi için önemli bir ön koşuldur. Buna karşın çocukların sağlığı, eğitimi ve davranışının oluşumunda eğitim ve sağlık sisteminin rolünü incelerken sportif faaliyetlerin, fiziksel egzersizlerin veya müfredat dışı etkinliklerin çocukların gelişimi için öneminin yeterince vurgulanmadığı görülmektedir. Bununla beraber çocuklar arasında en popüler müfredat dışı etkinliklerden biri spordur. Ulusal Gençlik Sporları İttifakı'na (NAYS) göre, dünya çapındaki çocukların yaklaşık %65'i spor aktivitelerine katılmaktadır. Çocukların fiziksel aktivite ve spora katılımı bir çok devlet politikası tarafından da desteklenmekte teşvik edilmektedir. Sporun çocukların gelişimine katkısına ilişkin çalışmalarda gün geçtikçe önem kazanmaktadır. Çoğunlukla pediatri veya psikolojiden kaynaklanan önceki araştırmalar, sporun çocukların fiziksel ve ruhsal sağlığı üzerindeki rolüne büyük ilgi göstermiştir. Sportif faaliyetlerin çocukların zihin gelişimine, kemik gelişimine olumlu etkiler yaptığı görülmüştür. Spor ve eğitim arasındaki bağlantı üzerine yapılan araştırmalar, esas olarak lise öğrencileri veya ergenler arasında spor aktivitelerinin rolüne odaklanmıştır. Örneğin teneffüsün ve beden eğitiminin ilkökul çocuklarının öğrenme süreci üzerindeki etkisini inceleyen çalışmalarda spora katılım ile eğitim düzeyi, akran ilişkileri ve mesleki başarı arasında pozitif bir bağlantı iyi bir şekilde kurulmuştur (Dills, Morgan ve Rotthoff, 2011). Yaşamın erken dönemlerinde edinilen sağlık, eğitim, davranışsal ve duygusal beceriler yaşamın ilerleyen dönemlerinde gelişimini güçlendirmekte ve dolayısıyla daha sonraki sosyoekonomik başarıyı desteklemektedir (Tammelin, Näyhä, Hills ve Järvelin, 2003). Bu nedenle, yaşamın erken dönemlerinde spor katılımının çocukların sağlığını, eğitimi ve davranışını şekillendirmeye yardımcı olmaktadır. Bu nedenle çocukları spora katılmaya teşvik etmek ve gerekli altyapıyı sağlamak önemli bir politika hedefi olmalıdır. Daha fazla araştırma bu ifadeyi bir maliyet-fayda analiziyle nitelemelidir. Çocukların sportif faaliyetlere katılımı, çocukların spor kulüpleri dışında fiziksel olarak aktif olma fırsatlarının daha az olduğu şehirlerde daha güçlü olabilmektedir ve bu faaliyetler televizyon izlemek gibi pasif aktiviteleri azaltmaktadır. Sportif bir faaliyette

bulunmak ya da bu faaliyetleri yapan bir gruba dahil olmak çocukları inisiyatif almaya ve değerli bir hedefi planlamaya, uygulamaya ve başarmaya teşvik etmektedir. Bu durum çocukları bir takımdaki diğer çocuklarla işbirliği yapmaya yönlendirmekte, bu da onları hayatın diğer durumlarında da daha iyi takım oyuncuları yapabilmektedir ve böylece orta çocukluk dönemindeki akran sorunlarının azalmasına katkı sunabilmektedir. Çocukların bir şeyleri başarması, öz saygısını artırabilirken, yenilgi çocukların öz saygısı üzerindeki olumsuz etkilerine rağmen, onlara böyle bir durumla nasıl başa çıkacaklarını öğretebilmektedir (Felfe, Lechner ve Steinmayr, 2016).

Sportif faaliyetler sadece normal gelişim gösteren tipik bireylerin değil, özel gereksinimli çocukların sosyal uyum ve yalnızlık sorunlarının çözüm sürecine de önemli katkılarda bulunmaktadır (Shapiro & Cole, 2014). Özel eğitime gereksinim duyan çocuklara yönelik etkinliklerin uzun vadeli hedefleri arasında; olumlu benlik duygusu, sosyal yeterlilik, motor beceriler, fiziksel ve motor uygunluk, serbest zaman becerileri, oyun becerileri, yaratıcı ifadeler geliştirmek ve kaygıyı gidermek yer almaktadır (Kızar, vd., 2015; Ayvaz, 2018). Spor, bireylerin kendi kendine yetebilmelerini ve yaşamlarını bağımsız sürdürebilmelerini, toplumsal uyum kazanmalarını sağlamaktadır (Block & Obrusnikova, 2007). Sporun yanı sıra oyunlar da engelli çocukların eğitiminde kritik bir role sahiptir. Oyun becerileri, ilk aşamada oyunu oynamayı öğrenmeyi, daha sonra kendi ve rakibin davranışlarını tanımayı ve kurallara uymayı içerir (Guralnick, 2011). Çocuklar oyun oynayarak yaratıcı düşünme ve yaratıcılık potansiyellerini geliştirebilir, çevrelerindeki dünyayı daha kolay tanıyabilir ve bu sayede daha ilgili, konuşkan ve arkadaş canlısı bireyler hâline gelebilirler (Singer, 2012). Bireysel veya grup halinde oynanan oyunlar bireylerin kas ve kemik gelişimine katkıda bulunur, kalp-akciğer fonksiyonlarını geliştirir; dans çalışmalarında hızı, esnekliği, dayanıklılığı ve koordinasyonu artırmaktadır (Kızar, vd., 2015). Fiziksel aktivitelere düzenli olarak katılamayan engelli bireyler, normal büyüme ve gelişme için gereken hareket ve becerileri kazanmada önemli kayıplar yaşayabilirler. Fiziksel hareketsizlik, obezite, kalp hastalıkları, dikkat eksikliği, reaksiyon eksikliği, koordinasyon bozuklukları ve güçsüzlük gibi fonksiyonel bozukluklara yol açabilmektedir (Block & Obrusnikova, 2007). Bu nedenle, çocukların düzenli olarak fiziksel aktivitelere katılmaları büyük önem taşımaktadır (Kızar, vd., 2015; Ayvaz, 2018).

2.1.2. Spora yönelik tutum kavramı

Tutum, bireyin deneyimleri aracılığıyla biçimlenen bir hazır oluş durumudur. Bu zihinsel ya da sinirsel eğilim; kişinin nesneler ve durumlar karşısında geliştirdiği tepkileri yönlendirir, hatta bu tepkilere dinamik bir nitelik kazandırmaktadır (Allport, 1937). Tutumun başka bir tanımla hem bireyin deneyimi hem de mizacından dolayı belirli bir şekilde davranma eğilimi veya zihniyetidir. Genellikle, bir kişinin tutumlarından bahsedildiğinde, onun davranışı açıklanmaya çalışılmaktadır. Tutumlar; bireyin kişiliği, inançları, değer yargıları, davranış eğilimleri ve motivasyonel özelliklerinin bir araya gelmesiyle oluşan çok katmanlı bir yapı olarak değerlendirilebilir. Birinin tutumundan bahsedildiğinde kişinin duygularından ve davranışlarına atıfta bulunmaktadır. Bir kişinin fiziksel aktivitelere yönelik tutumu, konu hakkındaki bakış açısını (örneğin düşünce yapısını) kapsamaktadır: Bu konu hakkında nasıl hissettiği (örn. duygu) ve sağlık sorunlarını önleme tutumu sonucunda girdiği eylemler gibi (örn. davranışlar). Bu durum, tutumların üç bileşenli modelini ortaya çıkarmaktadır. Bunlar duygusal etki (bir his), biliş (bir düşünce veya inanç) ve davranışlardır (bir eylem). Tutumlar, durumların bireyler tarafından nasıl görüldüğünün tanımlanmasını ve duruma veya nesneye karşı nasıl davranıldığının tanımlanmasına yardımcı olmaktadır. Tutumlar basitçe bir kişi veya nesnenin kalıcı bir değerlendirmesini veya nesnelere ve insanlara karşı diğer duygusal tepkileri içeriyor olabilmektedir. İnsanların ve nesnelerin anlamlandırılmasında tutumlar, bireyin zihinsel inşa sürecine yön verir; bu süreçte inançlar ve düşünceler temel belirleyiciler arasında yer almaktadır (örn. "Daha çok fiziksel aktivite yapılmalı" veya "fiziksel aktivite yapmaktan hoşlanmıyor"). Tutumlar, bir nesneye veya kişiye karşı belirli bir şekilde davranılmasına da neden olmaktadır (örneğin, Fizikse aktivite yapılmaması olumsuz sonuçlar doğuracağından fiziksel aktivitelere katılıyorum. Tutumların duygu ve inanç bileşenleri bir kişinin içsel özellikleri olsa da, bir kişinin tutumunu ortaya çıkan davranışından gözlemlenebilir (Pickens, 2005). Tutum-davranış birbiriyle oldukça ilişkilidir. Tutum ölçümleri önemli ölçüde kullanılmaktadır. Çünkü tutumların genellikle tutumların resmi ölçüm prosedürleri tarafından ortaya çıkarılmayan davranışlara neden olduğu, onları yansıttığı veya en azından onlarla önemli ölçüde ilişkili olduğu fikrine dayanmaktadır (Schuman ve Johnson, 1976).

Bireylerin herhangi bir olguya veya duruma karşı geliştirdikleri tutum, onların bu tutumu davranışa dönüştürme sürecini doğrudan etkilemektedir. Olumlu bir tutuma sahip bireyler, ilgili davranış sergileme konusunda daha istekliken, olumsuz bir tutuma sahip olanlar için bu süreç daha zorlayıcı olabilir (Ajzen, 2005). Eğitim sürecinde bireylerin bir konuya yönelik geliştirdiği tutum, o alandaki öğrenme sürecinin etkili ve verimli geçmesini

doğrudan belirler. Bu durum, beden eğitimi ve spor dersleri için de geçerlidir. Öğrencilerin spora karşı olumlu bir bakış açısına sahip olması, dersin planlanan şekilde işlenmesini kolaylaştırırken, kazanılması hedeflenen becerilere ulaşmalarını ve sportif etkinliklere daha istekli katılmalarını sağlar. Öte yandan, beden eğitimi ve spor dersine yönelik olumsuz bir tutum geliştiren öğrenciler, derse karşı ilgisiz kalabilir, hatta dersin işleyişini aksatıcı davranışlar sergileyebilir (Demirhan ve Altay, 2001). Öğrencilerin spor dersine yönelik tutumlarını belirleyen birçok faktör bulunmaktadır. Aile desteği, arkadaş çevresi, toplumun spora bakışı, öğretmen ve antrenörlerin yönlendirmesi, çocukluk döneminden itibaren düzenli fiziksel aktivite yapma fırsatlarının sunulması, bu tutumun şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Güçlü, 2004). Bu unsurların olumlu yönde etkileşime girmesi, öğrencilerin beden eğitimi ve spora karşı daha bilinçli ve istekli bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlayabilir.

2.1.3. Spora Yönelik Tutumu Etkileyen Faktörler

Tutumları etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu açıdan tutumların büyük çoğunluğunun deneyim yoluyla oluşmakta ve aileyi, okulu, akranları ve medyayı içeren sosyalleşme süreci yoluyla edinilmektedir. Tutumların oluşumu ve gelişimi üç tür öğrenme stili ile oluşabilmektedir. Bunlar duyguların klasik koşullanma yoluyla, bilişlerin bilişsel öğrenme yoluyla ve isteklerin edimsel koşullanmadır. Ayrıca taklit ve pekiştirme ilkelerinin de tutumların başlangıçta edinilmesini açıklayabileceği; içselleştirilmelerinin özdeşleşme süreçlerine atfedilebileceğini, klasik koşullanmanın ise tutumun kalıcılığından sorumlu olduğu ifade edilmektedir. Tutumların oluşumunda bilişin rolüyle ilgilenen araştırmaların yetersizliğinden dolayı bilişsel faktörlerin bireyler arasındaki tutum bilgisinin hem oranını hem de içeriğini belirlemede önemli olduğunu belirtilmektedir. Bu açıdan ebeveynlerin bilgiyi sunma biçimi, bir çocuğun daha sonra bilgiyi yapılandırma ve işleme biçimi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Dolayısıyla ebeveynlerin çocukların tutumlarının gelişimi üzerinde olağanüstü bir etkiye sahiptir. Tutum oluşumundan sorumlu olduğu düşünülen bu sosyalleşme prosedürleri arasında, kişinin erken çocukluk deneyiminin, özellikle de aile yaşantılarının önemi genellikle en etkili olanı olarak kabul edilmektedir. Çoğu bireyin tutumu ebeveynin tutumu ile örtüşmektedir. Buna ek olarak yaş ilerledikçe ergenlerin tutumları anne baba tutumlarını benimsemekten akranlarının tutumlarını benimsemeye doğru evrilmektedir. Bu durumda akran grubu tarafından gerçekleştirilen üç temel sosyalleşme işlevi olan kültürü öğretmek, yeni sosyal rolleri öğretmek ve sosyal hareketliliği öğretmek işlevleri yerine

gelmektedir. Kitle iletişim araçlarının da tutum ve değerlerin başlıca belirleyicisi olarak ev ve okul gibi önemli bir etken olabilmektedir (Sanderson, 1991).

Öğrencilerin sportif faaliyetlere yönelik tutumları genellikle yüksek olmakla birlikte, bu tutumu şekillendiren birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörlerin büyük bir kısmı, bireylerin genel tutumlarını etkileyen değişkenlerle benzerlik gösterirken, yapılan araştırmalar okul ortamında ve genellikle daha büyük yaş gruplarıyla gerçekleştirildiğinden, bu tutumu artıran veya azaltan en önemli unsurların öğretmenler ve uygulanan programlar olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, cinsiyet de sportif faaliyetlere yönelik tutumu etkileyen belirleyici faktörlerden biridir. Araştırmalar, erkek öğrencilerin spora yönelik tutumlarının kız öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum, erkeklerin biyolojik yapıları ve hareket ihtiyacının daha fazla olmasıyla ilişkilendirilebilir. Spor etkinlikleriyle duygusal bir bağ kuran öğrenciler ise sürece daha fazla motive olmakta, spor derslerine ve etkinliklerine karşı daha olumlu bir tutum geliştirmekte ve öğretmenlerini etkili bir rol model olarak görme eğiliminde olmaktadır. Bu faktörler bir araya geldiğinde, öğrencilerin sporla olan ilişkisini güçlendiren en önemli unsurların, onları yönlendiren kişiler ve sunulan eğitim programlarının içeriği olduğu söylenebilir (Erdem, Ozyahni, Cura ve Güneş, 2024). Fiziksel aktivitelere karşı olumlu tutumlara sahip, iyi nitelikli potansiyel beden eğitimi öğretmenleri, beden eğitimi programının hedeflerinin gerçekleştirilmesine yardımcı olmaktadır. Tutumlar ve motivasyon arasındaki bağlaç davranışın ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Her biri diğeri üzerinde bir etkiye sahiptir ve tutumlar motivasyon tarafından da teşvik edilmektedir. Olumlu tutumlar olmadan istenen istendik davranışların oluşması mümkün değildir (Al-Rawahi ve Al-Yarabi, 2013).

Eğitim sistemlerinde, sportif faaliyetler öğrencilerin fiziksel aktiviteler aracılığıyla sağlıklı gelişimlerine destek olan önemli unsurların başında gelmektedir. Bu faaliyetler, eğitim sisteminin gerekli bir unsuru olarak görülmektedir. Bu faaliyetler sadece sağlıklı gelişim açısından değil, diğer akademik başarıların sağlanmasında da önemli bir araç olarak görev yapmaktadır. Aynı şekilde fiziksel aktiviteler, çocukların yalnızca fiziksel gelişimine değil, aynı zamanda zihinsel, psikolojik ve sosyal gelişimlerine de önemli katkılar sağlamaktadır. Ayrıca, çocukların spora yönlendirilmesi ve sporun sevdilmesi konusunda da etkili bir araç olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, eğitim yaşantısında beden eğitimi öğretmenlerinin, öğrencilerin gelişim süreçlerine olan etkileri nedeniyle, onlara fiziksel aktivite alışkanlığı kazandırmak için etkili bir müfredat tasarımları ve uygulamaları çocukların spora yönelik faaliyetlerini olumlu bir şekilde etkileyebilir (Alemdağ, Öncü ve Sakallıoğlu, 2014).

2.1.4. Sporun fiziksel, psikolojik ve sosyal etkileri

Fiziksel aktivite, bireyin çok yönlü gelişimi açısından temel bir unsur olup, özellikle çocukluk döneminde sağlığın çeşitli boyutlarını doğrudan etkilemektedir. Okul çağı çocuklarında yüksek düzeyde fiziksel aktivite; fiziksel, bilişsel, duygusal ve sosyal alanlarda hem kısa vadede hem de uzun vadede önemli sağlık kazanımlarıyla ilişkilidir. Bu nedenle, çocuklukta fiziksel aktivitenin yaşamın doğal bir parçası haline getirilmesi, yetişkinlikte sürdürülebilir sağlıklı ve aktif bir yaşam tarzının temellerini atmada kritik rol oynamaktadır. Çoğu bireyin fazla kilolu veya obez olduğunun görüldüğü ve bu oranın hızla arttığı günümüzde bu sportif faaliyetlerde gittikçe değerli olmaktadır. Fiziksel aktivitenin sağlık etkileri oldukça fazladır. Bireylerde fiziksel aktiviteyi teşvik etmek motor becerilerin geliştirilmesine yardımcı olabilmektedir. Bu bireylerin bazı alanlarda daha yetenekli olmaları anlamına gelmektedir. Bu bağlamda bireylerin sportif faaliyetlere yönelik olumlu tutumların geliştirilerek bu aktivitelere katılımı sağlanmalıdır (Zeng et al., 2017). Fiziksel aktivite ve spor eğitimi bireylerin büyümeyi ve ergenlik döneminde bedensel olgunlaşmalarına katkı sağlamaktır. Sportif faaliyetler bazı olumsuz durumlar için avantajlar göstermektedir. Bu bağlamda minyon bireylerin büyümesi; vücut ağırlığı artışı ve boy ilerlemesi azalan hastalarda iyileşme gibi örnekler verilebilir (Rogol, Clark ve Roemmich, 2000).

Hareketsiz yaşam tarzlarının dünya çapında artması, acil bir halk sağlığı endişesi olarak görülmektedir. 15 yaş ve üzeri bireylerin yaklaşık üçte biri fiziksel olarak hareketsiz olarak sınıflandırılmakta ve bu durum her yıl 3 milyondan fazla önlenebilir ölüme neden olmaktadır. Hareketsiz yaşam tarzı, çeşitli kanserler, diyabet, kardiyovasküler olaylar ve obezite dahil olmak üzere çok sayıda kronik rahatsızlıkla ilişkilendirilmekte ve küresel ölümlerin yaklaşık %5,5'ini oluşturmaktadır. Hareketsiz yaşamın olumsuz etkileri yaş grupları arasında kabul edilirken, son zamanlarda odak noktası genç nüfus üzerindeki etkisine kaymıştır. Çocukluktan ergenliğe geçişte genellikle fiziksel aktivite katılımında bir düşüş görülmektedir ve bu durum hareketsiz davranışların yetişkinliğe kadar devam etme potansiyeli konusunda endişelere yol açmaktadır. Çocukluktan yetişkinliğe doğru azalan fiziksel zindelik ile ileriki yaşamda obezite ve insülin direncinin başlangıcı arasında bir ilişki bulunmaktadır. Bu durum, yaşamın farklı evrelerinde yüksek fiziksel aktivite seviyelerini sürdürmenin önemini vurgulamaktadır. Fiziksel aktivite uzun zamandır sağlıklı bir yaşam tarzının temel bir bileşeni olarak kabul edilmektedir. Fiziksel sağlık, ruhsal iyilik hali ve genel yaşam kalitesi üzerinde de oldukça faydalıdır. Son zamanlarda dikkat, okul çağındaki çocuklarda ve ergenlerde fiziksel aktivite ile akademik performans arasındaki potansiyel bağlantıyı araştırmaya yönelmiştir. Fiziksel aktivite

programları aynı zamanda matematik, dil, okuma ve bileşik puanlar üzerindeki etkili olmaktadır (Cipriano et al., 2024).

Bireyin bilişsel gelişim erken yıllarda hızlı olmakla birlikte farklı deneyimlerin ve yaşantıların olduğu durumlarda yaşam boyu devam etmekte, ilgilenilen aktivitelere göre yeni sinapslar oluşmaktadır. Fiziksel aktivite sportif faaliyetler, bilişi uyaran en önemli aktivitelerin başında gelmektedir. Çünkü fiziksel aktivite tüm duyu organlarına hitap etmektedir. Bu aktiviteler çeşitli diğer fizyolojik ve psikososyal faydalarına ek olarak, giderek artan bir şekilde orta çocukluk ve yetişkinlikte bilişsel ve sinirsel işleyişin önemli bir belirleyicisi olarak kabul edilmektedir. Daha yüksek miktarda fiziksel aktivitenin okul çağındaki çocuklarda ve gençlerde bilişsel işleyişi ve akademik başarıyı iyileştirmekte ve yetişkinlikte yaşa bağlı bilişsel gerileme, bunama ve Alzheimer hastalığı riskini azaltmaktadır. Erken çocukluk döneminde oluşan fiziksel aktivite alışkanlıkları orta çocukluk dönemine kadar orta düzeyde devam etmektedir (Carson et al., 2016).

2.2.İnternet Bağımlılığı

İnternet bağımlılığı ilk kez 1996 yılında araştırılmış ve bulgular Amerikan Psikoloji Derneği'nde sunulmuştur. Çalışmada, DSM-IV'te yer alan Patolojik Kumar kriterlerinin uyarlanmış bir versiyonu aracılığıyla bağımlılık belirtileri gösteren 600'ün üzerinde yoğun internet kullanıcısı incelenmiştir (Young, 1998). Bu tarihten itibaren, sonraki on yıl boyunca yapılan araştırmalarda bu bozukluğun çeşitli yönleri ele alınmıştır. İlk çalışmalar, internet bağımlılığını tanımlamaya çalışmış ve normal internet kullanımını kompulsif (zorlantılı) kullanımdan ayıran davranış örüntülerini incelemiştir. Daha yakın tarihli araştırmalar ise bu bozuklukla ilişkili etiyolojik (nedenlere ilişkin) faktörleri araştırmıştır. Bu çalışmaların çoğu, bilgisayar aracılı iletişimin insanların internetin etkileşimli özelliklerine nasıl uyum sağladığı üzerindeki etkisini incelemiştir. Başlangıçta Amerika Birleşik Devletleri'nde yürütülen bu araştırmalar, zamanla Tayvan, Rusya, Çin ve Birleşik Krallık gibi ülkelere yayılmıştır.

İnternet bağımlılığının tanınması çoğu zaman karmaşıktır. Kimyasal bağımlılıklar ve madde kötüye kullanımıyla karşılaştırıldığında, internet toplumsal yaşamda teknolojik bir gelişme olarak birçok doğrudan fayda sunmakta ve bu nedenle bağımlılık yapan bir araç olarak kolayca eleştirilememektedir. Bireyler internet aracılığıyla araştırma yapabilir, ticari işlemler gerçekleştirebilir, kütüphanelere erişebilir, iletişim kurabilir ve tatil planları yapabilirler. İnternetin yaşamımıza kattığı psikolojik ve işlevsel faydaları anlatan kitaplar yazılmıştır. Buna karşılık, alkol veya uyuşturucu maddeler ne kişisel ne de profesyonel yaşamın vazgeçilmez ya

da gerekli bir parçasıdır; ayrıca bu maddeler sağlık açısından herhangi bir fayda da sağlamaz. İnternetin bu denli pratik kullanım alanlarının bulunması, bağımlılık belirtilerinin kolaylıkla gizlenmesine veya haklı gösterilmesine neden olabilir. Ayrıca, klinik değerlendirmeler genellikle psikiyatrik rahatsızlıklar ve bağımlılıkla ilişkili bozukluklara dair ilgili alanları kapsar. Ancak internet bağımlılığı oldukça yeni bir olgu olduğundan, semptomlar çoğu zaman ilk klinik görüşmede açığa çıkmayabilir. İnternet bağımlılığıyla ilgili kendi isteğiyle başvuran birey sayısı artmakta olsa da, danışanlar çoğu zaman bilgisayar bağımlılığı şikayetiyle gelmezler. Bunun yerine, kişi depresyon, bipolar bozukluk, anksiyete ya da obsesif-kompulsif belirtilerle başvurabilir ve ancak daha derinlemesine bir değerlendirme yapıldığında internetin aşırı kullanımı ortaya çıkabilir (Shapira ve ark., 2000).

2.2.1. İnternet bağımlılık kavramı, tanımları ve kuramları

Bağımlılıkları tanımak kolay olmasa da, bağımlılığın varlığından şu durumlarda söz edilebilir: Kişinin davranışları zihinsel ve fiziksel sağlığını etkiliyorsa; aile ve arkadaşlarla ilişkilerine zarar veriyorsa; işe veya işe devam etmeye engel oluyorsa; ekonomik istikrarsızlık yaratıyorsa; suç işlemeye yönlendiriyorsa. Ancak, bazı ayırt edici unsurlar bağımlılık riskini ortaya koyar. İnternet Bağımlılığı ile ilişkilendirilen bu unsurlar; öncelik kazanma (salience), sıklık, süre, yoğunluk, yoksunluk belirtileri, çatışma ve nüks etme olarak sıralanabilir. Amerikan Çevrimiçi Bağımlılık Merkezi'ne göre genel anlamda beş tür İnternet Bağımlılığı vardır:

Siber Cinsel Bağımlılık: Kişiler siber pornografik içerikleri indirir, kullanır, takas eder ve sık sık yetişkin sohbet odalarına katılır. Siber cinsellik ve pornografik içeriklere takıntılıdır.

Siber İlişki Bağımlılığı: Kişiler siber ilişkilerde aşırı derecede bağlanır, hatta siber aldatmaya kadar gidebilirler.

Sosyal Ağ Bağımlılığı: İnsanların kamuya açık ya da yarı açık profiller oluşturduğu sanal topluluklar. Facebook gibi platformlar bu kategoriye örnektir ve kullanıcı sayısı hızla artmaktadır.

İnternet Oyunları Bağımlılığı: Kumar, video oyunları, alışveriş ve takıntılı elektronik ticaret gibi çeşitli davranışları kapsar.

Bilgi Aşırı Yüklenmesi: İnternetteki bilgi bolluğu, webde gezinme veya veri tabanlarında arama yapma konusunda yeni bir zorlayıcı davranış yaratır. Kişiler daha çok

zaman harcayarak bilgi arar ve düzenler, bu da obsesif-kompulsif eğilimlere ve iş verimliliğinde düşüşe yol açar.

Bilgisayar Bağımlılığı: 1980’lerde Solitaire ve Mayın Tarlası gibi bilgisayar oyunlarının yaygınlaşmasıyla ortaya çıkmış, aşırı bilgisayar oyunu oynama davranışının iş ortamlarında sorun yaratabileceği bulunmuştur (Salicetia, 2015).

2.2.2. İnternet bağımlılığının belirtileri ve ölçümü

Zaman, internet bağımlılığının tanılanmasında doğrudan bir ölçüt olarak kullanılmasa da, erken dönem çalışmalar internet bağımlısı olarak sınıflandırılan bireylerin genellikle aşırı internet kullandıklarını göstermiştir. Bu bireyler, haftada 40 ila 80 saat arasında eğlence ya da kişisel amaçlı internet kullanımı gerçekleştirmiş, tek bir oturumda ise 20 saate kadar çevrim içi kalabilmişlerdir (Young, 1998). Uzun süreli internet kullanımı uyku düzenini bozmakta; bağımlılar daha uzun süre çevrim içi kalabilmek için kafein haplarına başvurmakta, buna bağlı olarak yorgunluk, kötü beslenme, egzersiz eksikliği ve iş ya da okul performansında düşüş gibi sorunlar yaşamaktadır. İnternetin kompulsif kullanımını klinik olarak belirlemenin en iyi yolu, bu davranışları diğer yerleşik bağımlılık türlerinin tanı ölçütleriyle karşılaştırmaktır. Araştırmacılar internet bağımlılığını DSM’nin Eksen I ölçeğinde yer alan dürtü kontrol bozukluklarına benzetmiş; DSM-IV kriterlerinden çeşitli uyarlamalar kullanarak bu durumu tanımlamışlardır (APA, 1994). DSM-IV’te yer alan tanılar arasında Patolojik Kumar (Pathological Gambling) internet bağımlılığına en çok benzeyen bozukluk olarak değerlendirilmiştir. İnternet Bağımlılığı Tanı Ölçeği (Internet Addiction Diagnostic Questionnaire - IADQ), bu bozukluğun tanılanması için geliştirilen ilk tarama aracıdır (Young, 1998). Bu ölçekte yer alan tanı kriterleri şu şekilde kavramsallaştırılmıştır (akt. Young, 2015):

1. İnternetle meşgul olduğunuzu düşünüyor musunuz (örneğin, geçmiş çevrim içi etkinlikleri düşünmek ya da bir sonraki oturumu sabırsızlıkla beklemek)?
2. Tatmin olabilmek için giderek daha fazla zamanınızı internette geçirme ihtiyacı hissediyor musunuz?
3. İnternet kullanımınızı kontrol altına alma, azaltma ya da tamamen bırakma yönünde tekrar eden ve başarısız girişimleriniz oldu mu?
4. İnternet kullanımını azaltma ya da bırakmaya çalışırken huzursuz, sinirli, depresif veya irritable (hırçın) hissediyor musunuz?

5. Başlangıçta planladığınızdan daha uzun süre çevrim içi kalıyor musunuz?
6. İnternet yüzünden önemli bir ilişkiyi, işi, eğitim veya kariyer fırsatını tehlikeye attınız ya da kaybettiniz mi?
7. İnternette geçirdiğiniz süreyi gizlemek için ailenize, terapistinize ya da başkalarına yalan söylediniz mi?
8. Sorunlardan kaçmak ya da sıkıntılı ruh halinden kurtulmak için (örneğin, çaresizlik, suçluluk, kaygı, depresyon gibi duygularla baş etmek için) interneti bir kaçış yolu olarak kullanıyor musunuz?

Bu sorular, iş ya da akademik amaçlar dışında yapılan internet kullanımını değerlendirmek üzere hazırlanmıştır. Katılımcılar, bu sekiz sorudan beş ya da daha fazlasına altı aylık bir dönem içinde (manik ya da hipomanik ataklarla ilişkili olmaksızın) “evet” yanıtı verdiklerinde ‘bağımlı’ olarak kabul edilmiştir (Young, 2015). İnternet bağımlılığını karakterize eden en önemli davranışsal belirtiler şunlardır: Tatmin olmak için giderek daha fazla zamanını internette geçirmek zorunda hissetme, internet dışında diğer tüm aktivitelere karşı belirgin ilgi kaybı, bağımlılık azaldığında veya kesildiğinde psikomotor ajitasyon, kaygı, depresyon, internette neler olup bittiğine takıntılı düşünceler ve tipik yoksunluk belirtileri yaşama, önceden planlanandan daha sık ve daha uzun süre internete bağlanma ihtiyacı, internet kullanımını kesme ya da kontrol altında tutamama, internetle ilgili aktivitelere çok zaman harcama, sağlık, sosyal ve psikolojik sorunların farkında olmaya rağmen interneti kullanmaya devam etme, kendisi ve dünya hakkında çarpık düşünceler, yetersizlik, güvensizlik, düşük özgüven ve ilişki sorunları deneyimleri konusunda çarpık algılar, duygu durum bozuklukları, kaygı ve dürtü kontrolünde bozukluklar. uyku bozuklukları, sırt ve baş ağrıları, karpal tünel sendromu, göz yorgunluğu ve kötü beslenme alışkanlıkları gibi (Salicetia, 2015). Bu bağımlılıkla ilişkili belirtiler arasında günlük sorumlulukların ihmal edilmesi, sosyal izolasyon, çevrim içi etkinliklerle ilgili gizlilik ya da internet kullanımı sırasında ani bir mahremiyet talebi gibi davranışlar yer almaktadır. İnternet Kullanım Bozukluğu bilimsel açıdan daha fazla kabul görmeye başladıkça, bu bozukluğun gelişimiyle ilişkili risk faktörlerine odaklanan çalışmalar da artmıştır. Bu risk faktörleri genel olarak sosyal faktörler, psikolojik faktörler ve biyolojik faktörler olmak üzere üç ana başlık altında sınıflandırılabilir (Young, 2015).

2.2.3. İnternet bağımlılığının psikolojik etkileri

İnternet bağımlılarının iki türü vardır. Çift Tanılı İnternet Bağımlıları, depresyon, anksiyete, obsesif-kompulsif bozukluk ya da madde bağımlılığı gibi daha önce var olan psikolojik sorunlara sahiptir; bu bozukluklar internet bağımlılığıyla ilişkilendirilen bazı sendromlardır. Diğer tür ise Yeni İnternet Bağımlıları olarak adlandırılır ve bu bireylerin önceden herhangi bir psikiyatrik rahatsızlığı ya da bağımlılığı bulunmamaktadır; internet bağımlılığı tamamen yeni gelişen bir sorundur. Çift tanılı bireyler, internet bağımlılığı geliştirmelerine katkı sağlayan çeşitli rahatsızlıklara sahipken, yeni internet bağımlılarında herhangi bir psikiyatrik geçmiş yoktur ve genellikle belirli bir çevrim içi etkinliğe ya da ilişkiye odaklanırlar (örneğin; çevrim içi ilişki, sohbet odası, forum, oyun, kumar sitesi ya da yetişkin içerikli site gibi). Bu bozukluk yalnızca çevrim içi ortamda varlık gösterir (Young, 1998). Çift tanılı internet bağımlıları; depresyon, sosyal anksiyete, dürtüsellik, obsesif-kompulsif bozukluk ve genel psikiyatrik problemler yaşamaktadır. Bazı bireyler, alkol ya da madde bağımlısıyken, bu eğilimlerine fiziksel olarak daha güvenli bir alternatif olarak internet kullanımına yönelirler (Young, 1998). Bu bireyler, internet bağımlılığını alkol ya da uyuşturucu bağımlılığına göre daha “tıbben güvenli” bir seçenek olarak görürler. Aynı zamanda bu kompulsif davranış, kişinin bağımlılığın altında yatan rahatsız edici duygularla ya da durumlarla yüzleşme ihtiyacını da ortadan kaldırır. Bağımlılıklarda çift tanı yaygındır. Ancak çift tanılı internet bağımlıları, diğer bağımlılık sendromlarından farklı biçimlerde ortaya çıkabilir. Araştırmalar, nedenselliği netleştirememiş olsa da, internet bağımlılığı ile psikiyatrik sorunlar arasında açık bir korelasyon olduğunu göstermektedir. Örneğin, internet bağımlısı bireylerin depresyondan muzdarip olduğu bilinmektedir; fakat depresyon mu önce gelir yoksa internet bağımlılığı mı depresyonu tetikler, bu belirsizdir. Bazı araştırmacılar, bireylerin depresyon nedeniyle internete yöneldiğini ve düşük benlik saygısı ile baş etmek için çevrim içi ortama sığındığını öne sürmektedir. Diğer yandan, birey internette zaman geçirdikçe sosyal izolasyon arttığı için daha fazla depresif hissetmeye de başlayabilir. Bir başka örnekte, anksiyete yaşayan bir kişi güvenli bir sanal ortamda arkadaşlık arayabilir. Cinsel dürtü kontrolü problemi olan bireyler ise çevrim içi pornografi ve anonim cinsel sohbetler aracılığıyla yeni bir tatmin yolu keşfeder. İnternet, fiziksel olarak striptiz kulüplerine ya da seks işçilerine gitme gereksinimi duymadan bu davranışı sürdürmeye olanak sağlar. Bu, birey için sosyal açıdan kabul edilebilir yeni bir başa çıkma biçimidir. Kişi bu davranışın işini kaybetme, boşanma ya da tutuklanma gibi potansiyel zararlarını bilse bile, gerekçeler üretir ve bu davranışa devam eder. Çevrim içi deneyim bir tür rahatlama, ödül ve acı veren duygulardan kaçınma aracı hâline gelir. İnternet ortamı bir tür özel

sıgımak hâline gelirken, birey bilgisayara giderek daha fazla yönelir; ancak bu durumda psikiyatrik geçmişin ne ölçüde rol oynadığı net değildir. Yeni İnternet Bağımlıları iki temel ölçütle tanımlanır. Birincisi, internet ortamında var olan ve yalnızca çevrim içi olarak sürdürülebilen yeni kullanım biçimlerine bağımlılık geliştirmeleridir: sohbet odaları, sosyal ağlar, anlık mesajlaşma, rol yapma oyunları ya da eBay gibi. Örneğin, sohbet odalarına bağımlı biri bu odalara yalnızca internet üzerinden erişebilir; eBay’e bağımlı biri için de bu geçerlidir. Bu tür etkinlikler günümüzde mobil cihazlar (iPhone, Android, iPad ya da cep telefonları) sayesinde taşınabilir hâle gelmiştir. Ancak bu faaliyetlerin tamamı internet odaklıdır. İkincisi, yeni internet bağımlılarının daha önceden önemli bir psikiyatrik ya da bağımlılık öyküsü yoktur. Bu bireyler, internetin anonim, erişilebilir ve etkileşimli doğasına bağımlı hâle gelirler. Örneğin; 50 yaşında bir avukat, mesai saatlerinde eşinden habersiz olarak cinsel içerikli sohbet odalarına giriyorsa; 30 yaşındaki bir iş insanı sürekli olarak sosyal platformdaki kız arkadaşlarını kontrol ediyorsa; 20 yaşındaki bir üniversite öğrencisi sürekli Facebook kullanıyorsa ya da 16 yaşındaki bir çocuk başka bir psikiyatrik eş tanı olmaksızın saatlerce World of Warcraft oynuyorsa — tüm bu örnekler yeni internet bağımlılarını temsil eder. Bu tür kompulsif internet kullanımı, yeni bir klinik fenomendir (Young, 2015). Farklı medya türleri arasında, İnternet insanlık için yeni bir gelişme olup, gelişmiş modern iletişim teknolojisiyle geniş bir bilgi kaynağına erişim sağlayabilen, küresel ve oldukça ulaşılabilir bir ortamdır. İnternet ve teknolojileri, bilimsel, iletişimsel ve ekonomik alanlarda insan toplumlarına değerli fırsatlar sunmasına rağmen, özellikle eğlence amaçlı uygunsuz ve aşırı kullanımı, insan sağlığı ve refahı açısından ciddi bir tehdit oluşturmaktadır; bu durum özellikle gençler için geçerlidir. Yapılan araştırmalar, İnternet teknolojisine olan artan talebin, başta ruh sağlığı olmak üzere psikolojik ve sosyal sorunlarla bağlantılı olduğunu; bunun ise iletişim ve sosyal etkileşimlerde olumsuzluklara yol açtığını göstermektedir. Araştırmacılar ayrıca, İnternet ve sosyal ağların aşırı kullanımının stres, kaygı ve depresyon belirtisi olabileceğini; bu ağların aşırı kullanımının ise olumsuz duyguları azaltmanın bir yolu olduğunu belirtmektedir (Noroozi et al., 2021).

2.2.3. İnternet bağımlılığının sosyal etkileri

Aşırı ya da problemli internet kullanımı çoğunlukla içe dönüklük ya da sosyal problemler gibi kişilerarası zorluklardan kaynaklanmaktadır (Ebeling-Witte ve ark., 2007). İnternet bağımlılığı yaşayan bireyler, yüz yüze iletişim kurmada çoğunlukla başarısız olurlar (Leung, 2007). Zaten interneti kullanmalarının temel nedenlerinden biri de budur. Çevrim içi iletişim kurmak, bu kişiler için daha güvenli ve kolay görünmektedir. Zayıf iletişim becerileri, düşük benlik saygısına, yalnızlık hissine ve grup içinde çalışmak, sunum yapmak ya da sosyal

etkinliklere katılmak gibi yaşamın diğer alanlarında sorunlar yaşamaya da neden olabilir. Sanal ilişkiler, başkalarıyla etkileşime geçmenin, reddedilme korkusunu ya da fiziksel temas kurma kaygısını yaşama riskinden uzak bir yoldur. Utangaçlık duygusu kişinin tüm hayatını etkileyebilir ve internet, bu anksiyeteye karşı anlık bir rahatlama sunar. Terapi sürecinde bağımlı bireylerin çevrim dışı iletişim biçimlerine odaklanmak ve olumlu etkileşim yolları geliştirmelerini desteklemek önemlidir. Ayrıca, İnternet Bağımlılığı Testi (IAT) bağlamında yapılan yakın tarihli bir çalışmada, genel nüfustan sağlıklı bireyler ve birinci şahıs nişancı (FPS) oyunu oynayanlar arasında IAT puanları ile “öz-yönelim” arasında ters yönde anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur (Montag ve ark., 2011). Bu araştırma grubunun daha yeni bir çalışması ise bu etkinin yedi farklı ülkede kültürler arası geçerliliğe sahip olduğunu göstermiştir (Sariyska ve ark., 2014). Diğer araştırmalar, internet bağımlılarının sahip olduğu sınırlı sosyal destek sistemlerine odaklanmıştır. Bu durum, bireylerin yaşamlarındaki eksik sosyal bağları sanal ilişkilerle ikame etmeye yönelmelerine neden olur. Yalnızlık hissi ya da konuşacak birini aradıkları durumlarda internete yönelirler. Yapılan çalışmalar, yalnızlığın internet bağımlılığı gelişimiyle ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (ör., Hardie ve Tee, 2007; Morahan-Martin, 1999). Yalnızlık bir risk faktörü olarak değerlendirildiğinde, sosyal ilişkilerin internet bağımlılığının gelişiminde kilit rol oynadığına dair bulgularla tutarlıdır. En çok bağımlılık yaratan uygulamaların sohbet odaları, etkileşimli oyunlar, anlık mesajlaşma ya da sosyal medya platformları olması, bu bozukluğun sosyal güdülerle ilişkili olduğunu göstermektedir. İnternet bağımlılığı açısından daha özel bir sosyal risk faktörü ise çevrim içi ilişkilerin gelişmesidir (Whitty, 2005). Çevrim içi ilişki, çevrim içi iletişim aracılığıyla başlatılan ve genellikle elektronik yazışmalar (e-posta, sohbet odaları, çevrim içi topluluklar) yoluyla sürdürülen romantik ya da cinsel bir ilişkidir (Atwood ve Schwartz, 2002). Bu durum da kişilerarası sorunların veya yalnızlığın çevrim içi iletişim ve ilişkilere bağımlılığın gelişiminde etkin bir rol oynayabileceğini göstermektedir (Young, 2015).

2.2.3. İnternet Bağımlılığının Tedavi Yöntemleri

İnternet kullanımı, tedarikçilerle elektronik yazışmalar ya da internet bankacılığı gibi iş ve ev uygulamalarında meşrudur. Bu nedenle, internet kullanımını tamamen yasaklayan geleneksel tamamen kaçınma (abstinence) modelleri çoğu durumda pratik müdahaleler değildir. Tedavide odak noktası, internetin kontrollü (ölçülü) kullanımudur. Ölçülü internet kullanımı tedavinin temel hedefi olmakla birlikte, sorun yaratan uygulamalardan tamamen kaçınma sıklıkla gereklidir. Belirli bir oyun, bir kumar sitesi ya da cinsel içerikli bir site gibi uygulamalar, internet “taşkınlıklarını” (binge use) tetikleyebilir. Bu tetikleyici uygulamalardan

uzak durmak, bireyin sorunlu uygulamalardan kurtulmasına yardımcı olurken, aynı zamanda meşru iş amaçlı internet kullanımını sürdürebilmesini sağlar. Tedavi, bu davranışları ele almak ve çoğunlukla bu bağımlılıkla birlikte var olan psiko-sosyal sorunları (örneğin sosyal fobi, duygu durum bozuklukları, uyku bozuklukları, evlilikte memnuniyetsizlik veya iş tükenmişliği) hedeflemek amacıyla çeşitli müdahaleleri ve psikoterapi kuramlarının bir kombinasyonunu içerir. Danışanların sorun yaratan çevrim içi uygulamalardan uzak durmalarını sağlamak için, iyileşme müdahaleleri yapılandırılmış, ölçülebilir ve sistematik tekniklerle yürütülür. En sık başvuru alan terapiler arasında Motivasyonel Görüşme, Bilişsel Davranışçı Terapi ve geri çekilme programları ya da yatılı tedavi uygulamaları yer almaktadır.

Motivasyonel görüşme kavramı, ilk olarak alkol problemi yaşayan bireylerin tedavi sürecinden edinilen deneyimlere dayalı olarak ortaya çıkmış ve tanımlanmıştır. Bu temel kavramlar ve yaklaşımlar daha sonra klinik uygulamaların daha ayrıntılı şekilde açıklandığı bir çalışmada geliştirilmiştir. Motivasyonel görüşme, hedef odaklı bir danışmanlık tarzıdır; bireylerin davranış değişikliğini gerçekleştirebilmesi için onların ikircikli duygularını keşfetmelerine ve çözmelerine yardımcı olmayı amaçlar. Motivasyonel görüşmede açık uçlu sorular sormak, onaylayıcı ifadeler kullanmak ve yansıtıcı dinleme becerileri öne çıkar. Bu yaklaşım, danışanın değişim için motive olmasını yapıcı bir şekilde yüzleştirme yoluyla sağlamayı hedefler. Bu yüzleştirme, örneğin iş kaybı ya da bir ilişkinin sona ermesi gibi dışsal koşullar aracılığıyla yapılabilir ve bireyin değerleri ve hedefleri harekete geçirilerek davranış değişikliği desteklenir. Bağımlılık ya da madde kullanımı sorunlarıyla başa çıkan danışanlar, sorunu kabul etseler bile çoğu zaman bırakma konusunda ikircikli hissederler. İnternette kopma korkusu, çevrim içi arkadaşlarıyla sohbet edememe, internet etkinliklerine katılamama ya da interneti bir psikolojik kaçış yolu olarak kullanamama düşüncesi onları endişelendirir. Motivasyonel görüşme, danışanların bu ikircikli duygularla yüzleşmelerine ve bunları çözümlemelerine yardımcı olur.

İnternet bağımlılığı tedavisinde, günlük yaşamda internetin vazgeçilmez bir parça olması nedeniyle geleneksel yasaklayıcı modeller pratik değildir. Bilişsel-Davranışçı Terapi uygulanır. Bilişsel-Davranışçı Terapi, üç aşamalı bir yöntemdir: İlk aşamada problemleri internet kullanımını kontrol etmek için davranış değişikliği, ikinci aşamada bilişsel çarpıtmaların sorgulanması ve değiştirilmesi, üçüncü aşamada ise eşlik eden psikososyal sorunlara yönelik zarar azaltma terapisi uygulanır. İlk aşamada, internet bağımlıları gerçek yaşam sorumluluklarını ihmal edip çevrimiçi aktivitelere aşırı zaman harcadıkları için, çevrimiçi ve çevrimdışı zaman yönetimi hedeflenir. İkinci aşamada, danışanların interneti kaçış aracı olarak

kullanmalarına neden olan olumsuz ve gerçek dışı düşünceler yeniden yapılandırılır. Üçüncü aşamada ise, devam eden iyileşme ve nüksü önlemek amacıyla, bağımlılığa eşlik eden psikiyatrik ve sosyal sorunlar ele alınır. Bu bütüncül yaklaşım, yalnızca davranışı durdurmanın yeterli olmadığını, temel sorunların çözülmesi gerektiğini vurgular.

Geri çekilme programları ve yatılı programlarda internet bağımlılığı tedavisinde kullanılan diğer yöntemlerdir. Amerika Birleşik Devletleri'nde, ReStart adlı merkez internet, video oyunu ve teknoloji kullanımına bağlı sorunlarla ilgilenen bir yatılı tedavi programı sunmaktadır. Bu merkezde, çok disiplinli bir ekip bireysel değerlendirmeler yaparak eşlik eden ruhsal sorunları tedavi etmekte, grup terapileri, yaşam becerileri eğitimi, rehberlik ve mesleki koçluk gibi hizmetler vermektedir. Katılımcılar, Washington eyaletinde kırsal bir bölgede bulunan Heavensfield Retreat Center'da 45 günlük program süresince kalmaktadırlar. Çin, internet bağımlılığı konusunda araştırmalarda öncü rol üstlenmiş ve 2006 yılında Pekin'de askeri yönetimde bir internet bağımlılığı tedavi kampı kurmuştur. Bu kampta uygulanan sıkı yarı askerî disiplinle, hastalar sabah erken kalkıp akşam geç saatlerde yatmaktadır. Günlük faaliyetler arasında askeri egzersizler, terapi seansları, okuma ve spor aktiviteleri yer almaktadır. Çin'de, günde en az 6 saat art arda internet kullanımı ve bunu üç ay boyunca sürdürme kriteri bağımlılık olarak tanımlanmakta olup, nüfusun yaklaşık %30'u bu tanıma girmektedir. Ancak, bu kampların etkinliği konusunda yeterli bilimsel veri henüz bulunmamaktadır. Güney Kore, dünya genelinde en yoğun internet kullanımı olan ülkelerden biridir ve bu alanda en kapsamlı önleme ve tedavi programlarını uygulamaktadır. Ülkede evlerin %90'ı yüksek hızlı internete bağlıdır, çevrimiçi oyunlar profesyonel spor olarak kabul görmekte ve gençler sosyal hayatlarını hemen her köşe başında bulunan internet kafelerde geçirmektedir. Güney Kore hükümeti, internet bağımlılığı ile mücadele için 140 danışmanlık merkezi ve yaklaşık 100 hastanede tedavi birimleri oluşturmuş; ayrıca, en ağır vakalar için Seul'un güneyinde ücretsiz devlet destekli bir rehabilitasyon kampı açmıştır. 16 yaş altındaki gençlerin gece yarısından sabah 6'ya kadar oyun oynamasını engelleyen "Shutdown Law" isimli yasa yürürlüğe girmiştir; ancak gençlerin ebeveyn hesaplarını kullanarak bu yasayı aşmaları nedeniyle sınırlı etkisi olmuştur. Yeni bir yaklaşım olarak, internet bağımlılığının altında yatan duygusal ve davranışsal problemleri çözmek amacıyla at binme terapisi sunan merkezler de faaliyet göstermektedir. Kore Binicilik Derneği, bu terapi yöntemini kullanarak depresyon, dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu ve internet bağımlılığı gibi sorunlara yönelik çalışmalar yapmakta ve 2022 yılına kadar ülke genelinde 30 yeni merkez açmayı

planlamaktadır. Bununla birlikte, bu terapilerin etkinliği üzerine henüz yeterli bilimsel çalışma bulunmamaktadır (Young, 2015).

2.3. Spor ve İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişki

Ergenler, ergenlik döneminde yaşanan yoğun fizyolojik ve psikolojik değişiklikler nedeniyle internet bağımlılığı açısından yüksek riskli bir grup olarak ortaya çıkmaktadır. İnternet bağımlılığı ergenlerin fizyolojik, psikolojik ve sosyal işlevlerine ciddi zararlar vermektedir. İnternet bağımlısı ergenlerde fiziksel tükenmişlik, fizyolojik işlev bozuklukları, zayıflamış bağışıklık sistemi, sosyal uyum sorunları, obezite, uykusuzluk, halsizlik, dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğu, depresyon ve anksiyete gibi sorunlar daha yaygındır. İnternet bağımlılığına yol açan yaygın davranışlar arasında online oyunlar, kumar, alışveriş, pornografi izleme ve sosyal medya kullanımı yer almakta ve bunlar ergenlerin günlük yaşamlarının her köşesine nüfuz etmektedir. Son yıllarda psikolojik ve spor müdahalelerinin internet bağımlılığı üzerindeki etkileri artan şekilde incelenmektedir. Bilişsel davranışçı terapi, grup danışmanlığı, farkındalık müdahalesi, dikkat yanlılığı eğitimi ve aile müdahalesi, internet bağımlılığı için yaygın olarak kullanılan psikolojik müdahale yöntemleridir. Psikolojik müdahalelerin internet bağımlılığını tedavi etmekte etkili olduğu geniş çapta kabul görmüşken, fiziksel egzersizin internet bağımlılığı tedavisinde yardımcı bir yöntem olarak akademik ilgi çektiği son dönemlerde artmıştır. Yapılan karşılaştırmalı bir çalışmada, fiziksel aktivitenin internet bağımlılığı üzerinde uyku ve statik fiziksel aktiviteye göre daha büyük etkisi olduğu sonucuna varılmıştır. İnternet bağımlısı ergenler, fiziksel aktivite sırasında dış uyaranları azaltarak ve bilişsel işlemleri güçlendirerek internete olan psikolojik arzularını azaltabilir ve böylece bağımlılıktan uzaklaşma sürecine zemin hazırlayabilirler. Fiziksel egzersiz, kişinin öz-yeterlilik, mental direnç ve öz-denetim becerilerini anlamlı şekilde artırarak internet bağımlılığı davranışına müdahale edebilir. Dikkatin internetle ilgili uyaranlara yönelik yanlılığını azaltmak ve kişinin internetin olumsuz etkilerine karşı olumlu başa çıkma becerisini geliştirmek için dikkat dağıtıcı müdahaleler de kullanılmaktadır. Sporun bireylere sağladığı haz, doruk ve akış deneyimi, internet bağımlılığının iyileştirilmesi ve önlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Zhou, 2024).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. MATERYAL ve YÖNTEM

3.1 Araştırma Yöntemi

Bu araştırmada nicel yöntemlerden ilişkisel tarama yöntemi kullanılacaktır. Tarama evren veya evrenden seçilmiş örneklem grubu üzerinden verileri toplamaktır. Bu taramalar tekil olabildiği gibi ilişkisel de olabilmektedir. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasındaki değişimin varlığını veya derecesini belirlemektir. Bu araştırmalarda iki değişken arasında ilişkinin olmaması, olumlu ilişki olması veya ters ilişki olması sonuçlarına ulaşılmaktadır (Creswell, 2017; Bekman, 2022). Bu araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlandığından ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın değişkenlerini spora yönelik tutum ile internet bağımlılık düzeyi oluşturmaktadır.

3.2 Örneklem Grubu

Araştırmanın örnekleme grubu tabakalı örnekleme yöntemi ile belirlenecektir. Tabakalı örnekleme yöntemi evrenin içerisinde yer alan grupların aynı oranlarla örnekleme temsil edilmelerini sağlamaktadır (Özen ve Gül, 2007).

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Alt Boyut	Kullanılan Araç	N	%
Cinsiyet	Erkek	1056	
	Kız	1065	
Sınıf	1	901	
	2	580	
	3	382	
	4	258	
Okul	Anadolu Lisesi	648	
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	357	
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	667	
	Fen Lisesi	189	
	Güzel Sanatlar Lisesi	52	
	Spor Lisesi	147	
	Spor Bilimleri Lisesi	61	
Anne Öğrenim Düzey	İlköğretim	1726	
	Orta Öğretim	312	
	Yüksek Öğretim	83	
Baba Öğrenim Düzeyi	İlköğretim	1354	
	Orta Öğretim	506	
	Yüksek Öğretim	261	
	Köy	592	

İkametgâh Yeri	İlçe	632
	Şehir	897
Düzeylerinin İnternete Ulaşmada Kullanılan Araç	Telefon	1619
	Tablet	89
	Bilgisayar	65
	En az ikisi	348
İnternet Kullanma Amacı	Eğitim	505
	Oyun	243
	Sosyal Medya	567
	Haber	87
	En az ikisi	719
Spor Lisansı	Yok	1498
	Var	623
Kendisini İnternet Bağımlısı Görme Durumu	Evet	525
	Hayır	1596
Ağırlık (Kilo)	49 kg ve altı	487
	50-54 kg arası	450
	55-59 kg arası	412
	60-64 kg arası	350
	65 kg ve üstü	422
Aylık Kullanılan İnternet Miktarı	Kullanmıyor veya 0-5 GB kullananlar	404
	6-10 GB kullananlar	421
	11-20 GB kullananlar	657
	21 GB ve üstü kullananlar	639
Spor Yapma Durumuna	Evet	1303
	Hayır	818
Dönem Sonu Not Ortalaması	54 puan ve altı	351
	55-69 puan ve arası	631
	70-84 puan ve arası	685
	85 puan ve üstü	454

Tablo 3.1’de öğrencilere ilişkin demografik özellikler gösterilmektedir. Bu bağlamda araştırmaya toplam 2121 öğrenci katılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri Demografik Bilgi Formu, Spora Yönelik Tutum Ölçeği (Şentürk, 2012) ve İnternet Bağımlılık Düzeyi (Taş, 2019) ile elde edilecektir.

3.3.1. Demografik bilgi formu

Katılımcılara ait bilgilerin edinmesi amacıyla Demografik Bilgi Formu hazırlanmıştır. Formda öğrencilerin sınıf düzeyi, cinsiyeti, okul türü, anne babanın öğrenim düzeyi, ikamet yeri, internete bağlandığı teknolojik araç, spor lisansına sahip olma durumları, boy, kilo, harcanan internet miktarı ve spor yapma durumlarına ilişkin sorular yer almaktadır.

3.3.2. Spora yönelik tutum ölçeği

Spora Yönelik Tutum Ölçeği Şentürk (2012) tarafından bireylerin sporu nasıl algılandığı, bilincine etkisi, spora katılım sıklığı vb. durumlara yönelik tutumlarını ölçme

amacıyla geliştirilmiştir. Dokuz ve onuncu sınıflarında öğrenim gören öğrencilerle geliştirtilen ölçek toplam 25 madde ve üç alt boyuttan oluşmaktadır: Spora ilgi duyma, Sporla yaşama ve Aktif spor yapma. Ölçeğin güvenirlik katsayısı $\alpha=0.972$ olarak bulunmuştur.

3.3.3. Ergenler için internet bağımlılık ölçeği

Taş (2019) tarafından DSM 5 tanı kriterlerine göre ergenler için internet bağımlılığı ölçeğini geliştirilen ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışmaları yaşları 10-18 arasında değişen 656 ergen üzerinde yapılmıştır. Dokuz maddeden oluşan ölçek tek boyutlu olup ölçek maddelerinin faktör ortak varyanslarının .300-.500, madde faktör yüklerinin .548-.707 aralığında olduğu ve Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısının .81 olduğu görülmüştür.

3.4. Verilerin Toplanması

Veriler toplanmaya başlanmadan önce Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurul Komisyonundan 25.01.2024 tarih ve E.92548 numaralı etik kurul izni alınmıştır. Ardından Ağrı Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünden uygulama izni alınmıştır. Ardından veri toplama araçlarının çıktıları alınarak ilgili il merkezindeki ve ilçelerdeki okullar ziyaret edilmiştir. Okul müdürlerine araştırmanın amacı açıklanmış destek veren okullarda sınıflar ziyaret edilerek öğrencilere araştırma hakkında bilgi verilmiş, çalışmaya katılımlarının gönüllü olduğu vurgulanmış ve bilgilerinin sadece bilimsel amaçla kullanılacağı açıklanmıştır. Çalışmaya katılmak isteyen öğrencilerden veriler toplanmıştır.

3.4 Veri Analizi

Verilerin analizi nicel araştırma yöntemine uygun olarak yapılmıştır. Öncelikle veriler analiz programına aktarılmıştır. Ardından verilerin normal dağılım gösterip göstermediği kontrol edilmiştir. Bu açıdan verilerin aritmetik ortalaması, standart sapması Skewness ve Kurtosis değerleri incelenmiş ve Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Ölçeklerden Toplanan Veriler Analiz Edilmeden Önce, Normallik Sayıltısını Sağlamak İçin, Skewness ve Kurtosis Değerleri

Boyutlar	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	Çarpıklık	Basıklık
Spora İlgi Duyma	41.08	9.22	-.148	-.443

Sporla Yaşama	23.64	5.49	-.129	-.421
Aktif Spor Yapma	19.49	5.02	-.206	-.234
Spora Yönelik Tutum (Toplam)	84.21	17.99	-.111	-.312
İnternet Bağımlılığı (Toplam)	20.24	7.25	.465	-.411

Tablo 2’de sunulan ölçek verilerine ilişkin analizler öncesinde, normallik varsayımının sağlanıp sağlanmadığını belirlemek amacıyla Skewness (çarpıklık) ve Kurtosis (basıklık) katsayıları incelenmiştir. Bulgulara göre, çarpıklık değerleri -2.63 ile 1.732 arasında, basıklık değerleri ise -1.29 ile 2.847 arasında değişmektedir. Kline’a (2015) göre, çarpıklık katsayısının ± 3 ve basıklık katsayısının ± 10 sınırları içinde yer alması, verinin normal dağılım gösterdiğine işaret etmektedir. Bu durumda verilerin analiz sonuçlarının değerlendirilmesinde normal dağılıma uygun olan parametrik testler kullanılmıştır.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Bu bölümde verilerin analizi sonucu elde edilen analiz bulgularına yer verilmiştir. Öncelikle araştırmanın ana sorusu olan spora yönelik tutum ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki incelenmiştir. Devamında ise demografik bilgi formundaki değişkenler bu iki ölçme aracı açısından incelenmiştir.

4.1. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum İle İnternet Bağımlılığı Düzeyleri Arasındaki İlişki ve Yorumları

Tablo 3. Öğrenciler için Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları

Pearson Korelasyon	İnternet Bağımlılığı
Spora Yönelik Tutumları	-.067**

*p<0.05. N=2121

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu görülmektedir. Diğer bir ifadeyle öğrencilerin zayıfta olsa spora yönelik tutumları arttığında internet bağımlılık düzeylerinin azaldığı görülmektedir.

4.2. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları

Araştırmaya katılan öğrencilerin spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ve internet bağımlılığı düzeylerinin cinsiyete göre değişimi Tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 4. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasında t-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Spora İlgi Duyma	Erkek	1056	42.80	9.190	2119	8.69	.000*
	Kız	1065	39.38	8.922			
Sporla Yaşama	Erkek	1056	24.54	5.489	2119	7.645	.000*
	Kız	1065	22.74	5.347			
Aktif Spor Yapma	Erkek	1056	20.63	4.912	2119	10.7	.000*
	Kız	1065	18.35	4.877			
SPORA YÖNELİK TUTUM	Erkek	1056	87.97	17.775	2119	9.8	.000*
	Kız	1065	80.48	17.409			
İNTERNET BAĞIMLILIĞI	Erkek	1056	20.12	7.009	2119	-.753	.451
	Kız	1065	20.36	7.479			

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin “Spora İlgi Duyma”, “Sporla Yaşama” ve “Aktif Spor Yapma” alt boyutlarında ve “Spora Yönelik Tutum” boyutunda cinsiyete göre farklılık gösterdiği, fakat “İnternete Bağımlılığı” boyutunda cinsiyete göre anlamlı fark göstermediği görülmektedir. Bu bulgulara göre, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha çok spora ilgi duyduğu, sporla yaşadığı, aktif spor yaptığı ve daha spora yönelik tutumların yüksek olduğu belirtilebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki korelasyona ilişkin bulgular Tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5. Öğrenciler için Cinsiyetlerine Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları

Değişken	Pearson Korelasyon Değeri
Erkek	-.135
Kız	-.194

*p<0.05. N=2121

Tablo 5 incelendiğinde, cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu görülmektedir. Diğer bir ifadeyle kız ve erkek öğrencilerin zayıfta olsa spora yönelik tutumları arttığında internet bağımlılık düzeylerinin azaldığı görülmektedir.

4.3. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Sınıf Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları

Araştırmaya katılan öğrencilerin spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ve internet bağımlılığı düzeylerinin sınıflarına göre değişimi Tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 6. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Sınıflarına Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları

Alt Boyut	Sınıf	N	$\bar{X}$	ss	Vary. Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.	F	p	Fark Olan Gruplar
Spora İlgili Duyuna	1	901	41.3	8.851	Gruplar Arası	182.9	3-2117	60.98	.718	.541	Yoktur
	2	580	41.0	9.667							
	3	382	40.6	9.408							
	4	258	40.6	9.143							
	T	212	41.0	9.215	Topla	18002					
Sporla Yaşama	1	901	23.9	5.289	Gruplar Arası	214.35	3-2117	71.459	2.374	.068	Yoktur
	2	580	23.4	5.705							
	3	382	23.1	5.489							
	4	258	23.4	5.653							
	T	212	23.6	5.491	Topla	63941					
Aktif Spor Yapma	1	901	19.7	4.853	Gruplar Arası	138.8	3-2117	46.293	1.836	1.138	Yoktur
	2	580	19.5	5.231							
	3	382	19.1	5.113							
	4	258	19.0	4.977							
	T	212	19.4	5.024	Topla	53513					

SPORA YÖNELİK TUTUM	1	901	85.0	17.17	Gruplar		3-				
	2	580	84.1	18.90	ar	1486	211	495.3	1.53	.204	Yoktur
	3	382	83.0	18.31	Arası		7	5	3		
	4	258	83.1	18.05							
	T	212	84.2	17.98	Topla	68559					
İNTERNET BAĞIMLILIĞI	1	901	19.7	7.150	Gruplar		3-				
	2	580	20.6	7.279	ar	511	211	170.5	3.25	.021	1-2
	3	382	20.9	7.359	Arası		7	33	6		1-3
	4	258	20.0	7.259							
	T	212	20.2	7.248	Topla	11138					

*p<0.05. 1=9. Sınıf. 2=10. Sınıf. 3=11. Sınıf, 4=12. Sınıf

Tablo 6 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde sınıflarına göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre. “İnternet Bağımlılığı” (F=3.256, p=0.021) boyutunda farklılaşma olduğu görülmektedir.

Farklılaşmanın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için LDS Testi uygulanmış olup. LDS testi sonucuna göre “İnternet Bağımlılığı” boyutunda 10. Sınıf ile 11. Sınıf öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin 9. Sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Diğer bir ifadeyle sınıf yükseldikçe internet bağımlılığı düzeylerinin de yükseldiği söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıflarına göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki korelasyona ilişkin bulgular Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7. Öğrenciler için Sınıflarına Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları

Değişken	Pearson Korelasyon Değeri
9. Sınıf	-.034
10. Sınıf	-.086
11. Sınıf	-.091
12. Sınıf	-.076

*p<0.05. N=2121

Tablo 7 incelendiğinde, sınıf değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu görülmektedir. Diğer

bir ifadeyle 9., 10, 11. Ve 12. sınıf öğrencilerin zayıfta olsa spora yönelik tutumları arttığında internet bağımlılık düzeylerinin azaldığı görülmektedir. Sınıf değişkenine göre korelasyon değerlerinde farklılaşma olmadığı görülmektedir.

4.4. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Okul Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları

Araştırmaya katılan öğrencilerin spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ve internet bağımlılığı düzeylerinin okullarına göre değişimi Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Okullarına Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları

Alt Boyut	Okul	N	$\bar{X}$	ss	Vary. Kay.	Kar. Top.	sd	Kar Ort.	F	p	Fark Olan Gruplar
Spora İlgili Duyma	1	648	41.4	9.165	Gruplar Arası	7361	6-2114	1226.9	15	.000*	1-6
	2	357	38.1	8.961							2-4
	3	667	41.2	9.208							2-6
	4	189	42.1	9.333							3-6
	5	52	37.8	8.477							4-5
	6	147	45.8	7.595							4-6
	7	61	40.6	8.932							5-6 ve
	Topla	212	41.0	9.215	Topla	18002				.562	
Sporla Yaşama	1	648	23.8	5.424	Gruplar Arası	1708	6-2114	284.68	9.67	.000*	1-6
	2	357	22.5	5.450							2-6
	3	667	23.3	5.618							3-6
	4	189	24.4	5.510							4-6
	5	52	22.2	4.416							5-6
	6	147	26.1	4.720							6-7
	7	61	23.5	5.226							
	Topla	212	23.6	5.491	Topla	63941					
Aktif Spor Yapma	1	648	19.6	5.012	Gruplar Arası	2251	6-2114	375.23	15.47	.000*	1-6
	2	357	18.1	4.819							2-6
	3	667	19.7	4.944							3-6
	4	189	18.8	5.672							4-6
	5	52	17.9	3.812							5-6
	6	147	22.4	4.227							6-7
	7	61	18.7	4.187							
	Topla	212	19.4	5.024	Topla	53513					
SPORA YÖNELİK	1	648	84.9	17.85	Gruplar Arası	28890	6-2114	4815.11	15.5	.000*	1-6
	2	357	78.7	17.42							2-6
	3	667	84.4	17.96							3-6
	4	189	85.3	19.08							4-6

	5	52	78.0	14.42							5-6
	6	147	94.5	14.80							6-7
	7	61	82.8	16.44							
	Topla	212	84.2	17.98	Topla	68559					
İNTERNET BAĞIMLILIĞI	1	648	21.0	7.182	Gruplar	1606.8	6-2114	267.81	5.157	.000*	1-2
	2	357	18.9	7.626							1-4
	3	667	20.5	7.297	Arası						2-3
	4	189	19.0	6.735							2-7
	5	52	19.4	7.368							3-4
	6	147	19.8	6.380							4-7
	7	61	22.2	7.054							5-7 ve
	Topla	212	20.2	7.248	Topla	11138					

*p<0.05. 1=Anadolu Lisesi, 2=Anadolu İmamhatip Lisesi, 3=Meslek ve Teknik Lisesi, 4=Fen Lisesi, 5= Güzel Sanatlar Lisesi, 6=Spor Lisesi, 7= Sosyal Bilimler Lisesi

Tablo 8 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde okullarına göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre. “Spora İlgi Duyma”, “Sporla Yaşama” ve “Aktif Spor Yapma” alt boyutlarında ve “Spora Yönelik Tutum” ve “İnternet Bağımlılığı” boyutlarında farklılaşma olduğu görülmektedir.

Farklılaşmanın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için LDS Testi uygulanmış olup. LDS testi sonucuna göre “Spora İlgi Duyma” alt boyutunda; spor lisesinde kayıtlı öğrencilerin diğer okullara göre spora daha çok ilgi duydukları, Fen Lisesinde kayıtlı öğrencilerin ise Anadolu imam hatipte ve güzel sanatlar lisesinde kayıtlı öğrencilere göre spora daha çok ilgi duydukları görülmektedir. “Sporla Yaşama” alt boyutunda spor lisesinde kayıtlı öğrencilerin diğer liselerde kayıtlı öğrencilere göre daha çok sporla yaşama eğilimleri gösterdiği görülmektedir. “Aktif Spor Yapma” alt boyutunda spor lisesinde kayıtlı öğrencilerin diğer liselerde kayıtlı öğrencilere göre daha aktif spor yaptıkları belirlenmiştir. “Spora yönelik Tutum” boyutunda spor lisesinde kayıtlı öğrencilerin diğer liselerde kayıtlı öğrencilere göre spora yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

“İnternet Bağımlılığı” boyutunda, Anadolu lisesine kayıtlı öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri Anadolu imam hatip lisesine ve fen lisesine kayıtlı öğrencilerden daha yüksek olduğu, meslek ve teknik lisesine kayıtlı öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin Anadolu imam hatip ve fen lisesine kayıtlı öğrencilerden daha yüksek olduğu, Sosyal Bilimler Lisesine kayıtlı öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin de Anadolu imam hatip lisesi, fen lisesi, güzel sanatlar lisesi ve spor lisesine kayıtlı öğrencilere göre yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin okullarına göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki korelasyona ilişkin bulgular Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9. Öğrenciler için Okullarına Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları

Değişken	Pearson Korelasyon Değeri
Anadolu Lisesi	-.066
Anadolu İmam Hatip Lisesi	-.062
Meslek ve Teknik Anadolu Lisesi	-.126
Fen Lisesi	-.010
Güzel Sanatlar Lisesi	.097
Spor Lisesi	-.101
Sosyal Bilimler Lisesi	-.017

*p<0.05. N=2121

Tablo 9 incelendiğinde, okul değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında sadece güzel sanatlar lisesinde pozitif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu, diğer okul türlerinde ise negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu görülmektedir. Meslek teknik ve Anadolu lisesinde ve spor lisesinde ilişki kuvvetinin diğer okullara göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

4.5. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Anne Eğitim Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları

Araştırmaya katılan öğrencilerin spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ve internet bağımlılığı düzeylerinin anne eğitim düzeylerine göre değişimi Tablo 10’da yer almaktadır.

Tablo 10. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Anne Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları

Alt Boyut	Anne Eğitimi	N	$\bar{X}$	ss	Vary. Kay.	Kar. Top.	sd	Kar Ort.	F	p	Fark Olan
-----------	--------------	---	-----------	----	------------	-----------	----	----------	---	---	-----------

											Gruplar
Spora İlgili Duyuma	1	172	40.8	9.174	Gruplar	404.13	2-2118	202.1	2.38	.093	Yoktur
	2	312	41.6	9.094	Arası						
	3	83	42.7	10.29	Topla	18002					
	Topla	212	41.0	9.215	Topla	18002					
Sporla Yaşama	1	172	23.5	5.466	Gruplar	65.92	2-2118	32.96	1.09	.335	Yoktur
	2	312	24.0	5.401	Arası						
	3	83	24.0	6.297	Topla	63941					
	Topla	212	23.6	5.491	Topla	63941					
Aktif Spor Yapma	1	172	19.3	4.963	Gruplar	127.57	2-2118	63.78	2.54	.08	Yoktur
	2	312	19.6	5.110	Arası						
	3	83	20.5	5.812	Topla	53513					
	Topla	212	19.4	5.024	Topla	53513					
SPORA YÖNELİK	1	172	83.8	17.81	Gruplar	1482	2-2118	741.19	2.29	.101	Yoktur
	2	312	85.3	17.85	Arası						
	3	83	87.3	21.29	Topla	68559					
	Topla	212	84.2	17.98	Topla	68559					
İNTERNET	1	172	20.0	7.268	Gruplar	313.02	2-2118	156.509	2.984	.051	Yoktur
	2	312	21.0	7.184	Arası						
	3	83	20.8	6.880	Topla	11138					
	Topla	212	20.2	7.248	Topla	11138					

*p<0.05. 1=İlköğretim. 2=Orta Öğretim. 3=Yüksek Öğretim

Tablo 10 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde anne eğitim düzeylerine göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre spora yönelik tutumlarında ve internet bağımlılık düzeylerinde anlamlı farkın bulunmadığı belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin anne eğitimlerine göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki korelasyona ilişkin bulgular Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11. Öğrenciler için Anne Eğitimlerine Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları

Değişken	Pearson Korelasyon Değeri
İlköğretim	-.087
Orta Öğretim	.061
Yüksek Öğretim	-.179

*p<0.05. N=2121

Tablo 11 incelendiğinde, anne eğitimine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde, anneleri orta öğretimden mezun olan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında pozitif yönde zayıf bir ilişki olduğu görülürken, annelerinin eğitim durumu ilköğretim ve yüksek öğretim mezunu olarak belirtilen öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönde zayıf bir ilişkinin var olduğu görülmektedir.

4.6. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Baba Eğitim Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları

Araştırmaya katılan öğrencilerin spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ve internet bağımlılığı düzeylerinin baba eğitim düzeylerine göre değişimi Tablo 12’de yer almaktadır.

Tablo 12. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Baba Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları

Alt Boyut	Baba Eğitimi	N	$\bar{X}$	ss	Vary. Kay.	Kar. Top.	sd	Kar Ort.	F	p	Fark Olan Gruplar
Spora İlgili Duyma	1	135	40.6	9.239	Gruplar Arası	631.88	2-2118	315.94	3.73	.024*	1-2
	2	506	41.8	9.045							
	3	261	41.7	9.316							
	Topla	212	41.0	9.215	Topla	18002					
Sporla Yaşama	1	135	23.4	5.491	Gruplar Arası	158.944	2-2118	79.472	2.639	.072	Yoktur
	2	506	24.0	5.411							
	3	261	23.8	5.614							
	Topla	212	23.6	5.491	Topla	63941					
Aktif Spor Yapma	1	135	19.2	5.066	Gruplar Arası	263.1	2-2118	131.55	5.23	.005*	1-2
	2	506	19.9	4.826							
	3	261	19.8	5.095							
	Topla	212	19.4	5.024	Topla	53513					
SPORA YÖNELİK	1	135	83.3	18.01	Gruplar Arası	28888	2-2118	1444.13	4.48	.011*	1-2
	2	506	85.9	17.58							
	3	261	85.4	18.34							
	Topla	212	84.2	17.98	Topla	68559					
İNTERNET	1	135	19.7	7.216	Gruplar Arası	1088.16	2-2118	544.1	10.448	.000*	1-2 1-3
	2	506	21.3	7.384							
	3	261	20.9	6.875							
	Topla	212	20.2	7.248	Topla	11138					

*p<0.05. 1=İlköğretim. 2=Orta Öğretim. 3=Yüksek Öğretim

Tablo 12 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde baba eğitim düzeylerine göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre “Spora İlgi Duyma”, “Aktif Spor Yapma” alt boyutlarında, “Spora Yönelik Tutum” ve “İnternet Bağımlılığı” boyutlarında anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir.

Farklılaşmanın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için LDS Testi uygulanmış olup. LDS testi sonucuna göre; babasının eğitim düzeyi ortaöğretim mezunu olan öğrencilerin “Spora İlgi Duyma”, “Aktif Spor Yapma”, ve “Spora Yönelik Tutum” düzeyleri baba eğitim düzeyleri ilköğretim olan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Baba eğitim düzeylerinin ilköğretim olan öğrencilerin “İnternet Bağımlılık Düzeylerinin” baba eğitim düzeylerinin orta öğretim ve yükseköğretim olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitimlerine göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki korelasyona ilişkin bulgular Tablo 13’te yer almaktadır.

Tablo 13. Öğrenciler için Baba Eğitimlerine Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları

Değişken	Pearson Korelasyon Değeri
İlköğretim	-.089
Orta Öğretim	-.079
Yüksek Öğretim	.016

*p<0.05. N=2121

Tablo 13 incelendiğinde, baba eğitim değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde, babaları ilköğretim ve orta öğretim mezunu olan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu görülürken, babasının eğitim durumu yükseköğretim olan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişkinin olmadığı görülmektedir.

4.7. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin İkametgâh Yeri Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları

Araştırmaya katılan öğrencilerin spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ve internet bağımlılığı düzeylerinin ikametgâh yerine göre değişimi Tablo 14’de yer almaktadır.

Tablo 14. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin İkametgâh Yerine Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları

Alt Boyut	İkametgâh Yeri	N	$\bar{X}$	ss	Vary. Kay.	Kar. Top.	sd	Kar Ort.	F	p	Fark Olan Gruplar
Spora İlgili Duyuma	1	592	39.9	9.01	Gruplar Arası	1755.4	2-2118	877.71	10.43	.000*	1-3 2-3
	2	632	40.6	9.21							
	3	897	42.0	9.24							
	Toplam	212	41.0	9.21	Toplam	18002					
Sporla Yaşama	1	592	23.0	5.54	Gruplar Arası	392.92	2-2118	196.458	6.55	.001*	1-3 2-3
	2	632	23.4	5.32							
	3	897	24.1	5.53							
	Toplam	212	23.6	5.49	Toplam	63941					
Aktif Spor Yapma	1	592	18.9	5.06	Gruplar Arası	408.08	2-2118	204.04	8.14	.000*	1-3 2-3
	2	632	19.2	5.09							
	3	897	19.9	4.90							
	Toplam	212	19.4	5.02	Toplam	53513					
SPORA YÖNELİK	1	592	82.0	17.8	Gruplar Arası	6708.76	2-2118	3354.13	10.46	.000*	1-3 2-3
	2	632	83.4	17.8							
	3	897	86.1	17.9							
	Toplam	212	84.2	17.9	Toplam	68559					
İNTERNET	1	592	19.1	7.00	Gruplar Arası	980.67	2-2118	490.34	9.407	.000*	1-2 1-3
	2	632	20.4	7.35							
	3	897	20.8	7.26							
	Toplam	212	20.2	7.24	Toplam	11138					

*p<0.05. 1=Köy. 2=İlçe. 3=Şehir

Tablo 14 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde ikametgâh yerine göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre “Spora İlgili Duyuma”, “Aktif Spor Yapma” ve “Sporla Yaşama” alt boyutlarında, “Spora Yönelik Tutum” ve “İnternet Bağımlılığı” boyutlarında anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir.

Farklılaşmanın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için LDS Testi uygulanmış olup. LDS testi sonucuna göre; şehir merkezinde yaşayan öğrencilerin “Spora İlgili Duyuma”, “Aktif Spor Yapma” ve “Sporla Yaşama” ve “Spora Yönelik Tutum” düzeylerinin

köy ve ilçelerde yaşayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. İlçe ve Şehir merkezinde yaşayan öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin köyde yaşayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ikametgâh yerlerine göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki korelasyona ilişkin bulgular Tablo 15'te yer almaktadır.

Tablo 15. Öğrenciler için İkametgâh Yerlerine Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları

Değişken	Pearson Korelasyon Değeri
Köy	-.162
İlçe	.025
Şehir	-.093

*p<0.05. N=2121

Tablo 15 incelendiğinde, İkametgâh yeri değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki incelenmiş olup, köyde ve şehirde ikametgah adresi bulunan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu, ikametgah adresinin ilçe olduğu öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ise pozitif yönlü zayıf ilişkinin olduğu belirlenmiştir. İkametgah adresi köyde olan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin ikametgah dresi ilçe ve şehir olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

4.8. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin İnternete Ulaşmada Kullanılan Araç Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları

Araştırmaya katılan öğrencilerin spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ve internet bağımlılığı düzeylerinin internete ulaşmada kullanılan araca göre değişimi Tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo 16. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin İnternete Ulaşmada Kullanılan Araca Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları

Alt Boyut	Kullanılan Araç	N	$\bar{X}$	ss	Vary. Kay.	Kar. Top.	sd	Kar Ort.	F	p	Fark Olan Gruplar
Spora İlgili Duyuma	1	161	41.0	9.077	Gruplar Arası	174.92	3-2117	58.309	.686	.560	Yoktur
	2	89	40.8	9.412							
	3	65	39.7	10.37							
	4	348	41.4	9.576							
	Toplam	212	41.0	9.215	Toplam	18002					
Spora Yaşama	1	161	23.6	5.463	Gruplar Arası	126.653	3-2117	42.218	1.401	.241	Yoktur
	2	89	23.4	5.119							
	3	65	22.2	6.082							
	4	348	23.7	5.591							
	Toplam	212	23.6	5.491	Toplam	63941					
Aktif Spor Yapma	1	161	19.5	4.920	Gruplar Arası	42.493	3-2117	14.164	.561	.641	Yoktur
	2	89	19.4	5.381							
	3	65	18.7	5.462							
	4	348	19.4	5.324							
	Toplam	212	19.4	5.024	Toplam	53513					
SPORA YÖNELİK	1	161	84.2	17.68	Gruplar Arası	888.97	3-2117	296.32	.916	.432	Yoktur
	2	89	83.6	18.28							
	3	65	80.7	20.19							
	4	348	84.6	18.81							
	Toplam	212	84.2	17.98	Toplam	68559					
İNTERNET BAĞIMLILIĞI	1	161	20.1	7.160	Gruplar Arası	1163.78	3-2117	387.93	7.451	.000	2-4 3-4
	2	89	18.0	6.821							
	3	65	18.8	8.239							
	4	348	21.5	7.364							
	Toplam	212	20.2	7.248	Toplam	11138					

*p<0.05. 1=Telefon. 2=Tablet. 3=Bilgisayar, 4=En az ikisi

Tablo 16 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde ikametgâh yerine göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre “İnternet Bağımlılığı” boyutlarında anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir.

Farklılaşmanın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için LDS Testi uygulanmış olup. LDS testi sonucuna göre; araçlardan en az ikisini kullanan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri sadece tablet veya sadece bilgisayar kullanarak internete ulaşan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin internete bağlanmada kullanılan araca göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki korelasyona ilişkin bulgular Tablo 17’de yer almaktadır.

Tablo 17. Öğrenciler için İnternete Bağlanmada Kullanılan Araca Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları

Değişken	Pearson Korelasyon Değeri
Telefon	-.076
Tablet	.035
Bilgisayar	.065
En az ikisi	-.087

*p<0.05. N=2121

Tablo 17 incelendiğinde, kullanılan araç değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı incelendiğinde, telefon kullanımı ve en az iki araç kullanımı değişkenine göre spora yönelik tutum ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu görülmektedir. Tablet ve telefon kullanımı değişkenlerine göre ise spora yönelik tutum ile internet bağımlılığı arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

4.9. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin İnterneti Kullanma Amaçlarına İlişkin Bulgular ve Yorumları

Araştırmaya katılan öğrencilerin spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ve internet bağımlılığı düzeylerinin internet kullanma amaçlarına göre değişimi Tablo 18’de yer almaktadır.

Tablo 18. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin İnternet Kullanma Amaçlarına Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları

Alt Boyut	Kullanım Amacı	N	$\bar{X}$	ss	Vary. Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.	F	p	Fark Olan Gruplar
	1	505	40.4	8.95		704.5				.081	Yoktur

Spora İlgili Duyuma	2	243	41.1	9.70	Gruplar Arası	18002	4-211	176.13	2.078	.012*	1-5 3-5
	3	567	40.6	9.23			6				
	4	87	41.6	9.56							
	5	719	41.7	9.14							
	Toplam	212	41.0	9.21				Toplam			
Sporla Yaşama	1	505	23.3	5.44	Gruplar Arası	384.98	4-211	96.25	3.204	.038*	1-2 1-5
	2	243	23.7	5.67			6				
	3	567	23.1	5.40							
	4	87	23.7	6.00							
	5	719	24.1	5.43							
	Toplam	212	23.6	5.49	Toplam	63941					
Aktif Spor Yapma	1	505	18.9	5.02	Gruplar Arası	256.71	4-211	64.177	2.55	.027*	1-5 3-5
	2	243	19.8	4.86			6				
	3	567	19.4	4.86							
	4	87	19.4	5.46							
	5	719	19.7	5.12							
	Toplam	212	19.4	5.02	Toplam	53513					
SPORA YÖNELİK	1	505	82.6	17.7	Gruplar Arası	3540.98	4-211	885.24	2.746	.000*	1-2 1-3 1-5 2-4 3-4 ve
	2	243	84.8	18.6			6				
	3	567	83.2	17.7							
	4	87	84.8	19.4							
	5	719	85.7	17.8							
	Toplam	212	84.2	17.9	Toplam	68559					
İNTERNET BAĞIMLILIĞI	1	505	16.9	6.27	Gruplar Arası	8599.478	4-211	2149.87	44.25	.000*	1-2 1-3 1-5 2-4 3-4 ve
	2	243	21.7	7.66			6				
	3	567	22.0	7.14							
	4	87	18.3	6.67							
	5	719	20.8	7.07							
	Toplam	212	20.2	7.24	Toplam	11138					

*p<0.05. 1=Eğitim. 2=Oyun. 3=Sosyal Medya, 4=Haber, 5= En az İkiisi

Tablo 18 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde okullarına göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre. “Sporla Yaşama” ve “Aktif Spor Yapma” alt boyutlarında ve “Spora Yönelik Tutum” ve “İnternet Bağımlılığı” boyutlarında farklılaşma olduğu görülmektedir.

Farklılaşmanın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için LDS Testi uygulanmış olup. LDS testi sonucuna göre en az iki amaç için interneti kullanan öğrencilerin “Sporla Yaşama” ve “Spora Yönelik Tutum” düzeyleri eğitim ve sosyal medya kullanımı amacıyla internet kullanan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmektedir. En az iki amaç için internet kullanan öğrencilerin ve oyun için internet kullanan öğrencilerin “Aktif Spor Yapma” düzeyleri eğitim amacıyla interneti kullanan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

İnternete en az iki amaç için bağlanan öğrencilerin, internete sadece oyun için bağlanan öğrencilerin ve internete sadece sosyal medya için bağlanan öğrencilerin “İnternet Bağımlılığı” düzeyleri, internete sadece eğitim için bağlanan öğrencilerden ve internete sadece haber okuma amaçlı bağlanan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin internet kullanma amaçlarına göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki korelasyona ilişkin bulgular Tablo 19’da yer almaktadır.

Tablo 19. Öğrenciler için İnternet Kullanma Amaçlarına Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları

Değişken	Pearson Korelasyon Değeri
Eğitim	-.083
Oyun	-.067
Sosyal Medya	-.098
Haber	-.185
En az ikisi	-.053

*p<0.05. N=2121

Tablo 19 incelendiğinde, internet kullanma amacı değişkenine göre, öğrencilerin eğitim, oyun, sosyal medya, haber ve en az ikisi değişkenlerinde spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönde zayıf ilişki bulunmaktadır. Veriler incelendiğinde, haber amacıyla interneti kullanan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki kuvvetinin diğer değişkenlere göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

4.10. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Spor Lisansına Sahip Olma Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları

Araştırmaya katılan öğrencilerin spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ve internet bağımlılığı düzeylerinin spor lisansına sahip olma durumuna göre değişimi Tablo 20’de yer almaktadır.

Tablo 20. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Spor Lisansına Sahip Olmaya Göre Karşılaştırılmasında t-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Spor Lisansı	n	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Spora İlgi Duyma	Yok	1498	39.48	8.991	2119	12.84	.000*
	Var	623	44.92	8.599			
Sporla Yaşama	Yok	1498	22.78	5.295	2119	11.53	.000*
	Var	623	25.70	5.407			
Aktif Spor Yapma	Yok	1498	18.60	4.933	2119	12.99	.000*
	Var	623	21.60	4.594			
SPORA YÖNELİK TUTUM	Yok	1498	80.87	17.350	2119	13.84	.000*
	Var	623	92.23	16.923			
İNTERNET BAĞIMLILIĞI	Yok	1498	20.17	7.307	2119	-.682	.495
	Var	623	20.40	7.106			

Tablo 20 incelendiğinde, öğrencilerin “Spora İlgi Duyma”, “Sporla Yaşama” ve “Aktif Spor Yapma” alt boyutlarında ve “Spora Yönelik Tutum” boyutunda spor lisansı olma durumuna göre farklılık gösterdiği, fakat “İnternete Bağımlılığı” boyutunda spor lisansı olma durumuna göre anlamlı fark göstermediği görülmektedir. Bu bulgulara göre, spor lisansı olan öğrencilerin spor lisansı olmayanlara göre daha çok spora ilgi duyduğu, sporla yaşadığı, aktif spor yaptığı ve spora yönelik tutumların daha yüksek olduğu belirtilebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin spor lisansı olma durumuna göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki korelasyona ilişkin bulgular Tablo 21’de yer almaktadır.

Tablo 21. Öğrenciler için Spor Lisansının Olmasına Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları

Değişken	Pearson Korelasyon Değeri
----------	---------------------------

Spor Lisansı Olma	-.031
Spor Lisansı Olmama	-.091

*p<0.05. N=2121

Tablo 21 incelendiğinde, spor lisansının olması değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişki incelendiğinde, spor lisansı olma ya da olmama durumunda spora yönelik tutum ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır. Fakat veriler incelendiğinde spor lisansı olmayan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin kuvvetinin spor lisansı olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

4.11. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Kendilerini İnternet Bağımlısı Görme Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları

Araştırmaya katılan öğrencilerin spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ve internet bağımlılığı düzeylerinin kendilerini internet bağımlısı görme durumuna göre değişimi Tablo 22’de yer almaktadır.

Tablo 22. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Kendisini İnternet Bağımlısı Görme Durumuna Göre Karşılaştırılmasında t-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	İnternet Bağımlısı Görme	n	$\bar{X}$	ss	sd	T	p
Spora İlgi Duyma	Evet	525	39.76	9.565	2119	-3.791	.000*
	Hayır	1596	41.51	9.058			
Sporla Yaşama	Evet	525	22.78	5.609	2119	-4.134	.000*
	Hayır	1596	23.92	5.424			
Aktif Spor Yapma	Evet	525	18.83	5.050	2119	-3.474	.000*
	Hayır	1596	19.70	4.998			
SPORA YÖNELİK TUTUM	Evet	525	81.38	18.548	2119	-4.178	.000*
	Hayır	1596	85.14	17.700			

İTERNET BAĞIMLILIĞI	Evet	525	26.34	6.800	2119	25.415	.000*
	Hayır	1596	18.23	6.190			

Tablo 22. incelendiğinde, öğrencilerin “Spora İlgi Duyma”, “Sporla Yaşama” ve “Aktif Spor Yapma” alt boyutlarında ve “Spora Yönelik Tutum” ve “İnternet Bağımlılığı” boyutlarında kendilerini internet bağımlısı görme durumuna göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu bulgulara göre, kendilerini internet bağımlısı görmeyen öğrencilerin kendilerini internet bağımlısı gören öğrencilere göre daha çok spora ilgi duyduğu, sporla yaşadığı, aktif spor yaptığı ve spora yönelik tutumların daha yüksek olduğu belirtilebilir. Ayrıca kendilerini internet bağımlısı gören öğrencilerin gerçekten internet bağımlılık düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kendilerini internet bağımlısı görme durumuna göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki korelasyona ilişkin bulgular Tablo 23’de yer almaktadır.

Tablo 23. Öğrenciler için Kendilerini İnternet Bağımlısı Görme Durumuna Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları

Değişken	Pearson Korelasyon Değeri
Kendisini İnternet Bağımlısı Olarak Görme	-.112
Kendisini İnternet Bağımlısı Olarak Görmeme	.006

*p<0.05. N=2121

Tablo 23 incelendiğinde, öğrencilerin kendisini internet bağımlısı olarak görme değişkenine göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde, kendisini internet bağımlısı olarak gören öğrencilerin spora karşı tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönde zayıf bir ilişki bulunmaktadır. Fakat kendisini internet bağımlısı görmeyen öğrencilerin spora karşı tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişki bulunmamaktadır.

4.12. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Ağırlıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumları

Araştırmaya katılan öğrencilerin spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ve internet bağımlılığı düzeylerinin ağırlıklarına göre değişimi Tablo 24'te yer almaktadır.

Tablo 24. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Ağırlıklarına Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları

Alt Boyut	Ağırlık	N	$\bar{X}$	ss	Vary. Kay.	Kar. Top.	sd	Kar Ort.	F	p	Fark Olan Gruplar
Spora İlgili Duyma	1	487	40.2	9.459	Gruplar Arası	686.38	4-2116	171.59	2.025	.088	Yoktur
	2	450	41.8	8.848							
	3	412	40.7	8.885							
	4	350	41.9	9.500							
	5	422	41.4	9.341							
	Topla	212	41.0	9.215	Topla	18002					
Sporla Yaşama	1	487	23.2	5.387	Gruplar Arası	127.26	4-2116	31.82	1.055	.377	Yoktur
	2	450	23.6	5.402							
	3	412	23.5	5.437							
	4	350	24.0	5.593							
	5	422	23.7	5.668							
	Topla	212	23.6	5.491	Topla	63941					
Aktif Spor Yapma	1	487	18.7	5.048	Gruplar Arası	446.34	4-2116	111.58	4.45	.000*	1-2 1-3 1-4 1-5
	2	450	19.4	4.916							
	3	412	19.4	4.910							
	4	350	20.1	5.164							
	5	422	19.8	5.019							
	Topla	212	19.4	5.024	Topla	53513					
SPORA YÖNELİK	1	487	82.3	18.16	Gruplar Arası	3385.34	4-2116	846.34	2.62	.033*	1-4 1-5
	2	450	84.3	17.54							
	3	412	83.8	17.41							
	4	350	86.0	18.40							
	5	422	85.0	18.27							
	Topla	212	84.2	17.98	Topla	68559					
İNTERNET BAĞIMLILIĞI	1	487	20.0	7.538	Gruplar Arası	54.658	4-2116	13.66	.26	.904	Yoktur
	2	450	20.1	7.394							
	3	412	20.4	7.272							
	4	350	20.3	7.166							
	5	422	20.2	6.804							
	Topla	212	20.2	7.248	Topla	11138					

*p<0.05. 1=49 kg ve altı. 2=50-54 kg ve arası. 3=55-59 kg ve arası, 4=60-64 kg ve arası, 5= 65 kg ve üstü

Tablo 24 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde ağırlıklarına göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre, “Aktif Spor Yapma” alt boyutunda ve “Spora Yönelik Tutum” boyutunda farklılaşma olduğu görülmektedir.

Farklılaşmanın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için LDS Testi uygulanmış olup, LDS testi sonucuna göre ağırlığı 50 kg ve üstü olan öğrencilerin ağırlığı 49 kg ve altı olan öğrencilere göre daha çok aktif spor yaptıkları görülmektedir. Ağırlığı 60 kg ve üstü olan öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinin ağırlığı 49 kg ve altı olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Belirlenen bu değerlere göre ağırlık spor yapma ve spora karşı tutumlarında etkin bir faktördür ve ağırlık arttıkça öğrencilerin daha çok spor yaptıkları görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ağırlıklarına göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki korelasyona ilişkin bulgular Tablo 25’te yer almaktadır.

Tablo 25. Öğrenciler için Ağırlıklarına Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları

Değişken	Pearson Korelasyon Değeri
49 kg ve altı	-.062
50-54 kg arası	-.161
55-59 kg arası	-.043
60-64 kg arası	-.036
65 kg ve üstü	-.022

*p<0.05. N=2121

Tablo 25 incelendiğinde, ağırlık değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu görülmektedir. Ağırlığı 50-54 kg ve arası olan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin diğer ağırlık grubundaki öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin ağırlığı arttıkça spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin kuvveti azalmaktadır.

4.13. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Aylık Kullanılan İnternet Miktarı Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları

Araştırmaya katılan öğrencilerin spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ve internet bağımlılığı düzeylerinin aylık kullanılan internet miktarı göre değişimi Tablo 26’de yer almaktadır.

Tablo 26. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Aylık Kullanılan İnternet Miktarına Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları

Alt Boyut	Kullanılan İnternet Miktarı	N	$\bar{X}$	Ss	Vary. Kay.	Kar. Top.	sd	Kar Ort.	F	p	Fark Olan Gruplar
Spora İlgili Duyma	1	404	41.2	9.39	Gruplar Arası	160.201	3-2117	53.400	.629	.597	Yoktur
	2	421	40.5	8.99							
	3	657	41.1	9.09							
	4	639	41.3	9.37							
	Toplam	212	41.0	9.21	Toplam	18002					
Spora Yaşama	1	404	23.5	5.58	Gruplar Arası	20.981	3-2117	6.994	.232	.874	Yoktur
	2	421	23.5	5.26							
	3	657	23.7	5.27							
	4	639	23.6	5.80							
	Toplam	212	23.6	5.49	Toplam	63941					
Aktif Spor Yapma	1	404	19.2	5.23	Gruplar Arası	239.001	3-2117	79.668	3.166	.024*	2-3 2-4
	2	421	18.9	4.82							
	3	657	19.6	4.96							
	4	639	19.8	5.04							
	Toplam	212	19.4	5.02	Toplam	53513					
SPORA YÖNELİK	1	404	84.0	18.5	Gruplar Arası	866.234	3-2117	288.745	.893	.444	Yoktur
	2	421	83.0	17.2							
	3	657	84.5	17.5							
	4	639	84.7	18.5							
	Toplam	212	84.2	17.9	Toplam	68559					
İNTERNET BAĞIMLILIĞI	1	404	16.7	6.15	Gruplar Arası	10319.32	3-2117	3439.77	72.05	.000*	1-2 1-3 1-4 2-4 ve
	2	421	19.3	6.89							
	3	657	20.2	6.68							
	4	639	23.0	7.56							
	Toplam	212	20.2	7.24	Toplam	11138					

*p<0.05. 1=Kullanmıyor veya 0-5 gb kullanıyor. 2=6-10 gb. 3=11-20 gb, 4=21 gb ve üstü

Tablo 26 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde aylık internet kullanım

miktarına göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre “Aktif Spor Yapma” alt boyutunda ve “İnternet Bağımlılığı” boyutunda anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir.

Farklılaşmanın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için LDS Testi uygulanmış olup. LDS testi sonucuna göre; aylık 11-20 gb internet ve aylık 21 gb ve daha üstü internet kullanan öğrencilerin aktif spor yapma durumlarının aylık 6-10 gb internet kullanan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Aylık 21 gb ve üzerinde internet kullanan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri, internet kullanmayan veya 0-5 gb arası internet kullanan, 6-10 gb arası internet kullanan ve 11-20 gb internet kullanan öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Benzer şekilde aylık internet kullanımı 6-10 gb arası ve 11-20 gb arası olan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri hiç internet kullanmayan veya 0-5 gb arası internet kullanan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kullandıkları internet miktarına göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki korelasyona ilişkin bulgular Tablo 27’te yer almaktadır.

Tablo 27. Öğrenciler için Kullanılan İnternet Miktarına Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları

Değişken	Pearson Korelasyon Değeri
Kullanmıyır veya 0-5 gb kullananlar	-.005
6-10 gb kullananlar	-.067
11-20 gb kullananlar	-.039
21 gb ve üstü kullananlar	-.152

* $p < 0.05$. N=2121

Tablo 27 incelendiğinde, kullanılan internet miktarı değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki incelendiğinde, internet kullanmayan veya aylık 0-5 gb internet kullanan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişki yokken, diğer değişkenler için spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf ilişkinin var olduğu görülmektedir. Ayrıca 21 gb ve üstü internet kullananların spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin kuvvetinin diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

4.14. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Spor Yapma Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları

Araştırmaya katılan öğrencilerin spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ve internet bağımlılığı düzeylerinin spor yapma durumuna göre değişimi Tablo 28’de yer almaktadır.

Tablo 28. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Spor Yapma Durumuna Göre Karşılaştırılmasında t-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Spor Yapma	n	$\bar{X}$	ss	sd	T	p
Spora İlgi Duyma	Evet	1303	43.69	8.675	2119	17.62	.000*
	Hayır	818	36.92	8.499			
Sporla Yaşama	Evet	1303	25.24	5.219	2119	18.246	.000*
	Hayır	818	21.08	4.922			
Aktif Spor Yapma	Evet	1303	21.05	4.576	2119	19.703	.000*
	Hayır	818	16.99	4.689			
SPORA YÖNELİK TUTUM	Evet	1303	89.99	16.737	2119	20.428	.000*
	Hayır	818	75.00	15.956			
İNTERNET BAĞIMLILIĞI	Evet	1303	19.66	6.985	2119	-4.624	.000*
	Hayır	818	21.15	7.563			

Tablo 28 incelendiğinde, öğrencilerin “Spora İlgi Duyma”, “Sporla Yaşama” ve “Aktif Spor Yapma” alt boyutlarında ve “Spora Yönelik Tutum” ve “İnternet Bağımlılığı” boyutlarında spor yapma durumuna göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu bulgulara göre, spor yapan öğrencilerin spor yapmayan öğrencilere göre daha çok spora ilgi duyduğu, sporla yaşadığı, aktif spor yaptığı ve spora yönelik tutumların daha yüksek olduğu belirtilebilir. Ayrıca spor yapmayan öğrencilerin gerçekten internet bağımlılık düzeylerinin spor yapanlara göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin spor yapma durumuna göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki korelasyona ilişkin bulgular Tablo 29’da yer almaktadır.

Tablo 29. Öğrenciler için Spor Yapma Durumuna Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları

Değişken	Pearson Korelasyon Değeri
Spor Yapıyor	-.073
Spor Yapmıyor	-.001

*p<0.05. N=2121

Tablo 29 incelendiğinde, spor yapma değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde, spor yapanlar için negatif yönlü zayıf bir ilişki varken, spor yapmayanlar için ilişkinin olmadığı görülmektedir. Ayrıca spor yapan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin spor yapmayan öğrencilere göre daha kuvvetli olduğu belirtilebilir.

4.15. Öğrenciler için Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının İle İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Dönem Sonu Not Ortalaması Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumları

Araştırmaya katılan öğrencilerin spora karşı tutum değerlerinin ve alt boyutlarının ve internet bağımlılığı düzeylerinin dönem sonu not ortalamasına göre değişimi Tablo 30'da yer almaktadır.

Tablo 30. Öğrenciler İçin Spora Karşı Tutum Değerlerinin ve Alt Boyutlarının ile İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Dönem Sonu Not Ortalamasına Göre Karşılaştırılmasında Anova Testi Sonuçları

Alt Boyut	Dönem Sonu Not Ortalaması	N	$\bar{X}$	Ss	Vary. Kay.	Kar. Top.	sd	Kar Ort.	F	p	Fark Olan Gruplar
Spora İlgili Duyuma	1	351	40.8	8.79	Gruplar Arası	164.966	3-2117	54.989	.647	.585	Yoktur
	2	631	41.4	9.39							
	3	685	40.8	9.27							
	4	454	41.1	9.18							
	Toplam	212	41.0	9.21	Topla	18002					
Sporla Yaşama	1	351	23.2	5.37	Gruplar Arası	91.497	3-2117	30.499	1.01	.387	Yoktur
	2	631	23.8	5.65							
	3	685	23.6	5.31							
	4	454	23.6	5.60							

Aktif Spor Yapma	Toplam	212	23.6	5.49	Topla	63941						
	1	351	19.6	4.63	Grupl	255.8	3-	85.27	3.3	.017	2-4	
	2	631	19.9	5.20	ar	29	211	6	9	*		
	3	685	19.3	4.86	Arası		7					
	4	454	18.9	5.24								
SPORA YÖNELİK	Toplam	212	19.4	5.02	Topla	53513						
	1	351	83.7	16.7	Grupl	942.3	3-	314.1	.97	.405	Yoktur	
	2	631	85.2	18.5	ar	51	211	17	1			
	3	685	83.8	17.8	Arası		7					
	4	454	83.7	18.3								
İNTERNET BAĞIMLILIĞI	Toplam	212	84.2	17.9	Topla	68559						
	1	351	20.4	7.68	Grupl	121.3	3-	40.45	.77	.511	Yoktur	
	2	631	20.2	7.21	ar	62	211	4				
	3	685	20.4	7.14	Arası		7					
	4	454	19.8	7.10								
	Toplam	212	20.2	7.24	Topla	11138						

*p<0.05. 1=54 puan ve altı. 2=55-69 puan ve arası. 3=70-84 puan ve arası, 4=85 puan ve üstü.

Tablo 30 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde dönem sonu not ortalamalarına göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre “Aktif Spor Yapma” alt boyutunda anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir.

Farklılaşmanın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için LDS Testi uygulanmış olup. LDS testi sonucuna göre; 55-69 puan ve arası ortalamaya sahip öğrencilerin 85 ve üstünde not ortalamasına sahip öğrencilere göre daha çok spor yaptığı görülmektedir. Ayrıca anlamlı fark olmasa da not ortalaması yükseldikçe spor yapma durumlarının düştüğü söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin dönem sonu not ortalamalarına göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki korelasyona ilişkin bulgular Tablo 31’de yer almaktadır.

Tablo 31. Öğrenciler için Dönem Sonu Not Ortalamasına Göre Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Pearson Korelasyon Sonuçları

Değişken	Pearson Korelasyon Değeri
54 puan ve altı	-.068

55-69 puan ve arası	-.079
70-84 puan ve arası	-.046
85 puan ve üstü	-.081

*p<0.05. N=2121

Tablo 31 incelendiğinde, dönem sonu not ortalaması değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu görülmektedir. İlişkinin kuvvetleri arasında anlamlı farkın olmadığı belirtilebilir.

5. SONUÇ TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu başlık altında sırasıyla araştırmadan elde edilen sonuçlara ilişkin tartışma ve sonuç önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma

Öncelikle araştırmanın ana sorusu ele alındığında öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki bulunmuştur (Tablo 3). Bu sonuç, spora karşı olumlu tutumların artmasıyla internet bağımlılığı eğiliminin azaldığını göstermektedir. Benzer biçimde, yapılan araştırmalar fiziksel aktivitenin ekran süresi ve dijital bağımlılığı azaltıcı etkisini ortaya koymuştur (Chen & Li, 2023; López-Fernández et al., 2021). Sporun öz düzenleme, dikkat kontrolü ve sosyal etkileşim becerilerini desteklemesi, bu etkiyi açıklayan önemli faktörlerdendir (Bağatarhan ve Özdemir, 2022). Ergenlik döneminde düzenli sporun stresle baş etme ve kimlik gelişimi açısından koruyucu bir rol oynadığı, çevrim içi ortamlarda doyum arayışını azalttığı da belirtilmektedir (Tavolacci et al., 2019). Diğer yandan internet bağımlılığı yüksek olan bireylerin fiziksel etkinlik düzeylerinin düşük olduğu ve boş zamanlarını daha çok çevrim içi ortamlarda geçirdikleri görülmektedir (Kim et al., 2020; Rebold et al., 2021). Türkiye’de yapılan çalışmalar da spor yapan öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerinin daha düşük olduğunu doğrulamaktadır (Güllü ve Arslan, 2020; Yıldırım ve Kocabaş, 2021). Sonuç olarak, bulgu sporun dijital bağımlılığa karşı koruyucu bir etken olabileceğini göstermektedir. Ancak ilişkinin zayıf düzeyde olması, internet bağımlılığının çok boyutlu doğasından kaynaklanabilir. Gelecekteki araştırmalarda spora katılım sıklığı ve motivasyon düzeylerinin yanı sıra öz kontrol ve yalnızlık gibi psikolojik değişkenlerin de incelenmesi önerilmektedir.

Öğrencilerin “Spora İlgi Duyma”, “Sporla Yaşama” ve “Aktif Spor Yapma” alt boyutlarında ve “Spora Yönelik Tutum” boyutunda cinsiyete göre farklılık gösterdiği, fakat “İnternete Bağımlılığı” boyutunda cinsiyete göre bir anlamlılık oluşturmadığı tespit edilmiştir (Tablo 4). Bu bulgulara göre, erkeklerin kızlara oranla daha çok spora ilgi duyduğu, sporla yaşadığı, aktif spor yaptığı ve daha spora yönelik tutumların yüksek olduğu belirtilebilir. Bu açıdan alan yazında farklı sonuçlara ulaşan araştırmalara ulaşmak mümkündür. Yavuz ve Yücel (2019), yaptığı araştırmalarında cinsiyet açısından bir farklılık bulmamıştır. Mevcut çalışmadan farklı bir sonucun bulunması örneklem grubu ile açıklanabilir. Yavuz ve Yücel’in (2019) örneklem grubu cinsiyet fark etmeksizin hâlihazırda zaten spora ilgili olan kişilerden oluşmaktayken mevcut çalışmada çocukların demografik özellikleri spora yönelik tutum açısından oldukça değişkendir. Ve bu değişkenlik cinsiyetler arasındaki farklılık çıkma olasılığını arttırmaktadır. Zekioğlu vd., ise çalışmasında ortaokula giden kız çocuklarının erkek çocuklarından daha fazla spora yönelik olumlu tutumlar sergilediğini bulmuştur. Bu farklılık kız çocuklarının ilgili yaşlarda sosyalleşme aracı olarak spora yönelmeyi ve tutum geliştirmeyi mümkün kılmaktadır. Mevcut araştırma ile karşılaştığında ise yaş ilerledikçe geleneksel toplumlarda kadınların sportif faaliyetlerde geri durması; fiziksel rekabetten/hareketten ziyade ilişkisel rekabet gibi sosyal etkileşim faaliyetlerine girişmelerinden kaynaklı spora yönelik tutumlarının azalması ile açıklanabilir. Bununla beraber Varol, vd., (2017), Türkmen vd., (2016) ve Yıldız vd., (2017) gibi alan yazındaki çoğu araştırmanın mevcut çalışmayla paralel olacak şekilde erkek çocukların spora yönelik tutumlarının yüksek olduğuna dair sonuçlar bulmuşlardır. Bu durum erkeklerin biyolojik yapısı ile açıklanabileceği gibi sosyal kültürel normlarla da açıklanabilmektedir. Erkekler doğası gereği harekete fiziksel kuvveti sergilemeye daha yatkınlardır (Yüksel, 2019). Kültürel anlamda da gerek medya da gerekse sosyal ortamlarda erkekleri spora teşvik eden baskın yapının bu tutumu etkilediği söylenebilir.

Cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu görülmüştür (Tablo 5). Diğer bir ifadeyle kız ve erkek öğrencilerin zayıfta olsa spora yönelik tutumları arttığında internet bağımlılık düzeylerinin azaldığı tespit edilmiştir. Bu sonuç gerçek dünya ile sanal dünya arasındaki dengeyi çok iyi açıklamaktadır. Bu durumda birey sanal/internet aleminden çıktıkça gerçek dünyada harekete ve etkileşime geçecektir (Ünal ve Küçük, 2022).

Öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde sınıflarına göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre “İnternet Bağımlılığı” ($F=3.256$, $p=0.021$)

boyutunda farklılaşma olduğu görülmüştür (Tablo 6). Farklılaşmanın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için LDS Testi uygulanmış olup. LDS testi sonucuna göre “İnternet Bağımlılığı” boyutunda 10. Sınıf ile 11. Sınıf öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin 9. Sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Diğer bir ifadeyle sınıf yükseldikçe internet bağımlılığı düzeylerinin de yükseldiği söylenebilir. Bu sonucu birkaç açıdan değerlendirmek mümkündür. Bunlar yaş ilerledikçe öğrencilerin maddi imkânlarının artması, yaşlarının gerektirdiği akran iletişimi ve etkileşimi için telefon ve tablet gibi araçlara olan ihtiyaçları sıralanabilir (Dinç, 2015). Bu bağlamda 10. Ve 11. Sınıf öğrencilerin teknolojik aletlere daha fazla ulaşması doğal olarak daha fazla bağımlı olmalarına sebebiyet verebilmektedir. 12. sınıfların teknolojiden uzak durmaları ise onları yılın sonunda bekleyen üniversite sınavlarının olması olabilir.

Sınıf değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu bulunmuştur. Diğer bir ifadeyle 9., 10, 11. Ve 12. sınıf öğrencilerin zayıfta olsa spora yönelik tutumları arttığında internet bağımlılık düzeylerinin azaldığı görülmüştür (Tablo 7). Sınıf değişkenine göre korelasyon değerlerinde farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir. Elde edilen bulgu, sınıf düzeyine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları arttıkça internet bağımlılığı düzeylerinin zayıf da olsa azaldığını ifade etmektedir. Bu durum, fiziksel aktiviteye olumlu bakan öğrencilerin dijital ortamlarda daha az zaman geçirme eğiliminde olabileceğini düşündürmektedir. Ancak korelasyonun zayıf olması, bu ilişkinin sınırlı düzeyde olduğunu ve başka değişkenlerin etkili olabileceğini göstermektedir. Ayrıca sınıf düzeyleri arasında korelasyon değerlerinde anlamlı bir farklılaşma olmaması, bu ilişkinin lise kademeleri boyunca benzer düzeyde seyrettiğini ortaya koymaktadır. Bu da, müdahale programlarının tüm sınıf düzeylerini kapsayacak şekilde planlanmasının yerinde olacağını düşündürmektedir.

Öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde okullarına göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre. “Spora İlgi Duyma”, “Sporla Yaşama” ve “Aktif Spor Yapma” alt boyutlarında ve “Spora Yönelik Tutum” ve “İnternet Bağımlılığı” boyutlarında farklılaşma olduğu görülmektedir (Tablo 8). Farklılaşmanın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için LDS Testi uygulanmış olup. LDS testi sonucuna göre “Spora İlgi Duyma” alt boyutunda; spor lisesinde kayıtlı öğrencilerin diğer okullara göre spora daha çok ilgi duydukları, Fen Lisesinde kayıtlı öğrencilerin ise Anadolu imam hatipte ve güzel sanatlar lisesinde kayıtlı öğrencilere göre spora daha çok ilgi duydukları görülmektedir.

“Sporla Yaşama” alt boyutunda spor lisesinde kayıtlı öğrencilerin diğer liselerde kayıtlı öğrencilere göre daha çok sporla yaşama eğilimleri gösterdiği görülmektedir. “Aktif Spor Yapma” alt boyutunda spor lisesinde kayıtlı öğrencilerin diğer liselerde kayıtlı öğrencilere göre daha aktif spor yaptıkları belirlenmiştir. “Spora yönelik Tutum” boyutunda spor lisesinde kayıtlı öğrencilerin diğer liselerde kayıtlı öğrencilere göre spora yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Spor lisesi öğrencilerinin bulunduğu okul türü bağlamında doğal olarak diğer okul türlerine göre yüksek tutumlara sahip olması beklenen sonuçlardan biridir. Çünkü bu öğrenciler spora karşı yüksek bir motivasyona sahipler ve bu liseye geçiş için bazı yetenek sınavlarından geçmesi gerekmektedir. Fen Lisesi öğrencilerinin diğer liselere oranla yüksek tutuma sahip olması bilinç düzeyi ile ilgili olabilir. Çünkü bu liselere kayıt olmak için daha başarılı olma şartını sağlamaları gerekmektedir. Çalışmalarda fen liselerindeki öğrencilerin daha fazla mükemmeliyetçi olmaları da ifade edilmektedir. Ve bu lisedeki öğrenciler dersleri geçmek için daha azimli olmaktadır (Biro1 ve Yazıcı, 2011). Bu durum spora olan tutumlarını arttırıyor olabilir. “İnternet Bağımlılığı” boyutunda, Anadolu lisesine kayıtlı öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri Anadolu imam hatip lisesine ve fen lisesine kayıtlı öğrencilerden daha yüksek olduğu, meslek ve teknik lisesine kayıtlı öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin Anadolu imam hatip ve fen lisesine kayıtlı öğrencilerden daha yüksek olduğu, Sosyal Bilimler Lisesine kayıtlı öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin de Anadolu imam hatip lisesi, fen lisesi, güzel sanatlar lisesi ve spor lisesine kayıtlı öğrencilere göre yüksek olduğu görülmektedir. Anadolu ve Mesleki Teknik Lisesi öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin diğer sınıflara oranla yüksek çıkması bu liselere kayıt olma durumları ile ilgili olabilir. Bu öğrenciler fen liselerine kayıt yaptıramadığı için bu genellikle puansız olarak bu liselere kaydolmaktadırlar. Bu durum var olan bağımlılık durumunu açıklıyor olabilir. Çünkü çalışmalar başarıya karşı güdülenmelerin teknolojik araç kullanımının az olmasıyla ilişkili bulunmuştur (Özdemir, 2024). Burada ortaya çıkan şaşırtıcı/beklenmeyen sonuçlardan biri Sosyal Bilimler Lisesindeki öğrencilerin bağımlılık düzeylerinin de yüksek çıkmasıdır. Bu durum her ne kadar alan yazın çerçevesinde açıklanamaz ise de Ağrı ilinde bu bağlamda tek okulun olması, bu okuldaki öğrencilerin pansiyonda kalmaları gibi örneklem grubunun doğrudan veya dolaylı birçok değişkenin bu durumu etkilemesi muhtemeldir.

Okul değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında sadece güzel sanatlar lisesinde pozitif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu, diğer okul türlerinde ise negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu görülmüştür (Tablo 9). Meslek teknik ve Anadolu lisesinde ve spor lisesinde ilişki kuvvetinin diğer okullara göre daha yüksek olduğu

söylenbilir. Elde edilen bulgular, okul türünün öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkiyi etkileyebileceğini göstermektedir. Güzel Sanatlar Lisesi'nde görülen pozitif yönlü zayıf ilişki, bu okul türündeki öğrencilerin hem sanatsal hem de dijital alanlara yönelimli olabileceğini düşündürmektedir. Buna karşın, diğer okul türlerinde (özellikle Meslek, Teknik ve Spor Liselerinde) negatif yönlü daha güçlü ilişkiler görülmesi, bu öğrencilerin spora yöneldikçe dijital bağımlılıklarının azalma eğiliminde olduğunu ortaya koymaktadır. Spor Lisesi öğrencilerinde ilişkinin görece daha kuvvetli olması ise, aktif spor yaşamının internet kullanımını sınırlayıcı bir faktör olabileceğine işaret etmektedir. Bu farklılıklar, okul türüne özgü sosyal çevre, ilgi alanları ve boş zaman değerlendirme biçimlerinin dikkate alınması gerektiğini göstermektedir (Aslan ve Cansever, 2012).

Öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde anne eğitim düzeylerine göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre spora yönelik tutumlarında ve internet bağımlılık düzeylerinde anlamlı farkın bulunmadığı belirlenmiştir (Tablo 10). Elde edilen bulgu, öğrencilerin spora yönelik tutumları ve internet bağımlılığı düzeylerinin annelerinin eğitim düzeyinden bağımsız olabileceğini göstermektedir. Bu durum, öğrencilerin bireysel tutumların sadece ebeveyn eğitiminden değil, akran etkisi, okul ortamı veya dijital medya kullanımı gibi çoklu faktörlerden etkilendiğini düşündürmektedir (Şanlı ve Öztürk, 2015). Özellikle yaş büyüdükçe anne babanın dışında özellikle akran etkisinin arttığı görülmektedir (Köse, 2015). Bu durum ortaya çıkan sonuçların yorumlanmasına/anlamlandırılmasına katkı sağlamaktadır.

Anne eğitimine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde, anneleri orta öğretimden mezun olan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında pozitif yönde zayıf bir ilişki olduğu görülürken, annelerinin eğitim durumu ilköğretim ve yüksek öğretim mezunu olarak belirtilen öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönde zayıf bir ilişkinin var olduğu görülmüştür (Tablo 11). Bu farklılık, aile içi değer aktarımı, zaman yönetimi alışkanlıkları ve ebeveynlik yaklaşımlarının eğitim düzeyine göre çeşitlenebileceğini ve bu çeşitliliğin çocukların dijital ve fiziksel etkinlik tercihlerini etkileyebileceğini düşündürmektedir (Okumuş ve Parlar, 2018).

Öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde baba eğitim düzeylerine göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre “Spora İlgi Duyuma”, “Aktif Spor

Yapma” alt boyutlarında, “Spora Yönelik Tutum” ve “İnternet Bağımlılığı” boyutlarında anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir (Tablo 12). Farklılaşmanın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için LDS Testi uygulanmış olup. LDS testi sonucuna göre; babasının eğitim düzeyi ortaöğretim mezunu olan öğrencilerin “Spora İlgi Duyma”, “Aktif Spor Yapma”, ve “Spora Yönelik Tutum” düzeyleri baba eğitim düzeyleri ilköğretim olan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Baba eğitim düzeylerinin ilköğretim olan öğrencilerin “İnternet Bağımlılık Düzeylerinin” baba eğitim düzeylerinin orta öğretim ve yükseköğretim olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgular, baba eğitim düzeyinin öğrencilerin hem spora yönelik tutumlarını hem de internet bağımlılığı düzeylerini etkileyen önemli bir değişken olduğunu ortaya koymaktadır. Ortaöğretim mezunu babaların çocuklarında spora ilgi ve katılım düzeylerinin daha yüksek olması, bu babaların çocuklarını fiziksel aktiviteye yönlendirme konusunda daha etkin olabileceğini düşündürmektedir. Öte yandan, babası ilköğretim mezunu olan öğrencilerde internet bağımlılığının daha yüksek olması, evdeki dijital denetimin zayıf olabileceğine veya boş zaman yapılandırmasının daha sınırlı kalabileceğine işaret edebilir; bu da ebeveyn eğitim düzeyinin, çocuğun medya kullanımı üzerindeki dolaylı etkilerini vurgulamaktadır. Annelerden ziyade baba faktörünün değişkenler arasında etkili olması geleneksel kültürün etkisinden kaynaklanıyor olabilir. Çünkü geleneksel kültürlerde baba faktörü daha ön plandadır (Korkmaz, 2022).

Baba eğitim değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde, babaları ilköğretim ve orta öğretim mezunu olan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu görülürken, babasının eğitim durumu yükseköğretim olan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişkinin olmadığı görülmüştür (Tablo 13). Baba eğitim düzeyine göre elde edilen bulgular, ailedeki eğitim seviyesinin çocukların dijital teknoloji kullanımı ve fiziksel aktiviteye yönelik tutumları üzerindeki dolaylı etkilerine ışık tutmaktadır. Babaları ilköğretim ve ortaöğretim mezunu olan öğrencilerde spora yönelik tutum ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki bulunması, bu öğrencilerin spor etkinliklerine yöneldikçe internet kullanımını daha kontrollü hale getirebildiklerini düşündürmektedir. Bu grupta spor, dijital bağımlılığı dengeleyici bir unsur olarak işlev görebilir (Gökçearsan ve Günbatar, 2012).

Öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde ikametgâh yerine göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre “Spora İlgi Duyma”, “Aktif Spor

Yapma” ve “Sporla Yaşama” alt boyutlarında, “Spora Yönelik Tutum” ve “İnternet Bağımlılığı” boyutlarında anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir (Tablo 14). Farklılaşmanın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için LDS Testi uygulanmış olup. LDS testi sonucuna göre; şehir merkezinde yaşayan öğrencilerin “Spora İlgi Duyma”, “Aktif Spor Yapma” ve “Sporla Yaşama” ve “Spora Yönelik Tutum” düzeylerinin köy ve ilçelerde yaşayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. İlçe ve Şehir merkezinde yaşayan öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin köyde yaşayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgular, öğrencilerin yaşadıkları yerleşim yerinin (şehir, ilçe, köy) hem spora yönelik tutumlarını hem de internet bağımlılığı düzeylerini anlamlı şekilde etkilediğini ortaya koymaktadır. Şehir merkezindeki öğrencilerin spora daha ilgili ve aktif olmaları, bu bölgelerdeki spor tesislerine erişim kolaylığı, okul dışı spor programlarının çeşitliliği ve sosyal destek sistemlerinin güçlü olmasıyla açıklanabilir (Kösem ve Yirci, 2023). Öte yandan, ilçe ve şehirde yaşayan öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin köyde yaşayanlara kıyasla daha yüksek olması, dijital cihazlara ve internete erişimin daha yaygın olmasıyla ilişkilendirilebilir. Bu bağlamda, kırsal bölgelerde fiziksel aktivite olanakları kısıtlı olsa da dijital erişimin sınırlılığı, internet bağımlılığı riskini doğal olarak azaltıyor olabilir. Ayrıca bu durum, yaşam tarzı ve boş zaman değerlendirme biçimlerinin mekânsal eşitsizliklere göre şekillendiğini göstermektedir (Kaya ve Tatal, 2005).

İkametgâh yeri değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki incelenmiş olup, köyde ve şehirde ikametgâh adresi bulunan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu, ikametgâh adresinin ilçe olduğu öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ise pozitif yönlü zayıf ilişkinin olduğu belirlenmiştir (Tablo 15). İkametgâh adresi köyde olan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin ikametgâh adresi ilçe ve şehir olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. İkametgâh değişkenine göre elde edilen bulgular, öğrencilerin yaşadığı yerin spor tutumu ve internet bağımlılığı arasındaki ilişkide belirleyici olduğunu göstermektedir. Köy ve şehirde yaşayan öğrencilerde spora yönelik tutum arttıkça internet bağımlılığı azalmaktadır (negatif zayıf ilişki). Buna karşın, ilçede yaşayan öğrencilerde pozitif yönlü zayıf bir ilişki görülmektedir; yani spor tutumu arttıkça internet bağımlılığı da artabilmektedir. Bu durum, ilçelerde hem spor hem de dijital faaliyetlere erişimin artmış olabileceğine işaret ederken; köylerde sporun daha doğal bir etkinlik, internetin ise daha sınırlı bir kaynak olarak görüldüğünü düşündürmektedir (Dere ve Uçar, 2020). Bu durum aynı zamanda köyde eğitim

gören çocukların internete ulaşacak kaynaklara erişimlerinin de kısıtlı olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde ikametgâh yerine göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre “İnternet Bağımlılığı” boyutlarında anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir (Tablo 16). Farklılaşmanın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için LDS Testi uygulanmış olup. LDS testi sonucuna göre; araçlardan en az ikisini kullanan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri sadece tablet veya sadece bilgisayar kullanarak internete ulaşan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgu, birden fazla dijital cihaz kullanan öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Tablet veya bilgisayar gibi tek bir araçla internete ulaşan öğrencilerde bağımlılık düzeyinin daha düşük olması, kullanımın daha sınırlı ve amaca yönelik olduğunu düşündürülebilir. Buna karşılık, birden fazla cihaz kullanan öğrenciler dijital ortamda daha uzun süre geçiriyor olabilir; çünkü her cihaz farklı zamanlarda, farklı içeriklere erişim için kullanılmakta ve bu da sürekli çevrim içi olma halini beslemektedir. Bu durum, “çoklu ekran bağımlılığı” kavramıyla da açıklanabilir; farklı cihazlar üzerinden içeriklere ulaşma olanağı, dijital tüketimi arttırmakta ve bağımlılık riskini yükseltmektedir (Avcı ve Kayıran, 2023; Bayazit vd., 2023). Dolayısıyla, dijital cihaz çeşitliliği, sadece erişim değil, kullanım alışkanlıkları açısından da dikkate alınması gereken bir risk faktörüdür.

Kullanılan araç değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı incelendiğinde, telefon kullanımı ve en az iki araç kullanımı değişkenine göre spora yönelik tutum ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu görülmüştür (Tablo 16). Tablet ve telefon kullanımı değişkenlerine göre ise spora yönelik tutum ile internet bağımlılığı arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır. Elde edilen bulgular, kullanılan teknolojik araç türüne göre spora yönelik tutum ile internet bağımlılığı arasında ilişkinin yön ve şiddetinin değişebildiğini göstermektedir. Telefon ve birden fazla araç kullanan öğrencilerde, spor tutumu arttıkça internet bağımlılığı azalmakta (negatif ilişki); buna karşılık sadece tablet ya da telefon kullananlarda bu ilişkinin pozitif yönde olması, bu araçların bireysel ve durağan kullanım biçimlerine işaret ediyor olabilir (Ektiricioğlu vd., 2020). Bu durum, teknolojik araçların niteliğinin ve kullanım bağlamlarının öğrencilerin yaşam tarzları üzerinde etkili olabileceğini göstermektedir (Balaman ve Karataş, 2012).

Öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde okullarına göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek

amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre. “Sporla Yaşama” ve “Aktif Spor Yapma” alt boyutlarında ve “Spora Yönelik Tutum” ve “İnternet Bağımlılığı” boyutlarında farklılaşma olduğu tespit edilmiştir (Tablo 17). Farklılaşmanın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için LDS Testi uygulanmış olup. LDS testi sonucuna göre en az iki amaç için interneti kullanan öğrencilerin “Sporla Yaşama” ve “Spora Yönelik Tutum” düzeyleri eğitim ve sosyal medya kullanımı amacıyla internet kullanan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmektedir. En az iki amaç için internet kullanan öğrencilerin ve oyun için internet kullanan öğrencilerin “Aktif Spor Yapma” düzeyleri eğitim amacıyla interneti kullanan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir. İnternete en az iki amaç için bağlanan öğrencilerin, internete sadece oyun için bağlanan öğrencilerin ve internete sadece sosyal medya için bağlanan öğrencilerin “İnternet Bağımlılığı” düzeyleri, internete sadece eğitim için bağlanan öğrencilerden ve internete sadece haber okuma amaçlı bağlanan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir. İnterneti en az iki amaçla kullanan öğrencilerin spora yönelik tutumlarının ve aktif spor yapma düzeylerinin daha yüksek olması, internetin çok yönlü kullanımının fiziksel aktiviteyle çelişmediğini, hatta destekleyici olabileceğini düşündürmektedir. Buna karşın, oyun ve sosyal medya gibi eğlence amaçlı internet kullanımı, eğitim veya haber takibi gibi sınırlı ve işlevsel kullanımlara kıyasla daha yüksek internet bağımlılığı düzeyleriyle ilişkilidir. Bu durum, amaç odaklı internet kullanımının riskli dijital davranışlardan koruyucu bir rol oynayabileceğini göstermektedir (Ayhan ve Köselören, 2019; Çömlekçi ve Başol, 2019).

İnternet kullanma amacı değişkenine göre, öğrencilerin eğitim, oyun, sosyal medya, haber ve en az ikisi değişkenlerinde spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönde zayıf ilişki bulunmuştur (Tablo 18). Veriler incelendiğinde, haber amacıyla interneti kullanan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki kuvvetinin diğer değişkenlere göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin “Spora İlgi Duyma”, “Sporla Yaşama” ve “Aktif Spor Yapma” alt boyutlarında ve “Spora Yönelik Tutum” boyutunda spor lisansı olma durumuna göre farklılık gösterdiği, fakat “İnternete Bağımlılığı” boyutunda spor lisansı olma durumuna göre anlamlı fark göstermediği bulunmuştur (Tablo 19). Bu bulgulara göre, spor lisansı olan öğrencilerin spor lisansı olmayanlara göre daha çok spora ilgi duyduğu, sporla yaşadığı, aktif spor yaptığı ve spora yönelik tutumların daha yüksek olduğu belirtilebilir. u bulgular, spor lisansına sahip olmanın öğrencilerin spora yönelik tutumları üzerinde anlamlı ve olumlu bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır. Lisanslı sporcuların hem spora daha fazla ilgi duyması hem de sporla iç

içe bir yaşam sürmesi, düzenli antrenmanlar ve spor disipliniyle ilişkilendirilebilir. Aynı zamanda, bu öğrencilerin “aktif spor yapma” düzeylerinin yüksek olması, yalnızca spora yönelik düşünsel bir tutumdan değil, davranışsal katılımdan da söz edilebileceğini göstermektedir (Karagün ve Tapşın, 2024). Ancak, spor lisansına sahip olmanın internet bağımlılığı üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmaması dikkat çekicidir. Bu durum, düzenli spor yapan öğrencilerin de dijital ortama yoğun biçimde maruz kaldığını, yani fiziksel aktivitenin dijital tüketimi tamamen sınırlamadığını düşündürebilir. Diğer bir ifadeyle, sporcu olmak internet kullanımına alternatif değil, çoğu zaman onunla paralel şekilde var olabilir (Pekyavaş vd., 2020; ner, 2020). Çünkü internet kullanımı şartlardan ve koşullardan bağımsız da giderek artmaktadır. Bu durum, dijital araçların spor takibi, performans izleme, sosyal medya üzerinden spor kültürüyle etkileşim gibi biçimlerde öğrencilerin yaşamında yer aldığını da düşündürebilir.

Spor lisansının olması değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişki incelendiğinde, spor lisansı olma ya da olmama durumunda spora yönelik tutum ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır (Tablo 20). Fakat veriler incelendiğinde spor lisansı olmayan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin kuvvetinin spor lisansı olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgu, spora yönelik tutum ile internet bağımlılığı arasında genel olarak ters yönlü bir ilişki olduğunu teyit ederken, spor lisansı olmayan öğrencilerde bu ilişkinin daha güçlü olması dikkat çekicidir. Spor lisansı olan öğrenciler muhtemelen düzenli spor yaptıkları ve sportif kimlik geliştirdikleri için internet kullanımını daha iyi dengeleyebiliyor olabilirler. Buna karşın lisansı olmayan öğrencilerde spora olan olumlu tutum, internet bağımlılığına karşı daha belirgin bir koruyucu etki yaratıyor olabilir. Bu durum, spor yapma işteği ve eğiliminin, dijital bağımlılığı azaltmada önemli bir içsel motivasyon kaynağı olabileceğine işaret etmektedir (Tekkurşun Demir, 2022).

Öğrencilerin “Spora İlgi Duyma”, “Sporla Yaşama” ve “Aktif Spor Yapma” alt boyutlarında ve “Spora Yönelik Tutum” ve “İnternet Bağımlılığı” boyutlarında kendilerini internet bağımlısı görme durumuna göre farklılık gösterdiği görülmektedir (Tablo 21). Bu bulgulara göre, kendilerini internet bağımlısı görmeyen öğrencilerin kendilerini internet bağımlısı gören öğrencilere göre daha çok spora ilgi duyduğu, sporla yaşadığı, aktif spor yaptığı ve spora yönelik tutumların daha yüksek olduğu belirtilebilir. Ayrıca kendilerini internet bağımlısı gören öğrencilerin gerçekten internet bağımlılık düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. u bulgular, öğrencilerin öznel değerlendirmeleri ile nesnel internet bağımlılığı düzeyleri arasında anlamlı bir örtüşme olduğunu göstermektedir. Bu durum tutum ve

davranışların birbiriyle ilişkili olduğunu göstermesi açısından önemlidir (Tavşancıl, 2010). Kendisini internet bağımlısı olarak tanımlayan öğrencilerin gerçekten daha yüksek bağımlılık puanlarına sahip olması, öz-farkındalıklarının yüksek olduğunu düşündürebilir. Bu, bireyin dijital yaşam üzerindeki kontrolünü sorgulaması açısından önemli bir farkındalık göstergesidir. Diğer yandan, kendini internet bağımlısı olarak görmeyen öğrencilerin daha yüksek spor ilgisi, aktif katılımı ve genel olarak spora yönelik olumlu tutumlar sergilemesi, fiziksel aktivitenin dijital bağımlılık üzerinde koruyucu bir etkiye sahip olabileceğini düşündürmektedir. Sporun yapısal özellikleri – zaman yönetimi, disiplin, grup etkileşimi gibi – dijital bağımlılıkla mücadelede işlevsel bir rol üstlenebilir (Erzincanlı ve Taş, 2023). Bu bağlamda, dijital bağımlılık algısı ile gerçek kullanım düzeylerinin örtüşmesi, dijital farkındalık eğitimlerinin önemini ortaya koyarken; spora katılımın teşvik edilmesi, hem psikolojik hem de davranışsal düzeyde olumlu sonuçlar doğurabilir.

Öğrencilerin kendisini internet bağımlısı olarak görme değişkenine göre spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde, kendisini internet bağımlısı olarak gören öğrencilerin spora karşı tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönde zayıf bir ilişki bulunmaktadır (Tablo 22) Fakat kendisini internet bağımlısı görmeyen öğrencilerin spora karşı tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişki bulunmamaktadır.

Öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde ağırlıklarına göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre, “Aktif Spor Yapma” alt boyutunda ve “Spora Yönelik Tutum” boyutunda farklılaşma olduğu görülmektedir (Tablo 23). Farklılaşmanın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için LDS Testi uygulanmış olup, LDS testi sonucuna göre ağırlığı 50 kg ve üstü olan öğrencilerin ağırlığı 49 kg ve altı olan öğrencilere göre daha çok aktif spor yaptıkları görülmektedir. Ağırlığı 60 kg ve üstü olan öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinin ağırlığı 49 kg ve altı olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Belirlenen bu değerlere göre ağırlık spor yapma ve spora karşı tutumlarında etkin bir faktördür ve ağırlık arttıkça öğrencilerin daha çok spor yaptıkları görülmektedir. Bu bulgu, öğrencilerin ağırlık düzeylerinin aktif spor yapma ve spora yönelik tutumlarını etkileyen bir değişken olabileceğini göstermektedir. Özellikle 50 kg ve üzeri olan öğrencilerin daha fazla aktif spor yapmaları, fiziksel gelişimlerinin spora katılım için bir avantaj sağladığını düşündürebilir. Ağırlığın artmasıyla birlikte fiziksel uygunluk düzeyinin artabileceği veya beden algısı ile spor yapma isteği arasında bir ilişki olabileceği de yorumlanabilir. Öte yandan, ağırlığı 60 kg ve üzeri olan öğrencilerin spora yönelik tutumlarının daha yüksek olması, sporun bu grup için

yalnızca fiziksel değil, psikolojik ve sosyal doyum sağlayan bir etkinlik olduğunu da düşündürebilir. Bu durum, beden ağırlığının hem bir motivasyon kaynağı (örneğin kilo kontrolü) hem de sporla kurulan olumlu ilişki açısından bir belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda beden imajlarının önemli olduğu söylenebilir (Karagöz ve Karagün, 2015; Köroğlu vd., 2023). Ancak bu yorumlar dikkatle ele alınmalıdır. Çünkü ağırlık artışı bazı öğrenciler için spor yapmaya engel oluşturabilirken, bazıları için ise motive edici bir unsur olabilir. Dolayısıyla, ağırlığın sporla ilişkisi doğrudan değil, yaş, beden algısı, cinsiyet ve beden kitle indeksi gibi ara değişkenler aracılığıyla şekilleniyor olabilir.

Ağırlık değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu görülmektedir. Ağırlığı 50-54 kg ve arası olan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin diğer ağırlık grubundaki öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 24). Ayrıca öğrencilerin ağırlığı arttıkça spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin kuvveti azalmaktadır.

Öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde aylık internet kullanım miktarına göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre “Aktif Spor Yapma” alt boyutunda ve “İnternet Bağımlılığı” boyutunda anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir (Tablo 25). Farklılaşmanın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için LDS Testi uygulanmış olup. LDS testi sonucuna göre; aylık 11-20 gb internet ve aylık 21 gb ve daha üstü internet kullanan öğrencilerin aktif spor yapma durumlarının aylık 6-10 gb internet kullanan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Aylık 21 gb ve üzerinde internet kullanan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri, internet kullanmayan veya 0-5 gb arası internet kullanan, 6-10 gb arası internet kullanan ve 11-20 gb internet kullanan öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Benzer şekilde aylık internet kullanımı 6-10 gb arası ve 11-20 gb arası olan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri hiç internet kullanmayan veya 0-5 gb arası internet kullanan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin internet kullanım miktarlarının hem fiziksel aktivite hem de internet bağımlılığı düzeyleri üzerinde etkili olabileceğini göstermektedir. İlginç biçimde, aylık 11 GB ve üzeri internet kullanan öğrencilerin “aktif spor yapma” düzeylerinin, 6–10 GB kullananlara göre daha yüksek olması, dijital tüketimin fiziksel hareketsizlikle her zaman doğrudan ilişkili olmadığını göstermektedir. Bu durum, internetin sporla ilgili içeriklere erişim (örneğin, antrenman videoları, dijital spor uygulamaları) yoluyla sporu teşvik edici bir araç olarak da kullanılabileceğine işaret eder.

Ancak aynı zamanda, internet kullanım miktarı arttıkça internet bağımlılığı düzeylerinin de belirgin şekilde yükseldiği görülmektedir. Bu artış, dijital medya kullanımının kontrolden çıkma riskini artırabileceğini ve özellikle 21 GB üzeri kullanımın kritik eşik oluşturabileceğini düşündürmektedir. Dolayısıyla, internetin nasıl ve ne amaçla kullanıldığının, yalnızca ne kadar kullanıldığından daha belirleyici olduğu sonucuna varılabilir (Kurulgan ve Argan, 2007; Günüş ve Kayri, 2010).

Kullanılan internet miktarı değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki incelendiğinde, internet kullanmayan veya aylık 0-5 gb internet kullanan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında ilişki yokken, diğer değişkenler için spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf ilişkinin var olduğu görülmüştür (Tablo 26). Ayrıca 21 GB ve üstü internet kullananların spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin kuvvetinin diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin “Spora İlgi Duyma”, “Sporla Yaşama” ve “Aktif Spor Yapma” alt boyutlarında ve “Spora Yönelik Tutum” ve “İnternet Bağımlılığı” boyutlarında spor yapma durumuna göre farklılık gösterdiği görülmüştür (Tablo 27). Bu bulgulara göre, spor yapan öğrencilerin spor yapmayan öğrencilere göre daha çok spora ilgi duyduğu, sporla yaşadığı, aktif spor yaptığı ve spora yönelik tutumların daha yüksek olduğu belirtilebilir. Ayrıca spor yapmayan öğrencilerin gerçekten internet bağımlılık düzeylerinin spor yapanlara göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Bu sonuçlar düzenli spor yapmanın hem fiziksel hem de dijital davranışlar üzerinde önemli etkiler yarattığını ortaya koymaktadır. Spor yapan öğrencilerin spora yönelik daha yüksek ilgi, bağlılık ve katılım düzeylerine sahip olmaları beklenen bir sonuç olmakla birlikte, bunun internet bağımlılığı düzeyleriyle ters orantılı olması dikkat çekicidir. Bu durum, fiziksel aktivitenin sadece bedensel sağlığı değil, dijital yaşam dengesini de olumlu etkileyen bir yaşam biçimi olduğunu göstermektedir. Özellikle spor yapmayan öğrencilerde internet bağımlılığı düzeyinin daha yüksek olması, boş zaman yönetimi ve psikososyal doyumun dijital ortama yöneldiğini düşündürülebilir (Denktaş vd., 2023; Karaküçük ve Başaran, 1996; Kalkavan vd., 2021). Spor, sadece fiziksel boşalım değil; aynı zamanda sosyal etkileşim, stresle başa çıkma ve öz denetim gibi psikolojik ihtiyaçları da karşılamaktadır. Bu nedenle spor yapmayan bireylerin bu boşluğu dijital ortamlarda telafi etmeye çalıştıkları ve bu durumun bağımlılık riskini artırdığı söylenebilir.

Spor yapma değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde, spor yapanlar için negatif yönlü zayıf bir ilişki

varken, spor yapmayanlar için ilişkinin olmadığı görülmektedir (Tablo 28). Ayrıca spor yapan öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin spor yapmayan öğrencilere göre daha kuvvetli olduğu belirtilebilir.

Öğrencilerin spora yönelik tutum düzeylerinde ve alt boyutlarında ve internet bağımlılığı düzeylerinde dönem sonu not ortalamalarına göre anlamlı şekilde farklılaşma gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Anova Testi sonucuna göre “Aktif Spor Yapma” alt boyutunda anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir (Tablo 29). Farklılaşmanın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için LDS Testi uygulanmış olup. LDS testi sonucuna göre; 55-69 puan ve arası ortalamaya sahip öğrencilerin 85 ve üstünde not ortalamasına sahip öğrencilere göre daha çok spor yaptığı görülmüştür. Ayrıca anlamlı fark olmasa da not ortalaması yükseldikçe spor yapma durumlarının düştüğü söylenebilir. Bu bulgu, akademik başarı düzeyinin (özellikle yüksek not ortalamasının) spor yapma sıklığını olumsuz etkileyebileceğine dair önemli bir ipucu sunmaktadır. 55–69 arası not ortalamasına sahip öğrencilerin daha fazla spor yapması, bu öğrencilerin zamanlarını daha dengeli kullandıkları veya akademik baskıdan görece daha uzak oldukları için spora daha çok vakit ayırabildiklerini düşündürebilir. Öte yandan, 85 ve üzeri not ortalamasına sahip öğrencilerin spor yapma düzeylerinin düşük olması, bu grubun ders çalışmaya veya sınav başarısına daha fazla zaman ve enerji ayırdığı şeklinde yorumlanabilir. Bu durum, eğitim sisteminin akademik başarıya fazlaca odaklandığı ve fiziksel aktiviteleri ikincil öneme sahipmiş gibi yapılandığı bir bağlamda gelişiyor olabilir (Kapıkıran, 2016). Oysa ki, literatürde fiziksel aktivitenin dikkat, öz düzenleme ve akademik başarı üzerinde olumlu etkileri olduğuna dair güçlü kanıtlar mevcuttur (Nalbant ve Kaya, 2025). Dolayısıyla yüksek not ortalamasına sahip öğrencilerin sporu ihmal etmesi, uzun vadede bilişsel ve duygusal dengelerini olumsuz etkileyebilir.

Dönem sonu not ortalaması değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu görülmüştür (Tablo 30). İlişkinin kuvvetleri arasında anlamlı farkın olmadığı belirtilebilir. Bu bulgu, öğrencilerin akademik başarıları arttıkça spora yönelik tutumlarının artabileceği ve internet bağımlılığı düzeylerinin azalabileceği yönünde zayıf da olsa bir eğilimi ortaya koymaktadır. Ancak ilişki düzeyinin zayıf olması ve anlamlı farkların gözlenmemesi, bu iki değişken arasında güçlü ya da doğrudan bir nedensellik ilişkisinin bulunmadığını düşündürmektedir. Yine de bu durum, dengeli zaman yönetimi yapabilen ve akademik sorumluluklarını yerine getiren öğrencilerin, dijital araçları daha kontrollü kullandıklarını ve boş zamanlarını daha yapıcı etkinliklerle değerlendirdiklerini ima edebilir. Eğitim ortamlarında hem akademik başarıyı hem de fiziksel

aktiviteyi teşvik eden bütüncül yaklaşımlar, internet bağımlılığına karşı koruyucu bir faktör olabilir. Tablo 31’de ise, dönem sonu not ortalaması değişkenine göre öğrencilerin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu görülmektedir. İlişkinin kuvvetleri arasında anlamlı farkın olmadığı belirtilebilir.

5.2. Sonuç

Bu araştırmanın amacı Ağrı ili örneğinde ortaöğretim öğrencilerinin spora yönelik tutumları ile internet bağımlılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırma kapsamında ortaöğretim öğrencilerinin cinsiyet, sınıf düzeyi, okul türü, spor yapma durumu, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, ikametgâh yeri, internete ulaşma araçlarının türü, interneti kullanma amaçları, spor lisansına sahip olma durumu, kendilerini internet bağımlısı olarak görme durumu, ağırlıkları, aylık kullanılan internet miktarı, spor yapma durumu ve dönem sonu ağırlıklı not ortalamasının spora yönelik tutum ile internet bağımlılığı ile olan ilişkileri incelenmiştir. Araştırma nicel desende ilişkisel tarama yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklem grubu tabakalı örnekleme yöntemi Ağrı İlinde eğitim gören 2121 ortaöğretim öğrencisi oluşturmaktadır. Veriler orta öğretim kurumları ziyaret edilerek toplanmıştır. Toplanan veriler nicel analiz yöntemleri ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Öğrenciler için spora yönelik tutumları ile internet bağımlılığı arasında zayıf bir ilişki bulunmuştur.
2. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre spora yönelik tutumların yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İnternet Bağımlılığı konusunda cinsiyetler arasında herhangi bir farklılık bulunmamıştır.
3. Sınıf düzeyi yükseldikçe internet bağımlılığı düzeylerinin de yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf düzeyleri ile spora yönelik tutum arasında bir ilişki görülmemiştir.
4. Okul türü bağlamında okullar arasında farklılıklar belirlenmiştir. Özellikle Spor Lisesi öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ile Anadolu lisesine kayıtlı öğrencilerin internet bağımlılığın diğer liselere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
5. Anne eğitim durumu ile öğrencilerin spora yönelik tutum ve internet bağımlılığı arasında bir ilişki görülmemiştir.

6. Babası ortaöğretim mezunu olan öğrencilerin spora yönelik tutum düzeyleri baba eğitim düzeyleri ilköğretim olan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Baba eğitim düzeylerinin ilköğretim olan öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin baba eğitim düzeylerinin orta öğretim ve yükseköğretim olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.
7. İkametgâh adresi olarak şehir merkezinde yaşayan çocukların köy ve ilçelerde yaşayan çocuklara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İkametgâh yeri şehir ve ilçe olan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri de köyde yaşayan çocuklara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.
8. Teknolojik aracın telefon tablet bilgisayar olma durumu ile spora yönelik tutum arasında bir ilişki görülmemiştir. Ama bu araçlardan en az ikisini kullanan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri sadece tablet veya sadece bilgisayar kullanarak internete ulaşan öğrencilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.
9. İnternet kullanım amacı ile spora yönelik tutumun geneli arasında bir ilişki bulunmamıştır. İnternete en az iki amaç için bağlanan öğrencilerin, internete sadece oyun için bağlanan öğrencilerin ve internete sadece sosyal medya için bağlanan öğrencilerin internet bağımlılığı düzeyleri, internete sadece eğitim için bağlanan öğrencilerden ve internete sadece haber okuma amaçlı bağlanan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür.
10. Spor lisansına sahip olan öğrencilerin spora yönelik tutumlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Spor lisansına sahip olma ile internet bağımlılığı arasında bir ilişki bulunmamıştır.
11. Kendilerini internet bağımlısı olarak görmeyen öğrencilerin kendilerini internet bağımlısı gören öğrencilere göre spora yönelik tutumlarının yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca kendilerini internet bağımlısı gören öğrencilerin gerçekten internet bağımlılık düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.
12. Ağırlık değişkenine göre öğrencilerin ağırlığı arttıkça spora yönelik tutumlarının arttığı görülmüştür. Ağırlık ile internet bağımlılığı arasında bir ilişki bulunmamıştır.
13. Aylık 11-20 GB internet ve aylık 21 GB ve daha üstü internet kullanan öğrencilerin aktif spor yapma durumlarının aylık 6-10 GB internet kullanan öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aylık 21 GB ve üzerinde internet kullanan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri, internet kullanmayan veya 0-5 GB arası internet kullanan, 6-

10 GB arası internet kullanan ve 11-20 GB internet kullanan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

14. Spor yapan öğrencilerin spor yapmayan öğrencilere göre spora yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu belirtilebilir. Ayrıca spor yapmayan öğrencilerin gerçekten internet bağımlılık düzeylerinin spor yapanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir
15. 55-69 puan ve arası dönem ortalamaya sahip öğrencilerin 85 ve üstünde not ortalamasına sahip öğrencilere göre daha çok spor yaptığı görülmüştür. Ayrıca anlamlı fark olmasa da not ortalaması yükseldikçe spor yapma durumlarının düştüğü görülmüştür. Dönem ortalaması ile öğrencilerin internet bağımlılığı arasından bir ilişki bulunmamıştır.

5.3. Öneriler

Araştırmanın sonuçlarına göre aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

1. Erkek öğrencilerin spora yönelik tutumlarının daha yüksek olması, kız öğrencilerin spora katılımının desteklenmesi gerektiğini göstermektedir. Özellikle kız çocukları için spor kulüpleri, okul içi etkinlikler ve rol model kadın sporcularla çalışmalar düzenlenerek katılımları teşvik edilmelidir.
2. Sınıf düzeyi arttıkça internet bağımlılığı düzeylerinin artması, özellikle lise kademesindeki öğrencilerin zaman yönetimi ve dijital denge konularında desteklenmesini zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle ortaöğretim düzeyinde dijital okuryazarlık ve dijital sağlığa dair içerikler, hem rehberlik saatlerinde hem de müfredata bütünleşmiş biçimde işlenmelidir.
3. Spor Lisesi öğrencilerinin spora daha fazla yönelmesi beklenen bir durumken, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ile Anadolu Lisesi öğrencilerinde internet bağımlılığının daha yüksek olması dikkat çekicidir. Bu okullarda okul içi sportif faaliyetler artırılmalı, ayrıca internet kullanım alışkanlıkları üzerine danışmanlık çalışmaları yapılmalıdır.
4. Anne eğitim düzeyinin etkili olmaması fakat baba eğitiminin belirleyici olması, ebeveyn rollerinin çocuk davranışları üzerindeki farklı etkilerine işaret etmektedir. Baba katılımını artırmaya yönelik rehberlik ve aile eğitim programları, çocukların spora yönelmesi ve internet kullanım alışkanlıklarını dengelemesi açısından destekleyici olabilir.
5. Şehirde yaşayan öğrencilerin internet bağımlılığı daha yüksek çıkarken aynı zamanda spora yönelik tutumları da daha yüksektir. Bu durum, şehir yaşamında sporun bir alternatif olarak görüldüğünü, fakat dijital uyaranlara erişimin de fazla olduğunu göstermektedir.

Belediyeler ve yerel yönetimler aracılığıyla erişilebilir spor alanları artırılmalı, aynı zamanda dijital bağımlılıkla mücadele kampanyaları düzenlenmelidir.

6. Birden fazla cihaz kullanan öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin yüksek olması, dijital çoklulukla bağımlılık arasındaki ilişkiyi desteklemektedir. Bu bağlamda öğrencilere cihaz kullanımıyla ilgili sınırlar koymayı öğretmeye yönelik müdahale eğitim programları önerilebilir.
7. Oyun ve sosyal medya için internet kullananların bağımlılık düzeylerinin daha yüksek olması, kullanım amacı ile risk seviyesi arasındaki bağı ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda öğrencilere yönelik “niçin internete bağlandığını fark etme” temalı atölyeler ve eğitimler tasarlanabilir.
8. Spor lisansına sahip öğrencilerin daha olumlu tutumlar sergilemesi, örgütlü spor etkinliklerinin davranışsal çıktılar üzerindeki olumlu etkisini göstermektedir. Okullarda lisanslı spora geçiş süreçlerinin teşviki ve altyapı desteği sağlanmalıdır.
9. Kendisini internet bağımlısı olarak tanımlayan öğrencilerin gerçekten de yüksek düzeyde bağımlı olması, öz farkındalığın önemini ortaya koymaktadır. Öğrencilere, duygularını ve dijital davranışlarını tanımaya yönelik sosyal-duygusal öğrenme programları uygulanabilir.
10. İnternet kullanım miktarı arttıkça internet bağımlılığı da artmaktadır. Bu nedenle ebeveynlere ve öğrencilere yönelik zaman yönetimi atölyeleri, ekran süresinin izlenmesi ve sınırlandırılması için uygulama tabanlı dijital farkındalık eğitimi önerilebilir.
11. Spor yapmanın internet bağımlılığını azalttığı görülmektedir. Bu nedenle düzenli spor yapan öğrencilere okul rehberlik servisleri tarafından davranışsal gözlem yapılması, bu ilişkinin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olabilir.

9. KAYNAKLAR

- Ajzen, I. 2005. Attitudes, personality, and behavior (2nd ed.). McGraw-Hill Education.
- Allport, G. W. 1937. Personality: A psychological interpretation. New York, NY: Holt Rinehart & Winston.
- Al-Rawahi, N. and Al-Yarabi, A. 2013. The relationship between attitudes toward participation in physical activities and motives for choosing teaching physical education as a career. *International Journal of Instruction*, 6(2), 177-192.
- Aslan, N., and Cansever, B. A. 2012. Ergenlerin boş zaman değerlendirme algısı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(42), 23-35.
- Alemdağ, S., Öncü, E. ve Sakallıoğlu, F. 2014. Sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterlikleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 45-60.
- Atlı, M. 1986. Beden eğitimi ve spor teksiri. Van: Ders Notları.
- Atwood, J. D., and Schwartz, L. 2002. Cyber-sex: The new affair treatment considerations. *Journal of Couple & Relationship Therapy*, 1(3), 37-56.
- Avcı, A. ve Kayıran, D. 2023. Çocuk gelişimi ön lisans öğrencilerinin ekran bağımlılığı ve çevrimiçi mahremiyet farkındalıklarının incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 11(3), 1802-1815.
- Ayas, T., and Horzum, M. B. 2013. İnternet bağımlılığı ve akademik başarı arasındaki ilişki: Ortaöğretim öğrencileri üzerine bir araştırma. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 55-70.
- Ayhan, B. ve Köselören, M. 2019. İnternet, online oyun ve bağımlılık. *Online Journal of Technology Addiction and Cyberbullying*, 6(1), 1-30.
- Ayvaz, B. 2018. Özel gereksinimli çocuklarda fiziksel aktivitenin önemi ve uygulanabilirlikleri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 45-57.
- Babacan-Gümüüş, A., Şıpkın, S., Tuna, A., ve Keskin, G. 2015. Üniversite öğrencilerinde problemlı internet kullanımı, şiddet eğilimi ve bazı demografik değişkenler arasındaki ilişki. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 14(6), 460-467.
- Babaoğlu, A.N. 1997. Uyuşturucu ve tarihi: Bağımlılık yapan maddeler. Ankara: Kaynak Yayınları.
- Babayiğit, F. and Koca, C. 2021. Dijital oyun ve internet kullanımının fiziksel aktivite düzeyine etkisi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 32(2), 144-159.
- Bağatarhan, A. and Özdemir, S. 2022. Ergenlerde fiziksel etkinlik, öz düzenleme ve dijital bağımlılık ilişkisi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 33(2), 145-158.
- Bailey, R. 2015. Evaluating the relationship between physical education, sport and social inclusion. *Educational Review*, 67(1), 52-69.
- Balaman, F. and Karataş, A. 2012. Lise öğrencilerinin internet ortamında sosyal paylaşım sitelerini kullanım amaçları ve sosyal paylaşım unsurları. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1), 497-504.
- Bayazit, M., Sülun, O., Koyuncu, İ., Koncak, H., Yetiş, E., and Çiftçi, F. 2023. İlköğretim öğrencilerinin teknolojik araç-gereç kullanımları: öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 10(2), 508-522.

- Bekman, M. 2022. Halkla ilişkiler uygulamalarında nicel araştırma yöntemi: ilişkisel tarama modeli. *Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 6(16), 238-258.
- Biol, Z. N. and Yazıcı, H. 2011. Fen ve sosyal bilimler lisesi öğrencilerinde mükemmeliyetçilik, benlik saygısı ve liderlik özellikleri. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (12), 113-122.
- Block, M. E. and Obruşnikova, I. 2007. Inclusion in physical education: A review of the literature from 1995-2005. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 24(2), 103-121.
- Carson, V., Hunter, S., Kuzik, N., Wiebe, S. A., Spence, J. C., Friedman, A., ... and Hinkley, T. 2016. Systematic review of physical activity and cognitive development in early childhood. *Journal of science and medicine in sport*, 19(7), 573-578.
- Chen, L. And Li, X. 2023. Physical activity and internet addiction among adolescents: A meta-analysis. *Journal of Behavioral Addictions*, 12(1), 23-37.
- Cipriano, C., Kilag, O. K., Samutya, M., Macapobre, K., Villegas, M. A. and Suba-an, J. 2024. Physical Activity Interventions in Educational Settings: Effects on Academic Achievement Revisited. *International Multidisciplinary Journal of Research for Innovation, Sustainability, and Excellence (IMJRIS)*, 1(3), 238-246.
- Creswell, J. W. 2017. *Araştırma Deseni Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları*. (S. B. Demir Çev.). Ankara: Eğiten Kitap.
- Çağıltay, K. 1997. *Herkes için internet*. Ankara ODTÜ Yayıncılık
- Çakır-Balta Ö. and Horzum, M. B. 2008. Web tabanlı öğretim ortamındaki öğrencilerin internet bağımlılığını etkileyen faktörler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi*.
- Çelik, Ç. B., and Odacı, H. 2013. İnternet bağımlılığı: Tanı, nedenler ve tedavi yaklaşımları. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 16(2), 85-93.
- Çömlekçi, M. F. and Başol, O. 2019. Gençlerin sosyal medya kullanım amaçları ile sosyal medya bağımlılığı ilişkisinin incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(4), 173-188.
- Demir, G. and Cicioğlu, İ. 2020. Beden eğitimi ve sporun bireysel gelişime etkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 25(2), 112-124.
- Demirhan, G. and Altay F. 2001. Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeği II. *Spor Bilimleri Dergisi*, 12 (2), 9-20.
- Demirhan, G. and Altay, M. 2001. Öğrencilerin spor ve beden eğitimi dersine yönelik tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 25-34.
- Denktaş, M., Temur, E., Aydın, R., Balinan, Ş. and Karadağ, Y. 2023. Ortaöğretim öğrencilerinin boş zaman yönetimi ve dijital bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. *Düzce Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 83-90.
- Dere, İ. and Uçar, A. 2020. Okullarda karşılaşılan bağımlılıklar üzerine bir durum çalışması, *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 114-133
- Derin, S. 2013. Lise öğrencilerinde internet bağımlılığı ve öznel iyi oluş. *Ankara Hacettepe Üniversitesi*.
- Devlet Planlama Teşkilatı (DPT). 1990. *Türk Sporunu Niçin Uluslararası Sporun Gerisinde Kalmıştır Araştırma Modeli*, Ankara.

- Dills A., Morgan H. and Rotthoff K. 2011. "Recess, physical education, and elementary school student outcomes. *Economics of Education Review*, 30(5): 889–900.
- Dinç, M. 2015. Teknoloji bağımlılığı ve gençlik. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 31-65.
- Dishman, R. K., Hales, D. P., Pfeiffer, K. A., Felton, G., Saunders, R., Ward, D. S. and Pate, R. R. 2006. Physical self-concept and self-esteem mediate cross-sectional relations of physical activity and sport participation with depression symptoms among adolescent girls. *Health Psychology*, 25(3), 396–407.
- Durkee, T., Kaess, M., Carli, V., Parzer, P., Wasserman, C. and Wasserman, D. 2016. Prevalence of pathological internet use among adolescents in Europe: Demographic and social factors. *Addiction*, 111(5), 920–930.
- Ebeling-Witte, S., Frank, M. L. and Lester, D. 2007. Shyness, Internet use, and personality. *CyberPsychology & Behavior*, 10(5), 713-716.
- Egger. O. and Rauterberg, M. 1996. *İnternet behaviour and addiction*. İsviçre: Zürich
- Ektiricioğlu, C., Arslantaş, H. and Yüksel, R. 2020. Ergenlerde çağın hastalığı: Teknoloji bağımlılığı. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 29(1), 51-64.
- Ellsworth J. and Ellsworth, M. 1996. *İnternet Business Book*. Wiley Press.
- Erdem, E., Ozyahni, D., Cura, N. K. and Güneş, B. 2024. Farklı lise türlerinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Egzersiz ve Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 24-32.
- Eroğlu, F. 2014. Teknoloji bağımlılığı: Türkiye’de farkındalık ve mücadele çalışmaları. *Bağımlılık Dergisi*, 15(3), 179–190.
- Erzincanlı, Y. and Taş, H. G. 2023. Teknoloji bağımlılığı-bilinçli farkındalık ilişkisi üzerine bibliyometrik bir analiz. *İnsan Hakları Eğitim ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 69-82.
- Felfe, C., Lechner, M. and Steinmayr, A. 2016. Sports and child development. *PloS one*, 11(5), e0151729.
- Ganj Gargari. S. 2015. Dokuz Eylül Üniversitesinde öğrenim gören üç farklı fakülte öğrencilerinin alkol ve madde bağımlılığına yönelik damgalamaları. İzmir. Ege Üniversitesi.
- Gökçearslan, Ş., and Günbatır, M. S. 2012. Ortaöğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 2(2), 10-24.
- Göktaş, Z. 1994. Farklı sosyo-ekonomik yapıdaki ortaöğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin spora katılımına etki eden faktörler. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Guralnick, M. J. 2011. Early intervention approaches to enhance the peer-related social competence of young children with developmental delays: A review. *Infants & Young Children*, 24(2), 109-129.
- Güçlü, E. 2004. Beden eğitimi ve spor dersine ilişkin öğrenci tutumları: Bir değerlendirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 45-58.
- Güçlü, S. 2024. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları ile mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin araştırılması. *Bingöl Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*. Bingöl.

- Güllü, M. and Arslan, A. 2020. Üniversite öğrencilerinde spora yönelik tutumlar ile sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişki. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(3), 75–86.
- Güllü, M. and Güçlü, M. 2018. Sporun toplumsal bütünleşmeye katkısı üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 4(1), 45–58.
- Gündoğdu, C. 2019. Serbest Zaman Kavramı Ve İnternet Bağımlılığı. Ankara: Akademisyen Kitapevi
- Günüç, S. and Kayri, M. 2010. Türkiye’de internet bağımlılık profili ve internet bağımlılık ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik-güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(39), 220-232.
- Güven, Ö. 1999. Beden eğitimi ve sporun eğitimdeki yeri. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Güven, Ö. 2019. Beden eğitimi derslerinin öğrencilerin sosyal becerilerine etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(223), 204–221.
- Haber Link. 2012, Kasım 15. Türkiye’de ilk internet bağımlılığı polikliniği açıldı. <http://www.haber-link.com>
- Hardie, E. A. and Tee, M. Y. 2007. Excessive internet use: The role of personality, loneliness and social support networks in internet addiction. 5, 34-47.
- İnan. A. 2000. İnternet el kitabı. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- İnternet. 2024. www.tdk.gov.tr.
- Kalkan, M. and Kaygusuz C. 2013. İnternet bağımlılığı sorunlar ve çözümler. Ankara: Anı Yayıncılık
- Kalkavan, A., Kadioğlu, H. C. and Kayhan, R. F. 2021. Spor lisesindeki sporcuların stresle başa çıkma düzeylerinin araştırılması. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 9(24), 124-137.
- Kapıkıran, Ş. 2016. Ebeveyn akademik başarı baskısı ve desteği ölçeğinin psikometrik değerlendirmeleri ve yapısal geçerlik: Ortaokul ve lise öğrencileri. *Ege Eğitim Dergisi*, 17(1), 62-83.
- Karagöz, N. and Karagün, E. 2015. Profesyonel sporcuların beden imajı üzerine betimsel bir çalışma. *Sport Sciences*, 10(4), 34-43.
- Karagün, E. and Tapşın, F. O. 2024. Spor Yapan Bireylerin Sosyal Medya Bağımlılık Düzeylerinin Cinsiyet Açısından İncelenmesi. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 36-45
- Karaküçük, S. and Başaran, Z. 1996. Stresle başa çıkmada rekreasyon faktörü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(4), 55-64.
- Kaya, A. 2011. Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağ Sitelerini Kullanım Durumları ve İnternet Bağımlılığı Düzeyleri. *Ege Üniversitesi*.
- Kaya, K. and Tural, Y. 2005. Öğretmenlerin boş zamanlarında sosyal ve kültürel etkinliklere katılımları ile ilgili tutumları (Isparta Örneği). *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 271-289.
- Kızar, H., Demir, B. and Yılmaz, S. 2015. Özel gereksinimli çocuklarda fiziksel aktivite ve sporun etkileri. *Uluslararası Spor ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 12-24.

- Kızar, O., Dalkılıç, M., Uçan, İ., Mamak, H. and Yiğit, Ş. 2015. The importance of sports for disabled children. *Merit Research Journal of Art, Social Science and Humanities*, 3(5), 58-61.
- Kim, J. Y., Park, E. J. and Lee, H. S. 2020. Relationship between internet addiction and physical activity among university students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(17), 6372.
- Koca, C. and Demir, A. 2021. Sporun kişilik gelişimi ve sosyalleşme sürecine etkileri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 32(1), 88–99.
- Korkmaz, H. 2022. Modern dönemde geleneksel kültür kodlarının/ataerkil yapının aile hayatına yansımaları. *Antakiyat*, 5(1), 54-71
- Köroğlu, M., Çelik, S. and Tüt, E. 2023. Spor merkezlerinde egzersiz yapan bireylerin beden imajı ve özgüven düzeylerinin incelenmesi. *Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(3), 137-160.
- Köroğlu, E. 2015. *Psikiyatri Sözlüğü*. Ankara HYB Yayınları.
- Köse, N. 2015. Ergenlerde akran ilişkilerinin mutluluk düzeyine etkisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(4), 1-6.
- Kösem, M. A. and Yirci, R. 2023. Ortaokul öğrencilerinin okuldaki pozitif yaşantıları ile okuldan beklentilerinin incelenmesi. *Scientific Educational Studies*, 7(2), 105-133.
- Kurulgan, M. and Arğan, M. 2007. Anadolu üniversitesi öğrencilerinin internet üzerinden bilgi arama davranışları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 291-304.
- Kuss, D. J. and Griffiths, M. D. 2017. Internet addiction: Theory, assessment, and treatment. *Addictive Behaviors*, 64(1), 231–236.
- Leung, L. 2007 Stressful life events, motives for Internet use, and social support among digital kids. *CyberPsychology Behav* 10:204–214.
- López-Fernández, O., Honrubia-Serrano, M. L., Freixa-Blanxart, M. and Gibson, W. 2021. The relationship between exercise and internet use in adolescents: A systematic review. *Computers in Human Behavior Reports*, 3, 100060.
- McKibbin, R. 2011. Sports history: Status, definitions and meanings. *Sport in History*, 31:2, 167-174.
- Montag, C., Flierl, M., Markett, S., Walter, N., Jurkiewicz, M. and Reuter, M. 2012. Internet addiction and personality in first-person-shooter video gamers. *Journal of Media Psychology*, 23, 163-173.
- Morahan-Martin, J. 1999. The relationship between loneliness and Internet use and abuse. *CyberPsychology & Behavior*, 2(5), 431-439.
- Moris, M. And Ogan. C. 1996. The İnternet as mass medium. *Journal Of Communication*, 46(1), 39-50
- Nalbant, S. and Kaya, D. 2025. Fiziksel Aktivitenin Akademik Başarı Üzerindeki Etkisi: Sistematik Bir Derleme. *Journal of Physical Education and Sports Studies*, 17(1), 71-87.
- Noroozi, F., Hassanipour, S., Eftekharian, F., Eisapareh, K. and Kaveh, M. H. 2021. Internet Addiction Effect on Quality of Life: A Systematic Review and Meta-Analysis. *The Scientific World Journal*, 2021(1), 2556679.

- Okumuş, V. and Parlar, H. 2018. Çocukların sosyal medya kullanım amaçları ve ebeveyn tutumları. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33, 357-368
- Ögel, K. 2012. İnternet Bağımlılığı: İnternetin Psikolojisini Anlamak Ve Bağımlılıkla Başa Çıkmak. Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları
- Öner, D. 2020. Erken çocukluk döneminde teknoloji kullanımı ve dijital oyunlar: okul öncesi öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 138-154.
- Özdemir, Ö. 2024. İmam Hatip Lisesi öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı ile akademik güdülenme ve akademik başarı arasındaki ilişki. *Marife Dini Araştırmalar Dergisi*, 24(1), 188-215.
- Özmutlu, İ. 2018. Bilimin ilkeleri ışığında spor. Ankara: Gece Akademi.
- Öztürk, F. (1998). Toplum bilimleri ve spor. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Öztürk, Ö., Kalyoncu, Ö. A., Genç, Y., Odabaşıoğlu, G. and Eraslan, D. 2007. İnternet bağımlılığı: Kliniği ve tedavisi. *Bağımlılık Dergisi*, 8(1), 36-41.
- Pekyavaş, N. Ö., Yuruk, O. B. and Saygılı, F. 2020. Artan mobil teknoloji kullanımının yol açtığı ağrı sendromu: Text Neck. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4(3), 251-257.
- Pepe, K. 2003. Spor Alanında Öğrenci Yetiştiren Ortaöğretim Kurumlarındaki Uygulamaların Değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği). Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Pickens, J. 2005. Attitudes and perceptions. *Organizational behavior in health care*, 4(7), 43-76.
- Rebold, M. J., Sheehan, T., Dirlam, M., Maldonado, T. and O'Donnell, D. 2021. The impact of physical activity on internet addiction in college students. *Addictive Behaviors Reports*, 13, 100344.
- Rogol, A. D., Clark, P. A. and Roemmich, J. N. 2000. Growth and pubertal development in children and adolescents: effects of diet and physical activity. *The American journal of clinical nutrition*, 72(2), 521-528.
- Salicetia, F. 2015. Internet addiction disorder (IAD). *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 191, 1372-1376.
- Sanders, T., Parker, P., Del Pozo Cruz, B. and Noetel, M. 2019. Type of screen time moderates effects on outcomes in youth: Evidence from a large longitudinal cohort study. *Journal of Adolescent Health*, 65(5), 677-683.
- Sanderson, P. 1991. Factors influencing attitudes of secondary school pupils to aesthetic aspects of sport and dance. The University of Manchester (United Kingdom).
- Sarı, F. 2001. Orta öğretim kurumlarında sportif faaliyetlere katılan öğrencilerin katılım amaçları ve karşılaştıkları problemlerin tespitine yönelik durum analizi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Sariyska R, Reuter M, Bey K et al. 2014. Self-esteem, personality and Internet addiction: a cross-cultural comparison study. *Pers Individ Differ* 61-62:28-33.
- Schuman, H. and Johnson, M. P. 1976. Attitudes and behavior. *Annual review of sociology*, 2, 161-207.

- Shapira, N. A., Goldsmith, T. D., Keck Jr, P. E., Khosla, U. M. and McElroy, S. L. 2000. Psychiatric features of individuals with problematic internet use. *Journal of affective disorders*, 57(1-3), 267-272.
- Shapiro, D. R. and Cole, D. A. 2014. Physical activity and social functioning in children with disabilities. *Journal of Developmental & Physical Disabilities*, 26(5), 611-625.
- Singer, D. G. 2012. Play, development, and social competence: A review. *Child Development Perspectives*, 6(3), 212-218.
- Sunay, H. 2017. Sporun sosyal yönü ve değerler eğitimi. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 28(4), 123-135.
- Şahin, N. 2011. İlköğretim okulu öğrencilerindeki internet bağımlılığı. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.
- Şanlı, D. and Öztürk, C. 2015. Anne babaların çocuk yetiştirme tutumları ve tutumlar üzerine kültürün etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(4), 240-246.
- Şentürk, H. E. 2012. Spora yönelik tutum ölçeği: Geliştirilmesi, geçerliliği ve güvenirliği. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 8-18.
- Tammelin, T., Näyhä, S., Hills, A. P., & Järvelin, M. R. 2003. Adolescent participation in sports and adult physical activity. *American journal of preventive medicine*, 24(1), 22-28.
- Tarı Cömert, I. 2010. Diğer bağımlılıklar: Bilgisayar ve internet bağımlılığı. Ed: Ögel K. Sigara, Alkol ve Madde Kullanım bozuklukları: Tanı, Tedavi ve Önleme (ss. 15-27). İstanbul: Yeniden Yayınları.
- Task Force On Preventives Services. 2002. Recommendations Increase Physical Activity On Communities.
- Taş, İ. 2019. Ergenler için internet bağımlılığı ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 875- 905.
- Tavolacci, M. P., Meyrignac, G., Richard, L., Dechelotte, P. and Ladner, J. 2019. The association between physical activity and internet addiction among college students. *BMC Public Health*, 19, 373.
- Tavşancıl, E. 2010. Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. Nobel Akademik Yayıncılık.
- TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi). 2012. İnternet ve teknoloji bağımlılığı araştırma komisyonu raporu. Ankara: TBMM Yayınları.
- Tekin, A., Ramazanoğlu, F. and Tekin, G. 2004. Fiziksel egzersiz içeren serbest zaman aktiviteleri ve stres ilişkisi. *Sporda Sosyal Alanlar Seçme Konular*, 1, 86-87.
- Tekkurşun Demir, G. 2022. Beden eğitimi ve spora ilişkin tutum dijital oyun oynama motivasyonunun yordayıcısı mıdır?. *Spormetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20(3), 69-79.
- Toker, S. and Batur, S. 2020. Ergenlerde internet bağımlılığı ve fiziksel aktivite ilişkisinin incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(1), 12-25.
- Tremblay, M. S., LeBlanc, A. G., Janssen, I., Kho, M. E., Hicks, A. and Colley, R. 2016. Canadian sedentary behaviour guidelines for children and youth. *Applied Physiology, Nutrition, and Metabolism*, 41(6), 311-319.
- Türk, E. 1999. Türk Eğitim Sistemi (1. Baskı). Ankara: Nobel

- Türkmen, M., Abdurahimoğlu, Y., Varol, S. and Gökdağ, M. 2016. İslami ilimler fakültesi öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi (Bartın Üniversitesi Örneği). *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 48-59.
- Ünal, S. A. and Küçük, S. 2022. Adölesanlarda sosyal medya kullanımı, siber zorbalık, yalnızlık ilişkisi ve hemşirelik. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 34-44.
- Var, L. and Güven, Ö. 2019. Lise öğrencilerinin futbola yönelik tutumları ve beklentileri. Ankara: Gece Akademi.
- Varol, R., Varol, S. and Türkmen, M. 2017. Bartın üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin spora yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 316-329.
- Whitty, M. T. 2005. The realness of cybercheating: Men's and women's representations of unfaithful Internet relationships. *Social science computer review*, 23(1), 57-67.
- World Health Organization (WHO). 2023. Physical activity and sedentary behaviour: Global recommendations. Geneva: WHO Press.
- Yavuz, C. and Yücel, A. S. 2019. Spor Yöneticiliği Bölümü Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(72), 2050-2058.
- Yetim A. 2000. Sporun sosyal görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 63-72.
- Yıldız, A. B., Arı, Ç. and Yılmaz, B. 2017. Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi (ankara yıldırım beyazıt üniversitesi örneği). *Muş Alparslan Üniversitesi Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 35-45.
- Young, K. 1998. Caught in the net: how to recognize the signs of internet addiction and a winning strategy for recovery. Wiley, New York.
- Young, K. 2015. The Evolution of Internet Addiction Disorder. Christian Montag and Martin Reuter Editors in Internet Addiction Neuroscientific Approaches and Therapeutical Interventions (pp. 3-20). Newyork: Springer.
- Young, K. S. 1998. Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *CyberPsychology & Behavior*, 1(3), 237-244.
- Yüksel, Ş. 2019. Spor yöneticiliği öğrencilerinin feminen (kadınsı) ve maskülen (erkeksi) spor branşlarına göre öz-liderlik ve cinsiyet rolleri açısından incelenmesi (Batı Akdeniz örneği).
- Zekioğlu, A., Gürsoy, S., Gürsoy, R. and Çamlıyer, H. 2020. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile öğrenmeye karşı sorumluluk davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Humanistic Perspective*, 2(1), 9-17.
- Zeng, N., Ayyub, M., Sun, H., Wen, X., Xiang, P., and Gao, Z. 2017. Effects of physical activity on motor skills and cognitive development in early childhood: a systematic review. *BioMed research international*, 2017(1), 2760716.
- Zhou, Z., Wan, Y. Li, C., Yuan, J., Gao, G., Cui, H. Li, J. & Zang, L. 2024. Effectiveness of sports intervention: A meta-analysis of the effects of different interventions on adolescent internet addiction. *Journal of Affective Disorders*, 365, 644-658
- Zorba, E. 2006. Yaşam boyu spor. Ankara: Nobel.

EKLER

Ek 1. Etik Kurul İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 25.01.2024-E.92548

 T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Hukuk Müşavirliği

25.01.2024

Sayı : E-95531838-050.99-92548
Konu : Etik Kurul Kararı

Sayın Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA

İlgi : Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğünün 16.01.2024 tarih ve 91138 sayılı yazısı

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğünün ilgi yazısına istinaden Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA'nın danışmanlığında yüksek lisans öğrencisi Ali ULUTAŞ'ın "**Ortaöğretim Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumları ile İnternet Bağımlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Ağrı İli Örneği**" başlıklı bilimsel araştırması Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulunca incelenmiş olup, 25.01.2024 tarih ve 31 sayılı karar ile söz konusu araştırmaya izin verilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

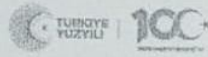
Prof. Dr. Metin AKGÜN
Etik Kurulu Başkanı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : *BSCBL4N16P* Pin Kodu : 70752 Belge Takip Adresi : https://ebys.agri.edu.tr/enVision/Validate_Doc.aspx?

Adres : Fırat Mah. Yeni Üniversite cad. No:2 AE/1 04100 Merkez, Ağrı – Türkiye Bilgi için : Yılmaz SABUNCU
Telefon : 0472 215 98 63 Faks:0472 216 20 08 Unvanı : Şube Müdürü
E-posta : hukukburos@agri.edu.tr Web : www.agri.edu.tr Tel No : 1280
E-posta Adresi : agriibrahimcecenuniversitesi@hs01.kep.tr

Ek 2. Uygulama İzni

	T.C. AĞRI VALİLİĞİ İl Millî Eğitim Müdürlüğü	
Sayı : E-78971437-605.01-96815349		15.02.2024
Konu : Araştırma Uygulama İzni (Ali ULUTAŞ)		
DAĞITIM YERLERİNE		
İlgi : Valilik Makamının 13.02.2024 tarihli ve 96520467 sayılı Olur yazısı.		
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Ali ULUTAŞ'ın "Ortaöğretim Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Ağrı İli Örneği" konulu bilimsel araştırmasının Ağrı'daki Liselerde uygulanması için İlgi' de kayıtlı Olur yazısı ekte sunulmuştur. Denetimin okul müdürlüklerince yapılmak üzere gerekli duyuruların yapılması hususunda; Gereğini rica ederim.		
Hasan KÖKREK Vali a. İl Millî Eğitim Müdürü		
Ek: İlgide Kayıtlı Yazı ve Ekleri		
Dağıtım:		
- 7 İlçe Kaymakamlığına (İlçe MEM)		
- Merkez İlçe Liseler		
Adres : Ar-Ge Birimi		
Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Belge Doğrulama Adresi : https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys Bilgi için.		
Telefon No : 0 (472) 280 94 42	Unvan : Büro Personeli	
E-Posta :	İnternet Adresi :	Faks :
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr		
Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden f3b8-2054-3717-920c-1d62 kodu ile teyit edilebilir.		

Değerli Öğrenciler,

“Ortaöğretim Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumları İle İnternet Bağımlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Ağrı İli Örneği” konulu araştırmamızla ilgili aşağıdaki tüm sorulara içtenlikle cevap vererek yapacağınız katkılardan dolayı teşekkür ederim.

Ali ULUTAŞ

1. KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1. Kaçınıcı Sınıftasınız; 9.Sınıf () 10.Sınıf () 11.Sınıf () 12.Sınıf ()		
2. Cinsiyetiniz; Erkek () Kız ()		
3. Okulunuzun Türü;		
Anadolu Lisesi ()	Anadolu İmam Hatip Lisesi()	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi()
Fen Lisesi ()	Güzel Sanatlar Lisesi()	Spor Lisesi ()
Sosyal Bilimler Lisesi()		
4. Annenizin eğitim düzeyi nedir?		
İlkokul ()	Ortaokul ()	Lise () Üniversite () Lisansüstü ()
5. Babanızın eğitim düzeyi nedir?		
İlkokul ()	Ortaokul ()	Lise () Üniversite () Lisansüstü ()
6. Hangi yerleşim biriminde ikamet ediyorsunuz?		
Köy ()	İlçe ()	Şehir ()
7. İnternette hangi araçlarla erişiyorsunuz?		
Telefon ()	tablet ()	bilgisayar ()
8. İnterneti genellikle hangi amaçla kullanıyorsunuz?		
Eğitim (), Oyun (), Sosyal Medya (), Haber ()		
9. Herhangi bir spor lisansına sahip misiniz? Hayır () Evet ()		
10. Kendinizi internet bağımlısı olarak görüyor musunuz? Evet () Hayır ()		
11. Boyunuz? (), 12. Kilonuz? ()		
13. Aylık ortalama kaç Gigabayt (GB) internet kullanıyorsunuz? ()		
14. Spor yapıyor musunuz? Hayır () Evet () ()		
15. Dönem sonu not ortalamanız:		

ÖZGEÇMİŞ

